

A

Abdication Crisis (1936) : วิกฤตการณ์สละราชสมบัติ (พ.ศ. ๒๔๗๙)

วิกฤตการณ์สละราชสมบัติคือปัญหาการครองราชสมบัติที่เกิดขึ้นเนื่องจาก**พระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ ๘ (Edward VIII)*** ของอังกฤษทรงตัดสินพระทัยจะอภิเษกสมรสกับหญิงม่ายชาวอเมริกัน

เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๓๖ พระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ ๘ ทรงแจ้งแก่**สแตนลีย์ บอลด์วิน (Stanley Baldwin)*** นายกรัฐมนตรีอังกฤษว่า พระองค์มีพระราช-

ประสงค์ที่จะอภิเษกสมรสกับนางวอลลิส ซิมป์สัน (Wallis Simpson) สตรีชาวอเมริกันซึ่งได้หย่าร้างกับสามีคนที่ ๒ เมื่อ ๓ สัปดาห์ก่อนหน้านั้น อันที่จริง ได้มีข่าวลือเรื่องนี้ในวงราชการและวงสังคมลอนดอนมาหลายเดือนแล้ว แต่บรรดาหนังสือพิมพ์อังกฤษก็ได้กล่าวถึงเลยทั้ง ๆ ที่เป็นข่าวแพร่หลายในหน้าหนังสือพิมพ์อเมริกันแล้ว สแตนลีย์ บอลด์วินตระหนักว่าการที่พระมหากษัตริย์จะอภิเษกสมรสกับสตรีที่หย่าร้างมาแล้วนั้น ย่อมเป็นการขัดต่อการดำรงตำแหน่งประมุขของศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ลัทธิอังกฤษ (Supreme Governor of the Church of England) คณะรัฐมนตรี หัวหน้า**พรรคแรงงาน (Labour Party)*** และ**พรรคเสรีนิยม (Liberal Party)*** รวมทั้งนักการเมืองอาวุโสอีกหลายคนก็เห็นด้วยกับนายกรัฐมนตรีอังกฤษ ต่อมา นายกรัฐมนตรีอังกฤษได้นำเรื่องนี้ปรึกษากับรัฐบาลอาณาจักรต่าง ๆ ใน**เครือจักรภพอังกฤษ (Commonwealth of Nations)*** ว่าจะสมควรยอมให้พระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ ๘ อภิเษกสมรสกับนางวอลลิส ซิมป์สัน โดยไม่ต้องยกฐานะเป็นพระราชินีจะได้หรือไม่ ปรากฏว่ารัฐบาลอาณาจักรต่าง ๆ ก็ยังคงคัดค้าน

พระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ ๘ ของอังกฤษทรงครองราชสมบัติระหว่าง ๒๐ มกราคม - ๑๑ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๓๖

พระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ ๘ ทรงสละราชสมบัติเพื่ออภิเษกสมรสกับนางวอลลิส ซิมป์สัน

Abyssinian Wars

หนังสือพิมพ์อังกฤษได้เปิดเผยให้ประชาชนทราบเรื่องนี้เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๓๖ ประชาชนที่ยังนิยมนับถือพระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ ๘ รู้สึกเห็นใจพระองค์แต่สมาชิกสภาสามัญส่วนใหญ่คัดค้านการอภิเษกสมรส พระองค์จึงทรงมีทางเลือกปฏิบัติได้เพียง ๒ ทาง คือ สละสตรีที่พระองค์ทรงรัก หรือสละราชบัลลังก์ ในที่สุด พระองค์ทรงตัดสินพระทัยสละราชบัลลังก์เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๓๖ หลังจากที่ทรงปราศรัยกับประชาชนทางสถานีวิทยุ **บริษัทกระจายเสียงแห่งอังกฤษหรือบีบีซี (British Broadcasting Corporation – BBC)*** ในตอนเย็นของวันต่อมาแล้ว พระองค์ก็เสด็จไปประทับอยู่ในประเทศฝรั่งเศส ราชบัลลังก์อังกฤษจึงว่างลง ดยุกแห่งยอร์ก (Duke of York) พระราชอนุชาของลงมาได้สืบราชสมบัติครองประเทศต่อมา ทรงพระนามว่า **พระเจ้าจอร์จที่ ๖ (George VI)*** ส่วนพระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ ๘ มีพระอิสริยยศเป็นดยุกแห่งวินด์เซอร์ (Duke of Windsor) และทรงอภิเษกสมรสกับนางวอลลิส ซิมป์สันสมดังพระประสงค์ที่ปราสาทเดองงเด (Château de Condé) ในประเทศฝรั่งเศส เมื่อวันที่ ๓ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๓๗ วิกฤตการณ์สละราชสมบัติจึงยุติลง สแตนลีย์ บอลด์วินได้รับยกย่องมากที่สุดที่สามารถแก้ไขวิกฤตการณ์นี้ได้สำเร็จ ส่วนอาณาจักรต่าง ๆ ในเครือจักรภพอังกฤษก็พอใจในการดำเนินการของรัฐบาลอังกฤษเช่นเดียวกัน.

(รอง ศยามานนท์)

Abyssinian Wars : สงคราม อะบิสซิเนีย

สงครามอะบิสซิเนียเป็นสงครามระหว่างอะบิสซิเนีย (ปัจจุบันคือประเทศเอธิโอเปีย) กับอิตาลี สาเหตุเกิดจากอิตาลีรุกรานอะบิสซิเนีย

ใน ค.ศ. ๑๙๖๐ ขณะที่ **เคานต์คามิลโล เบนโซติ คาวัวร์ (Count Camillo Benso di Cavour)*** ดำรง

Abyssinian Wars

ตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เขาเป็นกำลังสำคัญในการรวมรัฐอิตาลีภาคเหนือให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในรัชสมัย **พระเจ้าวิกเตอร์ เอมมานูเอลที่ ๒ (Victor Emmanuel II)*** การรวมอิตาลีบรรลุผลสำเร็จเมื่อ ค.ศ. ๑๘๗๐ หลังจากนั้นอิตาลีได้ดำเนินนโยบายพัฒนาตนเองจนเป็นประเทศที่เข้มแข็งทางการทหาร และพยายามแสวงหาอาณานิคมในทวีปแอฟริกาเช่นเดียวกับอังกฤษ ฝรั่งเศส และเยอรมนีในสมัยนั้น

ใน ค.ศ. ๑๘๘๙ อิตาลีได้ยึดครองแคว้นเอริเทรีย (Eritrea) ดินแดนบนฝั่งตะวันออกของแอฟริกา ซึ่งมีอาณาเขตครอบคลุมไปถึงฝั่งทะเล อันเป็นทางออกไปสู่ทะเลแดง การยึดครองแคว้นนี้ทำให้อิตาลีสามารถดำเนินนโยบายขยายอาณานิคมออกไปให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยได้ยกกองทัพเข้าโจมตีอะบิสซิเนีย จักรพรรดิเมนelik (Menelik) ผู้ครองอะบิสซิเนีย (ค.ศ. ๑๘๘๙-๑๙๑๓) ทรงทำการรบต่อต้านอิตาลี ปรากฏว่ากองทัพอิตาลีเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ในการรบที่เมืองอาโดวา (Adowa) เมื่อเดือนมีนาคม ค.ศ. ๑๘๙๕ อิตาลีต้องถอนตัวออกจากอะบิสซิเนีย การสงครามระหว่างอะบิสซิเนียกับอิตาลีครั้งที่ ๑ ยุติลง อะบิสซิเนียจึงยังคงรักษาเอกราชของตนไว้ได้ อย่างไรก็ตาม อะบิสซิเนียก็พยายามที่จะรักษาความสัมพันธ์ฉันมิตรกับอิตาลี ดังปรากฏว่าใน ค.ศ. ๑๙๒๘ ได้มีการลงนามในสนธิสัญญาไมตรีกับอิตาลี

ใน ค.ศ. ๑๙๓๐ จักรพรรดิไฮเล เซลาสซี (Haile Selassie) ได้ขึ้นครองราชบัลลังก์อะบิสซิเนีย และทรงริเริ่มปฏิรูปบ้านเมืองให้ทันสมัย แต่ต้องทำสงครามกับอิตาลีเป็นครั้งที่ ๒ เนื่องจากสาเหตุ ๒ ประการ คือ ประการที่ ๑ **เบนีโต มุสโสลินี (Benito Mussolini)*** ผู้นำอิตาลี ดำเนินนโยบายขยายอาณาเขตเพื่อสร้างจักรวรรดิอิตาลีในทวีปแอฟริกา ประการที่ ๒ อิตาลีต้องการแก้แค้นที่เคยพ่ายแพ้อะบิสซิเนียมาแล้ว ณ เมืองอาโดวา อิตาลีจึงยกกองทัพเข้าโจมตีอะบิสซิเนียใน ค.ศ. ๑๙๓๕

เหตุการณ์กระทบกระทั่งตามชายแดนระหว่างแคว้นเอริเทรียกับแคว้นโซมาลี (Somali) ได้เกิดขึ้นหลายครั้งจนกลายเป็นกรณีพิพาทครั้งใหญ่เมื่อกองทัพอะบิสซิเนียได้ปะทะยิงต่อสู้กับฝ่ายอิตาลีที่วาลวาล (Walwal)

Abyssinian Wars

จักรพรรดิไฮเล เซลาสซี

เบนีโต มุสโสลินี

พระเจ้าวิกเตอร์ เอมมานูเอลที่ ๓

อันเป็นบริเวณโอเอซิส (Oasis) เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๓๔ เป็นเหตุให้ทหารอะบิสซิเนีย ๑๐๐ คน และทหารอาณานิคมอิตาลี ๓๐ คนเสียชีวิต รัฐบาลอะบิสซิเนียได้ร้องเรียนไปยังสันนิบาตชาติ (League of Nations)* ขอให้พิจารณาระงับกรณีพิพาทนี้ แต่อิตาลีกลับส่งกองทัพของตนบุกอะบิสซิเนียทั้งทางบกและทางอากาศโดยไม่ประกาศสงครามเมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๓๕ กองทัพอะบิสซิเนียได้ต่อสู้กับข้าศึกซึ่งมีแสนยานุภาพเหนือกว่าเป็นอันมากจึงต้องพ่ายแพ้และเสียกรุงแอดดิสอาบาบา (Addis Ababa) เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๓๖ จักรพรรดิไฮเล เซลาสซี ต้องทรงหลบหนีไปอาศัยอยู่ในประเทศอังกฤษ

ฝ่ายสมาชิกใหญ่สันนิบาตชาติได้ลงมติประณามอิตาลีว่าเป็นฝ่ายรุกราน ครั้นอิตาลีไม่ยอมถอนกองทัพออกจากอะบิสซิเนีย สันนิบาตชาติก็ลงโทษอิตาลีทางเศรษฐกิจตามกติกาของสันนิบาตชาติ ด้วยการงดติดต่อค้าขายกับอิตาลี แต่การลงโทษทางเศรษฐกิจก็ไม่ได้ผลเพราะมุสโสลินีได้รับการสนับสนุนจากอดอล์ฟ ฮิตเลอร์ (Adolf Hitler)* ผู้นำประเทศเยอรมนีในขณะนั้น มุสโสลินีจึงประกาศยกพระเจ้าวิกเตอร์ เอมมานูเอลที่ ๓ (Victor Emmanuel III)* เป็นจักรพรรดิอะบิสซิเนีย

ต่อมาอีก ๕ ปี ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ (Second World War)* อิตาลีต้องสูญเสียอะบิสซิเนียเมื่อ

Action Française

กองทัพอังกฤษตีอะบิสซิเนียได้โดยอาศัยความช่วยเหลือของกองทหารเกณฑ์เอธิโอเปีย อังกฤษจึงได้นำจักรพรรดิไฮเล เซลาสซีกลับไปครองอะบิสซิเนียตามเดิมเมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๔๑ และเปลี่ยนชื่อเป็นเอธิโอเปีย ต่อมาใน ค.ศ. ๑๙๕๒ แคว้นเอริเทรียได้รวมเป็นสหพันธ์กับเอธิโอเปีย โดยอาศัยความเห็นชอบขององค์การสหประชาชาติ (United Nations)* เอธิโอเปียจึงมีทางออกทะเลแดงตามความประสงค์ของตน แต่สหพันธ์นี้ได้ล้มเลิกไปใน ค.ศ. ๑๙๖๒ หลังจากนั้นเอริเทรียได้กลายเป็นมณฑลหนึ่งของเอธิโอเปีย.

(รอง ศยามานนท์)

Action Française : ขบวนการปฏิกริยาฝรั่งเศส

ขบวนการปฏิกริยาฝรั่งเศสเป็นการเคลื่อนไหวทางการเมืองของฝ่ายขวาซึ่งกวีและนักหนังสือพิมพ์ชาวฝรั่งเศสชื่อชาร์ล โมราส (Charles Maurras ค.ศ. ๑๘๖๘-๑๙๕๒)* ก่อตั้งขึ้นใน ค.ศ. ๑๙๑๙ ขบวนการ

Action Française

ชาร์ล โมราส

ปฏิภริยานี้เป็นพวกนิยมเจ้า (royalists) ส่งเสริมลัทธิชาตินิยมต่อต้านยิวทั้งมีความเห็นว่าศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกเป็นศาสนาที่ชาวฝรั่งเศสพึงอุปถัมภ์ และปรักปรำสถาบันประชาธิปไตยแบบต่าง ๆ ของฝรั่งเศส ในสมัยเป็นสาธารณรัฐที่ ๓ (Third Republic ค.ศ. ๑๘๗๐-๑๙๔๕) ว่าเป็นสถาบันที่เสื่อมโทรม มีแต่การฉ้อราษฎร์บังหลวง

ขบวนการนี้มีการดำเนินงานถึง ๓ ระยะ คือ ระยะที่ ๑ ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๐๖-๑๙๑๑ โดยอาศัยหนังสือพิมพ์ชื่อ **Action Française** และจุลสารฉบับหนึ่ง ซึ่งตีพิมพ์บทความของเลอง โดเด (Léon Daudet ค.ศ. ๑๘๖๗-๑๙๔๒) ระยะที่ ๒ ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๑๘-๑๙๓๙ อาศัยการโฆษณาจุดประสงค์ของขบวนการปฏิภริยาฝรั่งเศสซึ่งเกือบไม่แตกต่างกันเลยกับลัทธิฟาสซิสต์ (Fascism)* ของเบนีโต มุสโสลินี (Benito Mussolini)* และระยะที่ ๓ ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๔๐-๑๙๔๔ ขบวนการปฏิภริยาฝรั่งเศสมีอิทธิพลเหนือรัฐบาลฝรั่งเศสที่เมืองวีซี (Vichy) ในขณะที่ฝรั่งเศสส่วนหนึ่งอยู่ใต้การยึดครองของเยอรมนี

ครั้นขบวนการฝรั่งเศสเสรี (Free French Movement)* ของนายพลชาร์ล เดอ โกล (Charles de Gaulle)* ปลดแอกฝรั่งเศสจากเยอรมนีได้เป็นผลสำเร็จ

Acton, John Emerich Edward

ในตอนปลายสงครามโลกครั้งที่ ๒ (Second World War)* นายพลชาร์ล เดอ โกลได้ขึ้นปกครองฝรั่งเศส และยุบขบวนการนี้ใน ค.ศ. ๑๙๔๔ ชาร์ล โมราสถูกจับและได้รับโทษจำคุกในข้อหาว่าร่วมมือกับเยอรมนีในระหว่างยึดครองฝรั่งเศส เขาถึงแก่กรรมในคุกเมื่อ ค.ศ. ๑๙๕๒.

(รอง ศยามานนท์)

Acton, John Emerich Edward Dalberg, Baron (1834-1902) : บารอนจอห์น เอเมอร์ริก เอเดเวิร์ด แดล- เบิร์ก แอกตัน (พ.ศ. ๒๓๗๗-๒๔๕๕)

บารอนจอห์น เอเมอร์ริก เอเดเวิร์ด แดลเบิร์ก แอกตันหรือลอร์ดแอกตันเป็นชาวอังกฤษที่ได้รับยกย่องว่าเป็นนักประวัติศาสตร์คนสำคัญและเป็นผู้ที่มีอิทธิพลอย่างลึกซึ้งต่อบุคคลร่วมสมัยของเขา ตลอดจนพัฒนาการทางการศึกษาประวัติศาสตร์ของอังกฤษ ในฐานะที่เป็นผู้ที่เข้าใจฝ่ายเสรีนิยม และยกย่องภูมิความรู้แนวเยอรมัน

แอกตันเกิดใน ค.ศ. ๑๘๓๔ เมื่อจบการศึกษาเบื้องต้นแล้ว แอกตันตั้งใจที่จะเข้าศึกษา ณ มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ แต่ประสบความผิดหวัง เนื่องจากนับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกซึ่งขัดต่อระเบียบของมหาวิทยาลัยที่ห้ามรับนักศึกษาที่เป็นคาทอลิกเข้าเรียน แอกตันจึงไปเรียนวิชาประวัติศาสตร์ที่เมืองมิวนิก (Munich) ในประเทศเยอรมนี โดยมุ่งที่จะเรียนวิธีการประวัติศาสตร์ เขาได้รับอิทธิพลจากผลงานของโยฮันน์ ฟอน เด็ลลิงเงอร์ (Johann von Döllinger ค.ศ. ๑๗๙๙-๑๘๙๐) นักประวัติศาสตร์เยอรมันที่มีชื่อเสียงผู้หนึ่ง แม้ว่าเขามีจิตใจเป็นคาทอลิกอย่างแท้จริง แต่ก็ไม่เชื่อทบัญญัติบางฉบับของสันตะปาปา เช่น ไม่ยอมรับทบัญญัติของสกวาทิกันซึ่งประชุมกันเมื่อ ค.ศ. ๑๘๗๐ ที่ระบุว่าปฏิบัติกรใด ๆ ของสันตะปาปาไม่มีการผิดพลาด (infallibility)

Acton, John Emerich Edward

บารอนจอห์น เอเมอริก เอตเวิร์ด แดลเบิร์ก แอกตัน

แอกตันสนใจการเมืองอังกฤษในรัชสมัยสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย (Victoria)* ซึ่งทรงครองราชสมบัติระหว่าง ค.ศ. ๑๘๓๗-๑๙๐๑ เขาได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาสามัญประจำเมืองคาร์โลว (Carlow) สังกัดพรรคเสรีนิยม (Liberal Party)* ซึ่งมีวิลเลียม อีวาร์ด แกลดสโตน (William Ewart Gladstone)* เป็นหัวหน้าพรรค แอกตันเป็นเพื่อนสนิทและที่ปรึกษาที่ไว้วางใจของแกลดสโตน เขาได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์ชั้นลอร์ด (Lord) ใน ค.ศ. ๑๘๖๙ ขณะอายุ ๓๕ ปี

ต่อมา ใน ค.ศ. ๑๘๗๑ มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ได้ยกเลิกระเบียบห้ามผู้นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก เป็นนิสิตหรืออาจารย์ ลอร์ดแอกตันซึ่งได้สร้างชื่อเสียงเป็นนักประวัติศาสตร์แบบเสรีนิยมจึงได้รับแต่งตั้งเป็นศาสตราจารย์วิชาประวัติศาสตร์ ณ มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ และได้ผลิตผลงานด้านประวัติศาสตร์คือ **Lectures on French Revolution** และเป็นผู้ริเริ่มแต่งหนังสือชุด **Cambridge Modern History** ซึ่งได้แพร่หลายไปทั่วโลก งานที่แอกตันตั้งใจจะทำแต่ไม่สำเร็จสมบูรณ์คือ การเขียนหนังสือเรื่อง **History of Liberty**

Addington, Henry

ลอร์ดแอกตันถึงแก่อนิจกรรมใน ค.ศ. ๑๙๐๒ ขณะอายุ ๖๘ ปี.

(รอง ศยามานนท์)

Addington, Henry, Viscount Sidmouth (1757-1844) : นายเฮนรี แอดดิงตัน, ไวส์เคานต์ซิดมัท (พ.ศ. ๒๓๐๐-๒๓๘๗)

เฮนรี แอดดิงตันเป็นนักการเมืองอังกฤษ และได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีระหว่าง ค.ศ. ๑๘๐๑-๑๘๐๔ ก่อนหน้านั้น เขาเป็นประธานสภาผู้แทนราษฎรซึ่งได้รับยกย่องว่าปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดผู้หนึ่ง หลังจากพ้นตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแล้ว เขายังรับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และใช้นโยบายเด็ดขาดในการปราบปรามการก่อความไม่สงบของบรรดาผู้ใช้แรงงาน

แอดดิงตันเกิดเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๗๕๗ บิดาเป็นนายแพทย์ประจำพระองค์ของพระเจ้าจอร์จที่ ๓ (George III)* แห่งอังกฤษ เขาเรียนจบวิชากฎหมายจากมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด แล้วออกมาประกอบอาชีพทนายความ แต่เป็นทนายความได้ไม่นานนัก ก็ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคทอรี (Tory)* เมื่อ ค.ศ. ๑๗๘๔ โดยการชักชวนของนายกรัฐมนตรีวิลเลียม พิตต์ (บุตร) (William Pitt, the Younger)* และได้เป็นประธานสภาผู้แทนราษฎรในช่วง ค.ศ. ๑๗๘๗-๑๘๐๑ ซึ่งเป็นที่ยอมรับว่าแอดดิงตันเป็นประธานสภาผู้แทนราษฎรที่มีประสิทธิภาพมากคนหนึ่ง ในระหว่างนั้นได้เกิดการแตกแยกในพรรคทอรี เนื่องจากพิตต์ (บุตร) มีนโยบายดำเนินสงครามกับรัฐบาลปฏิวัติของฝรั่งเศสประจวบกับรัฐบาลอังกฤษมีแผนการที่จะประกาศยกเลิกข้อห้ามที่ไม่ให้ผู้นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกเข้ารับราชการ ทำให้พิตต์ (บุตร) ถูกโจมตีอย่างหนักจนต้องลาออกจากตำแหน่งใน ค.ศ. ๑๘๐๑ แอดดิงตันจึงได้รับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีสืบต่อมา

Adenauer, Konrad

การเป็นนายกรัฐมนตรีของแอดดิงตันนั้นดูจะเป็นลักษณะรัฐบาลชัฏตาที่พมามากกว่า เพราะบุคคลสำคัญ ๆ ของพรรคทอริไม่ยอมเข้าร่วมคณะรัฐบาลของเขา และพิตต์ (บุตร) เองก็หวังที่จะกลับมาเป็นนายกรัฐมนตรีใหม่อีก

รัฐบาลของแอดดิงตันได้ทำสนธิสัญญาอาเมียง (Treaty of Amiens)* กับฝรั่งเศส สงครามระหว่างอังกฤษกับฝรั่งเศสจึงยุติลงชั่วคราว แต่ผลจากการทำสนธิสัญญาอาเมียงทำให้ชาวอังกฤษไม่พอใจรัฐบาลของแอดดิงตันเป็นอย่างมาก เพราะอังกฤษเป็นฝ่ายเสียเปรียบ ในขณะที่เดวิดกัน ทั้งอังกฤษและฝรั่งเศสก็ไม่ปฏิบัติตามสนธิสัญญาอย่างแท้จริง การละเมิดข้อตกลงดังกล่าวหลายครั้งเป็นเหตุให้เกิดสภาวะสงครามระหว่างอังกฤษกับฝรั่งเศสขึ้นอีก แอดดิงตันไม่เป็นที่นิยมของชาวอังกฤษเนื่องจากไม่มีความสามารถในการสงคราม เขาจึงลาออกจากตำแหน่งใน ค.ศ. ๑๘๐๔ เพื่อให้พิตต์ (บุตร) กลับมาเป็นนายกรัฐมนตรีและทำสงครามกับฝรั่งเศสที่มีจักรพรรดิ نابอลีนเป็นผู้นำอีกครั้งหนึ่ง

เมื่อพ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแล้ว แอดดิงตันได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นไวส์เคานต์ไซด์มัท (Viscount Sidmouth) ใน ค.ศ. ๑๘๐๕ ต่อมาได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยใน ค.ศ. ๑๘๑๒ เขาได้ใช้นโยบายเด็ดขาดปราบปรามการก่อวินาศกรรมของบรรดาผู้ใช้แรงงานที่อดอยากยากแค้น เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำในประเทศ แอดดิงตันพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีใน ค.ศ. ๑๘๒๒ แต่ยังคงอยู่ในคณะรัฐบาลของลอร์ดลิเวอร์พูล (Lord Liverpool) จนถึง ค.ศ. ๑๘๒๗

เฮนรี แอดดิงตันถึงแก่อนิจกรรมเมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๘๔๔ ขณะอายุ ๘๗ ปี.

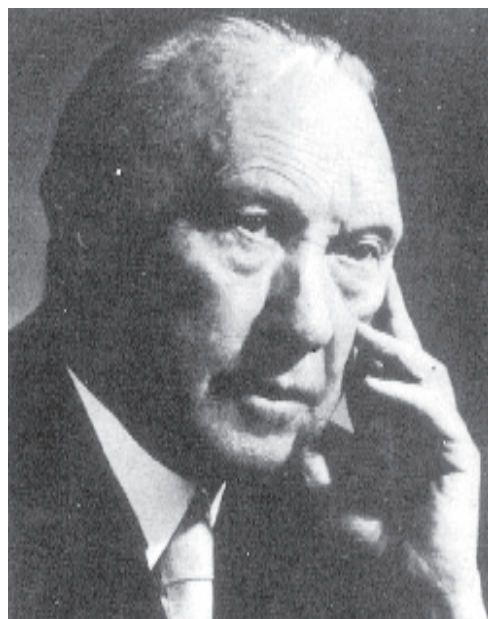
(โกวิท วงศ์สุรวัฒน์)

Adenauer, Konrad (1876-1967) : นายคอนราด อาเดเนาท์ (พ.ศ. ๒๔๑๙-๒๕๑๐)

Adenauer, Konrad

คอนราด อาเดเนาท์เป็นนายกรัฐมนตรีแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน (German Federal Republic) หรือเยอรมนีตะวันตก เป็นผู้มีส่วนสำคัญยิ่งในการฟื้นฟูฐานะเยอรมนีตะวันตกให้รุ่งเรืองเหมือนกันกับก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ (Second World War)*

อาเดเนาท์เกิดที่นครโคโลญ (Cologne) เมื่อ ค.ศ. ๑๘๗๖ และศึกษาวิชากฎหมาย ณ มหาวิทยาลัยไฟรบวร์ก (Freiburg) มิวนิก (Munich) และบอนน์ (Bonn) ครั้นสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยแล้ว อาเดเนาท์ประกอบอาชีพทนายความที่นครโคโลญ ปรากฏว่าได้รับความนิยมเป็นอันมากจากประชาชนจนได้รับเลือกเป็นนายกเทศมนตรีแห่งนครนี้ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๑๗-๑๙๓๓ ในระยะที่เยอรมนีเป็นสาธารณรัฐไวมาร์ (Weimar Republic)* ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๑ (First World War)* เขาได้เป็นสมาชิกที่เด่นผู้หนึ่งของพรรคเซนเตอร์ (Centre Party)* ซึ่งเป็นพรรคของชาวเยอรมันที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกและระหว่าง ค.ศ. ๑๙๒๐-๑๙๓๓ เขาได้ดำรงตำแหน่งประธานสภาแห่งรัฐปรัสเซีย เมื่ออดอล์ฟ ฮิตเลอร์ (Adolf Hitler)* หัวหน้าพรรคแรงงานสังคมนิยมแห่งชาติเยอรมันหรือนาซี (National Socialist German Workers' Party - NSDAP; Nazi)*

คอนราด อาเดเนาท์

Adenauer, Konrad

ได้เล็งอำนาจเป็นผู้นำประเทศหรือ**ฟือเรอร์ (Führer)*** ปกครองจักรวรรดิไรค์ที่ ๓ (Third Reich) อาเดเนาร์ถูกจับเพราะเขาต่อต้านพวกนาซีและต้องโทษจำคุกระยะสั้น ๒ ครั้งใน ค.ศ. ๑๙๓๔ และ ค.ศ. ๑๙๔๔ อีกทั้งถูกปลดออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

เมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๒ ยุติลง เขาได้กลับไปเป็นนายกรัฐมนตรีแห่งนครโคโลญตามเดิม แต่เจ้าหน้าที่ปกครองชาวอังกฤษซึ่งยึดครองเยอรมนีในเขตนี้ได้ปลดเขาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง โดยกล่าวหาว่าเขาไร้สมรรถภาพในการปฏิบัติงาน อาเดเนาร์จึงเปลี่ยนมาทำงานให้**พรรคสหภาพคริสเตียนประชาธิปไตยแห่งเยอรมนีหรือพรรคซีดียู (Christian Democratic Union of Germany Party – CDU)*** กำหนดนโยบายต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์ และยอมรับว่าเยอรมนีแบ่งออกเป็น ๒ ส่วนคือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยเยอรมัน (German Democratic Republic) หรือเยอรมนีตะวันออกซึ่งเป็นประเทศคอมมิวนิสต์ และสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันหรือเยอรมันตะวันตกซึ่งนิยมระบอบประชาธิปไตย พร้อมกับวิงวอนให้สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และฝรั่งเศสร่วมมือกันเป็นด่านสกัดกั้นลัทธิคอมมิวนิสต์มิให้แผ่ขยายตัวออกไป

ใน ค.ศ. ๑๙๔๙ อาเดเนาร์ได้รับเลือกเป็นนายกรัฐมนตรีคนแรกแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน และต่อมาใน ค.ศ. ๑๙๕๗ ก็ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งนี้อีกวาระหนึ่งระหว่าง ค.ศ. ๑๙๕๐-๑๙๕๕ ยังได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ พร้อมกับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีด้วย เขาได้แสดงความสามารถเป็นอย่างดีทั้งด้านการเมืองและการบริหารประเทศจนกระทั่งเยอรมนีฟื้นตัวได้ทุกด้าน โดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจ อาเดเนาร์ได้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังที่สามารถคือ **ลูทวิก แอร์ฮาร์ด (Ludwig Erhard)*** ซึ่งมีบทบาทสำคัญทำให้เยอรมนีตะวันตกกลายเป็นประเทศที่มั่นคงสมบูรณ์ มีเสถียรภาพจนมีฐานะทัดเทียมกับสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และฝรั่งเศส โดยได้เป็นสมาชิกองค์การสนธิสัญญาป้องกันแอตแลนติกเหนือหรือนาโต (North Atlantic Treaty Organization – NATO)* ใน ค.ศ. ๑๙๕๕

Afghan Wars

คอนราด อาเดเนาร์ และชาร์ล เดอ โกลแห่งฝรั่งเศส

อาเดเนาร์พยายามที่จะเสริมสร้างสัมพันธไมตรีกับมหาอำนาจที่เคยเป็นศัตรูในสงครามโลกครั้งที่ ๒ เช่นได้ไปเยือนกรุงมอสโกเพื่อเปิดความสัมพันธ์ทางการทูตกับสหภาพโซเวียตใน ค.ศ. ๑๙๕๕ ทำให้ชาวเยอรมันเกิดความรู้สึกเป็นไมตรีกับฝรั่งเศส และแสดงความเห็นอย่างสุขุม ในวิกฤตการณ์เบอร์ลิน ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๖๑-๑๙๖๒ เมื่อเยอรมนีตะวันออกได้สร้างกำแพงกันกรุงเบอร์ลินตะวันออกซึ่งเป็นเขตของเยอรมนีตะวันออกกับเบอร์ลินตะวันตกซึ่งเป็นเขตของเยอรมนีตะวันตก

อาเดเนาร์ได้ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันเมื่อเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๖๓ เนื่องจากมีอายุเข้าสู่วัยชรา และถึงแก่อสัญกรรมใน ค.ศ. ๑๙๖๗ ขณะอายุ ๙๑ ปี.

(รอง ศยามานนท์)

Afghan Wars : สงครามอัฟกัน

Afghan Wars

สงครามอัฟกันเป็นสงครามระหว่างอังกฤษกับอัฟกันซึ่งเกิดขึ้น ๓ ครั้ง ระหว่าง ค.ศ. ๑๘๓๙-๑๘๔๒, ค.ศ. ๑๘๗๘-๑๘๘๑ และใน ค.ศ. ๑๙๑๙

ภายหลังการกบฏครั้งใหญ่ในอินเดียเมื่อ ค.ศ. ๑๘๕๗ รัฐบาลอังกฤษได้เข้าปกครองอินเดียโดยตรงแทนการร่วมมือกับบริษัทอินเดียตะวันออก (East India Company) พร้อมกับยุบราชวงศ์มุกัล (Mughal) อีกด้วย โดยมีข้าหลวงใหญ่ (Governor General) อังกฤษประจำอินเดียเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงและขึ้นตรงต่อรัฐบาลอังกฤษที่กรุงลอนดอน ต่อมา ใน ค.ศ. ๑๘๗๗ **เบนจามิน ดิสเรลีย์ (Benjamin Disraeli)*** นายกรัฐมนตรีอังกฤษได้ประกาศว่า สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียเป็นพระจักรพรรดินีแห่งอินเดีย (Empress of India) ผู้สำเร็จราชการอังกฤษประจำอินเดียก็ได้เปลี่ยนชื่อเป็นอุปราชแห่งอินเดีย (Viceroy of India)

ข้าหลวงใหญ่อังกฤษประจำอินเดียหรืออุปราชแห่งอินเดียดำเนินนโยบายรักษาความมั่นคงของอินเดียติดตามการเคลื่อนไหวของประเทศที่มีอาณาเขตติดต่อกับอินเดียมิให้ก่อการใด ๆ ที่เป็นภัยแก่อินเดีย ด้วยเหตุนี้อังกฤษจึงต้องเผชิญกับการสงครามอัฟกันถึง ๓ ครั้ง คือ

๑. สงครามอัฟกันครั้งที่ ๑ ค.ศ. ๑๘๓๙-๑๘๔๒ เกิดขึ้นเนื่องจากอังกฤษหวาดเกรงว่า รัสเซียและเปอร์เซีย (ปัจจุบันคืออิหร่าน) จะสร้างอิทธิพลของตนในชายแดนติดกับอาณาเขตของอินเดียทางทิศตะวันตกและตะวันตกเฉียงเหนือเช่นอัฟกานิสถาน เพื่อรักษาอิทธิพลของตนไว้อังกฤษได้จัดการเปลี่ยนเจ้าผู้ครองอัฟกานิสถานโดยสถาปนาเจ้าชายชูลา-อัลมุลก์ (Shah Shula-al Mulk) เข้าดำรงตำแหน่งเจ้าผู้ครองและได้ปกครองกรุงคาบูล (Kabul) และแคว้นกันดาฮาร์ (Kandahar) แทนเจ้าผู้ครององค์เก่าแห่งราชวงศ์บาร์กเซย์ (Barakzay) เจ้าชายชูลา-อัลมุลก์เป็นเจ้าผู้ครองที่นิยมอังกฤษ ได้รับคำปรึกษาจากเซอร์วิลเลียมเฮย์ มักนอเทิน (Sir William Hay Macnaghten) และมีกองทหารอังกฤษสนับสนุนอย่างพร้อม แต่รัฐบาลของเจ้าผู้ครององค์นี้ไม่เป็นที่เลื่อมใสของชาวอัฟกัน ตรงกันข้ามกลับตั้งตนเป็นปรปักษ์ต่อพระองค์ จนก่อการกบฏขึ้นหลายครั้งหลายคราว การกบฏครั้งใหญ่ได้อุบัติขึ้นเมื่อเดือน

Afghan Wars

พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๘๔๑ กองทหารอังกฤษที่กรุงคาบูลพยายามปราบการกบฏ แต่พ่ายแพ้ต้องล่าถอย พวกกบฏจึงฉวยโอกาสนี้ทำลายกองทหารอังกฤษในระหว่างที่เดินทางไปยังจาลาบาด (Jalalabad) อังกฤษได้ส่งกองทัพกลับไปตีกรุงคาบูลคืนมา แต่ไม่สามารถรักษาเมืองหลวงแห่งนั้นไว้ได้ และในที่สุดต้องถอนทหารออกจากกรุงคาบูล ดังนั้นการแทรกแซงของอังกฤษในอัฟกานิสถานจึงไร้ผล

๒. สงครามอัฟกันครั้งที่ ๒ ต่อมาอังกฤษยังคงหวาดเกรงว่า รัสเซียจะแผ่อิทธิพลของตนเข้าไปในอัฟกานิสถาน อังกฤษจึงส่งกองทหารของตนเข้าไปในประเทศนั้น สงครามอัฟกันครั้งที่ ๒ จึงเกิดขึ้นใน ค.ศ. ๑๘๗๘ และยืดเยื้อออกไปจนถึง ค.ศ. ๑๘๘๑ สาเหตุของการสงครามครั้งนั้นสืบเนื่องมาจากเจ้าชายชีร์ อาลี (Shir Ali) เจ้าผู้ครองอัฟกานิสถานโน้มเอียงไปฝักใฝ่กับรัสเซีย ซึ่งเป็นการขัดกับนโยบายของอังกฤษที่คาดหวังว่า เจ้าผู้ครองจะรักษาความเป็นกลางฉันมิตรกับตน แต่อังกฤษต้องประสบความผิดหวัง ดังปรากฏว่า รัฐบาลของเจ้าผู้ครองรับรองคณะผู้แทนรัสเซียที่ไปเยือนกรุงคาบูลเป็นการทางแต่ไม่ยอมให้คณะผู้แทนอังกฤษเข้าไปในประเทศของพระองค์

ฝ่ายลอร์ดลิตตัน (Lord Lytton) อุปราชแห่งอินเดียได้รับคำสั่งจากรัฐบาล**พรรคอนุรักษนิยม (Conservative Party)*** ให้คณะผู้แทนอังกฤษเดินทางไปถึงกรุงคาบูลให้ได้ ครั้นเจ้าชายชีร์ อาลีไม่ยอมทำความตกลงกับอังกฤษเกี่ยวกับนโยบายของอังกฤษ กองทหารอังกฤษจึงเคลื่อนเข้ายึดครองกรุงคาบูล ขับไล่เจ้าชายชีร์ อาลีและยกเจ้าชายยาคุบ (Yaqub) พระโอรสของพระองค์ขึ้นเป็นเจ้าผู้ครองแทน เจ้าผู้ครององค์ใหม่ทรงผ่อนปรนตามนโยบายของอังกฤษ และใน ค.ศ. ๑๘๗๙ พระองค์ทรงลงพระนามในสนธิสัญญากันดามัก (Treaty of Gandamak) ซึ่งมอบให้อังกฤษควบคุมด้านความสัมพันธ์กับต่างประเทศของอัฟกานิสถาน และแต่งตั้งข้าหลวงอังกฤษ (British Resident) มาประจำกรุงคาบูล และอังกฤษได้แต่งตั้งเซอร์หลุยส์ คาวาญารี (Sir Louis Cavagnari) เป็นข้าหลวงอังกฤษประจำอัฟกานิสถาน

สนธิสัญญากันดามักไม่ได้รับความสนับสนุนจากชาวอัฟกันซึ่งได้แสดงปฏิกิริยาต่อต้านอังกฤษ เซอร์คาวาญารีถูกฆาตกรรมและราษฎรได้ลุกฮือก่อการจู่โจม

Afghan Wars

แสดงความเกลียดชังต่ออังกฤษ อังกฤษจึงต้องยกกองทหารเข้าไปในอัฟกานิสถาน แต่กองทหารต้องทำการรบหลายครั้งก่อนที่จะตีกรุงคาบูลกลับคืนมาได้ เช่น บางครั้งต้องล่าถอยพ่ายแพ้ในการรบกับกองกำลังของอายุบ ข่าน (Ayub Khan) และบางครั้งต้องส่งกองกำลังหนุนไปให้เซอร์เฟรเดอริก รอเบิร์ตส์ (Sir Frederick Roberts) เพื่อยกไปช่วยกองทหารอังกฤษซึ่งถูกล้อมอยู่ในแคว้นกันดาฮาร์ อย่างไรก็ตามที่ที่สุดกองทหารอังกฤษซึ่งมีกำลังพร้อมก็ยึดครองอัฟกานิสถานไว้ได้แล้ว อังกฤษก็ทำความตกลงฉบับใหม่กับเจ้าชายอับดุล-ราห์มาน (Abdal-Rahman) ได้เรียบร้อย เจ้าชายองค์นี้เป็นเจ้าผู้ครององค์ใหม่ตามความตกลงฉบับนี้พระองค์ทรงรับรองว่าจะจัดอิทธิพลรัสเซียในอัฟกานิสถานสงครามอัฟกันครั้งที่ ๒ จึงยุติลง

๓. สงครามอัฟกันครั้งที่ ๓ แม้ว่าอังกฤษสามารถสกัดกั้นรัสเซียมิให้แผ่อิทธิพลเข้าไปในอัฟกานิสถานได้ตามความตกลงอังกฤษ-รัสเซีย (Anglo-Russian Entente)* ใน ค.ศ. ๑๙๐๗ ซึ่งมีสาระสำคัญว่า รัสเซียตกลงงดเข้าแทรกแซงในกิจการอัฟกานิสถาน แต่ชาวอัฟกานิสถานไม่พอใจอย่างยิ่งที่อังกฤษควบคุมการต่างประเทศของตนตามสนธิสัญญากันตามัก ในที่สุดก็ลุกฮือจับอาวุธขึ้นต่อสู้อังกฤษโดยการนำของเจ้าชายอะมานุลลาห์ (Amanullah) ใน ค.ศ. ๑๙๑๙ กองทัพอัฟกานิสถานถึงกับบุกอินเดีย ในขั้นแรกได้เปรียบอยู่บ้างในการรบ แต่แล้วก็ถูกกองทัพอังกฤษขับไล่จนต้องล่าถอยและเชื่อว่าจะรุกรานดินแดนอัฟกานิสถาน อย่างไรก็ตาม ทั้ง ๒ ฝ่ายก็ไม่ได้เตรียมที่จะทำการสู้รบกันอย่างยืดเยื้อ เจ้าชายอะมานุลลาห์และอังกฤษจึงเปิดการเจรจาต่อกันเพื่อยุติสงคราม และบรรลุผลสำเร็จ เป็นเหตุให้มีการลงนามในสนธิสัญญาอ่าววัลปินดี (Treaty of Rawalpindi) เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๑๙ พร้อมกับความตกลงหลายฉบับ ตามสนธิสัญญาฉบับนี้ อังกฤษรับรองเอกราชโดยสมบูรณ์ของอัฟกานิสถาน ดังนั้น อัฟกานิสถานจึงมีสิทธิที่จะเปิดความสัมพันธ์กับนานาประเทศได้ เจ้าชายอะมานุลลาห์ได้ขึ้นครองประเทศเป็นกษัตริย์ อัฟกานิสถานได้เปลี่ยนฐานะเป็นราชอาณาจักร และใน ค.ศ. ๑๙๒๘ พระเจ้าอะมานุลลาห์เสด็จเยือน

Aix-la-Chapelle (Aachen)

ประเทศอังกฤษอย่างเป็นทางการเพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสองให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น.

(รอง ศยามานนท์)

Aix-la-Chapelle (Aachen), Congress of : การประชุมใหญ่แห่งแอ็กซ์-ลา-ชาเปล (อาเคิน)

แอ็กซ์-ลา-ชาเปลหรืออาเคินเป็นเมืองใหญ่แห่งหนึ่งในภาคตะวันตกเฉียงเหนือของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ใน ค.ศ. ๑๙๑๘ แอ็กซ์-ลา-ชาเปลเป็นสถานที่ประชุมใหญ่ครั้งแรกตามระบบการประชุมใหญ่ (Congress System) ระหว่างประเทศมหาอำนาจ

หลังจากจักรพรรดินโปเลียนที่ ๑ (Napoleon I)* ทรงพ่ายแพ้ในสงครามครั้งสุดท้ายของพระองค์ที่ตำบลวอเตอร์ลู (Waterloo) แล้ว ยุโรปก็กลับคืนสู่สันติภาพ ผู้นำของมหาอำนาจฝ่ายพันธมิตรซึ่งประกอบด้วยอังกฤษ รัสเซีย ออสเตรีย และรัสเซีย ได้มาประชุมกันที่กรุงปารีส เพื่อพิจารณาหาวิธีดำรงรักษาสันติภาพ จนบรรลุข้อตกลงในสนธิสัญญาพันธมิตรจตุรภาคี (Quadruple Alliance)* เมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๘๑๕ ซึ่งกำหนดวิธีการทูตโดยอาศัยการประชุม (diplomacy by conference) มาตรา ๖ ของสนธิสัญญาพันธมิตรจตุรภาคี มีสาระสำคัญคือ ผู้แทนมหาอำนาจทั้งสี่จะพบกันตามระยะเวลาที่กำหนด เพื่อพิจารณากระบวนการที่จะมีผลที่สุดต่อความสงบและความปลอดภัยของประชาชาติและการดำรงรักษาสันติภาพของยุโรป มาตรานี้นำไปสู่การสถาปนาระบบการประชุมใหญ่ระหว่างประเทศมหาอำนาจ ดังนั้นตามมาตรานี้ผู้แทนมหาอำนาจทั้งสี่จึงส่งผู้แทนของตนไปประชุมกัน ณ เมืองแอ็กซ์-ลา-ชาเปล ใน ค.ศ. ๑๘๑๘ เพื่อตกลงปัญหาของฝรั่งเศสหลังยุคนโปเลียน (Napoleonic Era)

ที่ประชุมใหญ่แห่งแอ็กซ์-ลา-ชาเปล ได้ลงมติให้รับฝรั่งเศสเข้ากลุ่มพันธมิตร ยุติการยึดครองดินแดนฝรั่งเศส

Akselrod, Pavel Borisovich

โดยกองทัพพันธมิตร อันที่จริงมหาอำนาจได้กำหนดเวลา ยึดครองดินแดนฝรั่งเศสไว้ ๕ ปี นับตั้งแต่ ค.ศ. ๑๘๑๕ แต่ได้ลดลงเหลือเพียง ๓ ปี ตามมตินี้ ตกลงในปัญหาค่า ปฏิกรรมสงครามที่ฝรั่งเศสต้องจ่ายให้แก่ฝ่ายสัมพันธมิตร และให้ความเห็นชอบแก่กระบวนการดูแลความปลอดภัย ของโปเลียนที่เกาะเซนต์เฮเลนา (St. Helena) นอกจากนี้ ที่ประชุมใหญ่แห่งแอกซ์-ลา-ชابل ยังยืนยันคำตัดสินของที่ ประชุมใหญ่แห่งเวียนนา ค.ศ. ๑๘๑๕ ซึ่งรับประกันสิทธิ พลเมืองของชาวยิวเยอรมัน

อนึ่ง ในการประชุมใหญ่แห่งแอกซ์-ลา-ชابل นี้ ไวส์เคานต์รอเบิร์ต สจวต คาสเซลเร (Viscount Robert Stewart Castlereagh)* รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการต่างประเทศอังกฤษได้แสดงท่าทีเป็นครั้งแรก เกี่ยวกับนโยบายการต่างประเทศอังกฤษ โดยบอกปิดข้อ เสนอของรัสเซียที่จะทำกติกาสัญญาพันธมิตร ซึ่งจะรับประกันระบบการปกครองที่เป็นอยู่ในขณะนั้นของรัฐต่าง ๆ ในยุโรปให้คงอยู่สืบตลอดกาล.

(รอง ศยามานนท์)

Akselrod, Pavel Borisovich (1850–1928) : นายปาวเอล โบริโซวิช อัคเซลรอด (พ.ศ. ๒๓๙๓–๒๔๗๑)

ปาวเอล โบริโซวิช อัคเซลรอดเป็นนักปฏิวัติรัสเซีย เชื้อสายยิวที่เคลื่อนไหวอยู่นอกประเทศและผู้นำคนสำคัญ คนหนึ่งของพรรคเมนเชวิค (Menshevik)* ขณะลี้ภัยอยู่

Iskra (The Spark) จัดทำขึ้นเพื่อจุดมุ่งหมายจะสร้างความเป็นเอกภาพทางความคิดการเมืองและเผยแพร่แนวความคิดลัทธิมากซ์ ในขบวนการปฏิวัติรัสเซีย ตลอดจนวางหลักการพื้นฐานว่าด้วยการจัดตั้งพรรคปฏิวัติที่รวมศูนย์และแนวทางการเคลื่อนไหวปฏิวัติ เกออร์กี เปลซานอฟ เป็นบรรณาธิการบริหาร กองบรรณาธิการประกอบด้วยอัคเซลรอด มาร์ตอฟ เลนิน ซาซูริช และตรอดสกี มีนาเดจดา ครุปสกายา (Nadezhda Krupskaya) คู่ชีวิตของเลนินเป็นเลขานุการและเหรียญกของกองบรรณาธิการและทำหน้าที่ประสานงานการติดต่อกับองค์การปฏิวัติต่าง ๆ และผู้แทนของ Iskra ทั้งในและนอกประเทศ Iskra ฉบับปฐมฤกษ์พิมพ์เผยแพร่ในนครเจนีวาในฤดูใบไม้ร่วง ค.ศ. ๑๙๐๑ การดำเนินงานของ Iskra มีส่วนทำให้แนวทางปฏิวัติลัทธิมากซ์เป็นที่ยอมรับกันในขบวนการปฏิวัติและนำไปสู่การจัดตั้งพรรคแรงงานสังคมนิยมประชาธิปไตยรัสเซียได้สำเร็จใน ค.ศ. ๑๙๑๓ Iskra ยังชี้แนะแนวทางการเคลื่อนไหวโฆษณาที่ว่าการจัดทำหนังสือพิมพ์การเมืองระดับประเทศเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นหน้าที่ที่สำคัญ ประการหนึ่งของพรรคปฏิวัติ แนวทางของ Iskra จึงเป็นจุดกำเนิดของหนังสือพิมพ์ Pravda ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์พรรคในเวลาต่อมา

Akselrod, Pavel Borisovich

ในนครเจนีวาเขาร่วมกับเกออร์กี เปลซานอฟ (Georgy Plekhanov)* ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นบิดาแห่งลัทธิมากซ์และนัก ปฏิวัติลัทธิมากซ์คนอื่น ๆ จัดตั้ง “กลุ่มปลดปล่อยแรงงาน” (Liberation of Labour Group) ซึ่งเป็นองค์กรลัทธิมากซ์ องค์กรแรกขึ้นในรัสเซียใน ค.ศ. ๑๘๘๓ อัคเซลรอดเป็น ทั้งผู้ร่วมก่อตั้งและบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ Iskra* ซึ่งเป็น หนังสือพิมพ์การเมืองระดับประเทศที่พิมพ์เผยแพร่อย่าง กว้างขวางในต้นทศวรรษ ๑๙๐๐ ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๑๔- ๑๙๑๗ เขามีบทบาทสำคัญในฐานะเป็นกระบอกเสียงของ พรรคเมนเชวิคเคลื่อนไหวทางการเมืองในขบวนการ สังคมนิยมยุโรป อัคเซลรอดต่อต้านการยึดอำนาจทางการเมืองของพรรคบอลเชวิค (Bolsheviks)* และหลังการ ปฏิวัติเดือนตุลาคม (October Revolution)* ค.ศ. ๑๙๑๗ เขาลี้ภัยไปกรุงเบอร์ลินและเคลื่อนไหวทางการเมือง เพื่อรวมพลังนักสังคมนิยมยุโรปต่อต้านอำนาจเผด็จการ ของพรรคบอลเชวิคตราบจันฉีวิต

อัคเซลรอดเกิดในครอบครัวชาวนายิวที่ยากจน ณ หมู่บ้านเล็ก ๆ ในจังหวัดเชียร์นีกอฟ (Chernigov) ใน ค.ศ. ๑๘๕๐ แม้จะมีชีวิตที่ลำบากแต่ครอบครัวก็สนับสนุนให้เขา ซึ่งเป็นบุตรคนโตได้รับการศึกษาจนถึงชั้นอุดมศึกษาระหว่าง ที่ศึกษาประวัติศาสตร์และกฎหมายในมหาวิทยาลัยเคียฟ เขาเข้าร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของกลุ่มนักศึกษา หัวก้าวหน้าและสนใจในแนวทางปฏิวัติของขบวนการรัสเซีย ปอปูลิสต์หรือนารอดนิก (Russian Populism; Narodnik)* ที่เชื่อว่าพลังหลักของการเปลี่ยนแปลงอยู่ที่ ชาวนา ระบบคอมมูนชาวนา คือรากฐานของการสร้างระบบ สังคมนิยมรัสเซีย และรัสเซียสามารถก้าวสู่สังคมนิยมได้โดย ไม่ต้องผ่านขั้นตอนของการพัฒนาแบบทุนนิยม ในต้น ทศวรรษ ๑๘๗๐ เขาจัดตั้งกลุ่มสังคมนิยมกลุ่มแรกขึ้นใน

Akselrod, Pavel Borisovich

เมืองเคียฟและพยายามเผยแพร่ความคิดของขบวนการนารอดนิกในหมู่ปัญญาชนและเรียกร้องให้ปัญญาชนอุทิศตนทำงานเพื่อรับใช้ประชาชน ใน ค.ศ. ๑๘๗๕ อักเซลรอดและกลุ่มของเขาเข้าร่วมเคลื่อนไหวทางสังคมของขบวนการนารอดนิกด้วยการเดินทางไปชนบทเพื่อปลุกระดมชาวนาให้ลุกฮือโค่นล้มระบบซาร์และสร้างสรรค์สังคมนิยม แต่ชาวนาต่อต้านและรัฐบาลก็ปราบปรามการเคลื่อนไหวดังกล่าวอย่างรุนแรง ความล้มเหลวของการเคลื่อนไหวปฏิวัติในหมู่ชาวนาดังกล่าวทำให้อักเซลรอดหันมาใช้แนวทางความรุนแรงของมีฮาอิล อะเล็กซานโดรวิช บาคูนิน (Mikhail Alexandrovich Bakunin)* ผู้นำลัทธิอนาธิปไตย (Anarchism)* เพื่อปลุกระดมประชาชนให้โค่นล้มระบบสังคมแต่ก็ประสบความสำเร็จไม่มากนักในปลายทศวรรษ ๑๘๗๐ อักเซลรอด ถูกจับกุมและถูกเนรเทศไปไซบีเรีย แต่ต่อมาเขาสามารถหลบหนีได้และเดินทางไปสวิตเซอร์แลนด์และเข้าร่วมกลุ่มนักปฏิวัติลัทธิอนาธิปไตยซึ่งมีเปเลฮานอฟเป็นผู้นำ เขาใช้ชีวิตอยู่ในต่างแดนจนถึงการปฏิวัติเดือนกุมภาพันธ์ (February Revolution)* ค.ศ. ๑๙๑๗ จึงกลับรัสเซียอีกครั้งหนึ่ง

ขณะที่ลี้ภัยในนครเจนีวา อักเซลรอดหันมาศึกษาแนวความคิดลัทธิมากซ์อย่างจริงจังและเมื่อได้อ่าน**แถลงการณ์พรรคคอมมิวนิสต์ (Communist Manifesto)*** และ**ฟรีดริช เองเงิลส์ (Friedrich Engels)*** ร่วมกันเขียนเกี่ยวกับอุดมการณ์การเมืองและหลักนโยบายของลัทธิคอมมิวนิสต์ อักเซลรอดก็สละทิ้งอุดมการณ์การเมืองของขบวนการนารอดนิก ใน ค.ศ. ๑๘๘๓ อักเซลรอด เปเลฮานอฟ เวนา ซาซูลิช (Vera Zasulich)* และเลฟ เดย์ช (Lev Deich) แกนนำกลุ่มนักปฏิวัติรัสเซียนอกประเทศได้ร่วมกันจัดตั้ง “กลุ่มปลดปล่อยแรงงาน” ซึ่งเป็นองค์กรปฏิวัติลัทธิมากซ์องค์กรแรกขึ้น กลุ่มดังกล่าวต่อมามีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่ลัทธิมากซ์ในขบวนการปฏิวัติรัสเซีย และวางรากฐานทฤษฎีปฏิวัติให้แก่**พรรคแรงงานสังคมนิยมประชาธิปไตยรัสเซีย (Russian Social Democratic Labour Party – RSDLP)*** หรือพรรคบอลเชวิคในเวลาต่อมา อักเซลรอดเขียนทฤษฎีการเมืองแนวทางลัทธิมากซ์หลายเรื่องเพื่อเสนอแนะยุทธศาสตร์การปฏิวัติที่เน้นบทบาทของชนชั้นแรงงานในฐานะเป็นพลังและกองหน้า

Akselrod, Pavel Borisovich

ของการปฏิวัติและการสร้างพรรคปฏิวัติ ตลอดจนแนวนโยบายสังคมนิยมประชาธิปไตยและอื่น ๆ บทบาทดังกล่าวทำให้เขามีฐานะเป็นนักทฤษฎีและกระบอกเสียงทางการเมืองอันดับสองรองจากเปเลฮานอฟในกลุ่มปลดปล่อยแรงงาน ในต้น ค.ศ. ๑๙๐๐ อักเซลรอดยังร่วมเป็นทั้งผู้ก่อตั้งและบรรณาธิการ Iskra หนังสือพิมพ์การเมืองระดับประเทศ ซึ่งในระยะแรกจัดทำที่นครเจนีวา และต่อมา ที่นครมิวนิกและกรุงลอนดอน เพื่อสร้างเอกภาพทางความคิดในขบวนการปฏิวัติและการรณรงค์สร้างพรรคปฏิวัติของชนชั้นกรรมาชีพ เขายังแนะนำเลฟ บรอนชไตน์ (Lev Bronstein)* หรือเลออน ตรอตสกี (Leon Trotsky)* ให้พบและร่วมงานกับเลนินในกรุงลอนดอนด้วย

เมื่อมีการประชุมใหญ่ครั้งที่ ๒ ของพรรคแรงงานสังคมนิยมประชาธิปไตยรัสเซียที่กรุงลอนดอนใน ค.ศ. ๑๙๐๓ อักเซลรอดสนับสนุน**ยูลี มาร์ตอฟ (Yuli Martov)*** คัดค้านความคิดของ**วลาดีมีร์ เลนิน (Vladimir Lenin)*** ในประเด็นว่าด้วยคุณสมบัติของผู้จะเป็นสมาชิกพรรคและขอบเขตอำนาจของพรรคปฏิวัติ ความขัดแย้งทางความคิดดังกล่าวทำให้พรรคแรงงานสังคมนิยมประชาธิปไตยรัสเซียแตกเป็น ๒ กลุ่ม ที่ประชุมส่วนใหญ่ซึ่งสนับสนุนเลนินได้ชื่อว่ากลุ่มบอลเชวิคซึ่งหมายถึงเสียงข้างมาก ส่วนกลุ่มของมาร์ตอฟซึ่งมีเสียงข้างน้อยจึงได้ชื่อว่าเมนเชวิค ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๐๔-๑๙๐๗ อักเซลรอดเขียนบทความการเมืองวิพากษ์วิจารณ์แนวนโยบายของบอลเชวิคอย่างต่อเนื่องและรณรงค์ให้จัดประชุมใหญ่ชนชั้นแรงงาน (Worker Congress) เพื่อก่อตั้งสภาพแรงงานและวางแนวทางการเคลื่อนไหวทางการเมืองในระบบรัฐสภา อย่างไรก็ตามหลังการ**ปฏิวัติเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๐๕ (October Revolution 1905)*** อักเซลรอดถูกกลุ่มบอลเชวิคกล่าวหาเป็นพวก “ทำลายพรรค” (Liquiator) เพราะเขาสนับสนุนการใช้**สภาดูมา (Duma)*** เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาการปฏิวัติ และใช้สภาพแรงงานเป็นเวทีของกิจกรรมทางการเมืองแทนการเคลื่อนไหวปฏิวัติ

ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๑๔-๑๙๑๗ อักเซลรอดเป็นผู้แทน พรรคเมนเชวิคในการประชุมระหว่างประเทศของผู้แทนสังคมนิยมครั้งที่ ๑ และ ๒ ที่หมู่บ้านซิมเมอร์วัลด์

Akselrod, Pavel Borisovich

(Zimmerwald) ใน ค.ศ. ๑๙๑๕ และคินทาล (Kienthal) ใน ค.ศ. ๑๙๑๖ ที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ และการประชุมระหว่างประเทศของชาวสังคมนิยมที่กรุงสตอกโฮล์ม ค.ศ. ๑๙๑๗ ในการประชุมดังกล่าวเขาสันนิษฐานความคิดของบอลเชวิคในการจะใช้วิกฤตการณ์สงครามดำเนินการเคลื่อนไหวปฏิวัติและการจะช่วงชิงอำนาจการเป็นผู้นำจากรัฐบาลซาร์ นอกจากนี้ เขายังพยายามประสานความสามัคคีและร่วมมือกันระหว่างเมนเชวิคกับบอลเชวิค แต่ก็ประสบความสำเร็จไม่มากนัก หลังการปฏิวัติเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๑๗ อัคเซลรอดซึ่งใช้ชีวิตลี้ภัยในต่างแดนกว่า ๓๐ ปี เดินทางกลับรัสเซียเมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ค.ศ. ๑๙๑๗ และดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกในคณะกรรมการจัดตั้งของเมนเชวิค (Menshevik Organizational Committee) เขายังคงเรียกร้องให้มีการประสานงานและร่วมมือกันระหว่างพรรคปฏิวัติต่าง ๆ ต่อมา เขาได้รับเลือกเป็นประธานกิตติมศักดิ์ของคณะกรรมการบริหารของสภาโซเวียตเปโตรกราดซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่เป็นเมนเชวิค

เมื่อเลนินตัดสินใจที่จะยึดอำนาจทางการเมืองในเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๑๗ อัคเซลรอดต่อต้านอย่างมากระยะหนึ่งเพราะเขาเห็นว่าเงื่อนไขการปฏิวัติยังไม่สุกงอมพอ เพราะชนชั้นคนงานยังมีจำนวนน้อยและไม่เข้มแข็ง การยึดอำนาจทางการเมืองก่อนกำหนดจะนำไปสู่สภาวะสงครามกลางเมืองได้ หลังการปฏิวัติเดือนตุลาคมเขาเดินทางไปกรุงเบอร์ลินและพยายามเคลื่อนไหวเรียกร้องให้กลุ่มนักสังคมนิยมยุโรปรวมพลังต่อต้านการยึดอำนาจของพรรคบอลเชวิคซึ่งเขาเห็นว่าเป็นการก่ออาชญากรรมที่ชั่วร้าย อัคเซลรอดจัดทำจุลสารการเมือง ๒ ฉบับ คือ **Les Echos de Russie** และ **Stimmen aus Russland** เผยแพร่ความคิดต่อต้านบอลเชวิคในกลุ่มปัญญาชนสังคมนิยมชาวฝรั่งเศสและเยอรมันงานเขียนต่อต้านบอลเชวิคเรื่องสำคัญของเขาคือ **Who Betrayed Socialism? Bolshevism and Social Democracy in Russia** (ค.ศ. ๑๙๑๙) นอกจากนี้ เขายังเรียกร้องให้สมาชิกเมนเชวิคเคลื่อนไหวคัดค้านอำนาจเผด็จการของบอลเชวิค และรณรงค์อย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างระบอบสังคมนิยมให้มีมนุษยธรรม (Socialism with a human

Alabama Dispute

face) มากขึ้น เขาเสียชีวิตใน ค.ศ. ๑๙๒๘ ขณะอายุ ๗๗ ปี.

(สัญญา สุวัจนบุตร)

Alabama Dispute : ข้อขัดแย้งแอลละแบมา

ข้อขัดแย้งแอลละแบมาเป็นข้อขัดแย้งระหว่างอังกฤษกับสหรัฐอเมริกาในกลางคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ เนื่องจากอังกฤษให้การสนับสนุนทางอ้อมแก่สมาพันธรัฐ (Confederation) ซึ่งเป็นรัฐฝ่ายใต้ในสงครามกลางเมืองอเมริกา (American Civil War ค.ศ. ๑๘๖๑-๑๘๖๕) โดยการจัดเสริมสร้างและติดอาวุธเรือแอลละแบมาและเรืออื่น ๆ ให้เรือเหล่านั้นได้เข้าโจมตีกองเรือของฝ่ายสหพันธรัฐ (Federation or Union) ซึ่งเป็นรัฐฝ่ายเหนือ ทำให้การค้าและการติดต่อของฝ่ายสหพันธรัฐได้รับความเสียหายมาก รัฐบาลสหรัฐอเมริกาไม่พอใจที่อังกฤษไม่เคารพกฎหมายที่ว่าด้วยความเป็นกลาง จึงเรียกร้องให้อังกฤษชดเชยค่าเสียหายอันเกิดจากการกระทำดังกล่าว ข้อเรียกร้องนี้เรียกว่าข้อเรียกร้องแอลละแบมา แม้ว่ารัฐบาลอังกฤษจะสำนึกในความผิดพลาดด้านการต่างประเทศของตนในการจัดสร้างเรือรบเหล่านี้ขึ้นแต่ในขั้นแรกก็ลังเลที่จะเจรจาไกล่เกลี่ยด้วย

ในสงครามกลางเมืองอเมริกานั้น อังกฤษมิได้เกี่ยวข้องโดยตรง แต่ต้องการช่วยสร้างกำลังทัพเรือให้แก่ฝ่ายสมาพันธรัฐ กฎหมายอังกฤษก็อนุญาตให้สร้างเรือในอังกฤษได้ แต่ห้ามติดอาวุธเพื่อการรบ นักต่อเรือชาวอังกฤษจึงเลี่ยงกฎหมายนี้ โดยส่งเรือที่ต่อเสร็จแล้วไปติดอาวุธยังท่าเรือของประเทศอื่นซึ่งอังกฤษได้ขนอาวุธไปรออยู่แล้ว เรือที่อังกฤษสร้างขึ้นนี้ได้ก่อความเดือดร้อนในมหาสมุทรแอตแลนติกและทำให้การค้าของฝ่ายสหพันธรัฐต้องสูญเสียผลประโยชน์ไปมาก โดยเฉพาะเรือแอลละแบมาและเรือฟลอริดา ซึ่งสร้างที่เมืองลิเวอร์พูล ประเทศอังกฤษเมื่อ ค.ศ. ๑๘๖๒ นั้น ทำให้ฝ่ายสหพันธรัฐต้องสูญเสียผล

Alabama Dispute

ประโยชน์ไปมากกว่า ๑๕,๐๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ ประธานาธิบดีเอบราแฮม ลิงคอล์น (Abraham Lincoln) จึงได้ประท้วงโดยกีดกันการค้าทางเรือของอังกฤษ ในที่สุด กองทัพเรือสหรัฐอเมริกา ก็จับเรือแอลละแบมาและเรือ ฟลอริดาได้ ต่อมารัฐบาลอังกฤษได้สั่งระงับการสร้าง เรือรบอีก ๒ ลำให้แก่ฝ่ายสมาพันธรัฐและออกประกาศว่า จะยุติการสร้างเรือที่จะก่อให้เกิดความกระทบกระเทือนต่อ สัมพันธภาพกับมิตรประเทศทั้งหลาย

กระทรวงการต่างประเทศอังกฤษเริ่มรู้สึกว่าการปฏิบัติ การของอังกฤษในระหว่างสงครามกลางเมืองอเมริกันก่อให้เกิด สัมพันธภาพที่ไม่ดีต่อกันตลอดมา จึงพยายามปรับ สัมพันธไมตรีกับสหรัฐอเมริกาให้ดีขึ้น แต่ชาวอเมริกัน ต้องการให้อังกฤษชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดจากการโจมตีเรือ ที่อังกฤษสร้างขึ้น เมื่อวิลเลียม อีวาร์ด แกลดสโตน (William Ewart Gladstone)* ซึ่งเป็นหัวหน้าพรรค เสรีนิยม (Liberal Party)* ขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรี ก็ พยายามผูกมิตรกับสหรัฐอเมริกามากกว่าพรรคทอรี (Tory Party)* ที่เป็นรัฐบาลมาก่อน และต้องการกระชับความสัมพันธ์ระหว่างอังกฤษกับสหรัฐอเมริกาให้ดีขึ้น เอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกาประจำประเทศอังกฤษคือ เรเวอร์ดี้ จอห์นสัน (Reverdy Johnson) พยายามไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ดังกล่าว ครั้นถึง ค.ศ. ๑๘๖๔ อังกฤษได้เสนอให้ทั้ง ๒ ฝ่าย ประนีประนอมกัน แต่ชาวอเมริกันก็ยังคงไม่พอใจเพราะ อังกฤษมิได้ยอมรับผิดกรณีเรือแอลละแบมา วุฒิสภา (Senate) ของสหรัฐอเมริกาแถลงว่าการที่อังกฤษช่วยเหลือฝ่าย สมาพันธรัฐนั้น ทำให้สงครามกลางเมืองอเมริกันยืดเยื้อ ต่อไปถึง ๒ ปี อังกฤษจึงต้องตกเป็นลูกหนี้สหรัฐอเมริกา หนี้ทางตรงคือค่าเสียหายที่เรือแอลละแบมาได้ก่อไว้ และ หนี้ทางอ้อมคือค่าเสียหายของสงครามในช่วง ๒ ปีนั้น ประมาณเป็นมูลค่าถึง ๒,๐๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ นอกจากนี้ ชาวอเมริกันบางพวกถึงกับเสนอให้อังกฤษยกแคนาดาให้ สหรัฐอเมริกาเพื่อชดใช้แทนเงินก็ได้

การตกลงเป็นไปด้วยความยากลำบาก กล่าวคือ รัฐสภาสหรัฐอเมริกาคัดค้านข้อตกลงฉบับแรก เพราะมิได้ ระบุชื่อเรือรบของรัฐบาลอเมริกันที่ให้อังกฤษรับผิดชอบที่สร้าง เรือรบเช่นเรือแอลละแบมา และเรืออื่นๆ ให้ฝ่ายสมาพันธรัฐ ถ้าอังกฤษยอมรับเช่นนั้นอังกฤษก็ต้องจ่ายเงินค่าเสียหาย

Alamein, Battle of El-

ให้แก่สหรัฐอเมริกาเป็นจำนวนมาก ดังที่วุฒิสมาชิกชาลส์ ซัมเนอร์ (Charles Sumner) ประธานคณะกรรมการ วิเทศสัมพันธ์ กล่าวต่อต้านอังกฤษว่า การที่อังกฤษหนุน หลังสมาพันธรัฐ ทำให้สงครามกลางเมืองยืดเยื้อออกไปอีก ๒ ปี อังกฤษจึงเป็นหนี้สหรัฐอเมริกามากกว่า ๒,๐๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ค่ากล่าวนั้นได้รับความสนับสนุนในสหรัฐ อเมริกาอีก ๒ ปีต่อมา คือในวันที่ ๘ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๘๗๑ จึงได้เริ่มร่างสนธิสัญญาวอชิงตัน (Washington Treaty) ซึ่งทำให้เกิดสันติภาพระหว่างชาติเกี่ยวกับเรื่อง การเรียกค่าเสียหายจากเรือแอลละแบมานั้น ในที่ประชุมนานาชาติ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทน ๕ ชาติ คือ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ อิตาลี สวิตเซอร์แลนด์ และบราซิล โดยมีรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา คือ แฮมิลตัน ฟิช (Hamilton Fish) เป็นประธาน

สนธิสัญญาวอชิงตันนี้ ได้มีการตกลงกันหลายเรื่อง ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรือแอลละแบมานั้น อังกฤษต้องแสดงความ เสียใจที่ส่งเรือแอลละแบมาออกไปช่วยฝ่ายสมาพันธรัฐ และตกลงชดใช้ค่าเสียหายเนื่องจากสงครามกลางเมืองให้ แก่สหรัฐอเมริกาเป็นเงิน ๓,๕๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ จึงนับว่าสนธิสัญญานี้ช่วยทำให้สัมพันธภาพระหว่าง อังกฤษกับสหรัฐอเมริกาคิดขึ้น และชาวอเมริกันถือว่าเป็น ความสำเร็จทางการทูตของสหรัฐอเมริกาก็ด้วย.

(เพชร สุมิตร)

Alamein, Battles of El- : ยุทธการที่เมืองเอลอะลามีน

ยุทธการที่เมืองเอลอะลามีนเป็นการรบ ๒ ครั้ง ระหว่างเยอรมนีกับอังกฤษในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ (Second World War)* ที่เมืองเอลอะลามีนซึ่งเป็น เมืองเล็กแห่งหนึ่งในประเทศอียิปต์อยู่ห่างจากเมืองท่า อะเล็กซานเดรีย (Alexandria) ไปทางทิศตะวันตกประมาณ ๙๖ กิโลเมตร การรบครั้งแรกเกิดขึ้นระหว่างวันที่ ๓๐ มิถุนายน - ๒๕ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๔๒ และการรบครั้ง

Alamein, Battle of El-

Alamein, Battle of El-

จอมพล แอร์วิน โรมเมล ระหว่างปฏิบัติการรบในภาคเหนือของทวีปแอฟริกา

ที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๒๓ ตุลาคม - ๔ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๔๒ ชัยชนะของกองทัพอังกฤษในการรบครั้งแรกเป็นจุดเริ่มต้นของการปราชัยในสงครามทะเลทรายของกองทัพเยอรมัน และชัยชนะในการรบครั้งที่ ๒ ทำให้กองทัพเยอรมันและอิตาลีต้องถูกขับไล่ออกจากแอฟริกาเหนือโดยสิ้นเชิง

ในสงครามโลกครั้งที่ ๒ กองทัพเยอรมันได้วางแผนการที่จะกวาดล้างและทำลายกองทัพอังกฤษในภาคตะวันออกกลาง ซึ่งตั้งกองบัญชาการอยู่ในประเทศอียิปต์จึงมอบหมายให้จอมพล แอร์วิน โรมเมล (Erwin Rommel)* คุมกองทัพไปร่วมรบกับกองทัพอิตาลีในภาคเหนือของแอฟริกา ปรากฏว่ากองทัพของโรมเมลได้รุกไปตามภูมิภาคประเทศซึ่งเป็นทะเลทรายทางทิศตะวันออกผ่านแคว้นตริโปลี (Tripoli ปัจจุบันคือเมืองหลวงของลิเบีย) ไปเกือบจดพรมแดนตะวันตกของอียิปต์ ฝ่ายกองทัพอังกฤษของพลเอก เซอร์คลีออด ออคินเลก (Sir Claude Auchinleck) ได้สร้างแนวป้องกันการโจมตีของกองทัพเยอรมันและกองทัพอิตาลีของโรมเมลที่เมืองเอลอะลาเมนเมื่อกลางฤดูร้อน (ราวเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม) ค.ศ. ๑๙๔๒ แนวป้องกันเอลอะลาเมนมีระยะทางยาวประมาณ ๕๖ กิโลเมตร กองทัพของโรมเมลได้พยายามบุกทะลวงแนวนี้ จึงเกิดยุทธการที่เอลอะลาเมนครั้งที่ ๑ ระหว่างวันที่ ๓๐ มิถุนายน - ๒๕ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๔๒ พลเอก เซอร์คลีออด ออคินเลกประสบความสำเร็จ สามารถสกัดกั้น

การรุกของกองทัพของโรมเมลไว้ได้จนไม่สามารถเคลื่อนไปสู่กรุงไคโร (Cairo) เมืองท่าอะเล็กซานเดรียและลุ่มแม่น้ำไนล์

ครั้นเซอร์คลีออด ออคินเลกพ้นจากตำแหน่งแม่ทัพกองทัพที่ ๘ ไปแล้ว พลโท เบอร์นาร์ด ลอว์ มอนต์-กอมเมอรี (Bernard Law Montgomery)* ได้เข้ารับตำแหน่งแม่ทัพแทนและมีหน้าที่ที่จะต้องเตรียมกองทัพที่ ๘ ซึ่งมีทหารพันธมิตรหลายชาติสมทบอยู่ด้วยทำการรบรุกขับไล่กองทัพของโรมเมลให้ล่าถอย จนในที่สุดต้องถอนตัวจากแอฟริกาเหนือในบันทึกความทรงจำของมอนต์กอมเมอรีแม่ทัพอังกฤษผู้นี้ได้เล่าถึงสารส่วนตัวที่เขามีไปถึงทหารในกองทัพที่ ๘ ว่า

๑. เมื่อข้าพเจ้าได้เข้ารับตำแหน่งแม่ทัพกองทัพที่ ๘ ข้าพเจ้าขอพูดว่า คำสั่งที่ได้รับจากผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปคือทำลายโรมเมลและกองทัพของเขา และงานนี้จะทำให้เสร็จเร็วที่สุดเมื่อเราพร้อม

๒. เราพร้อมแล้ว การรบที่จะเกิดขึ้น ณ บัดนี้จะเป็นการรบที่มีผลเด็ดขาดในประวัติศาสตร์ จะเป็นจุดเปลี่ยนของสงคราม สายตาของชาวโลกทั้งหมดจะมุ่งมายังเรา มองดูด้วยความกังวลว่า การรบจะหันเหไปทางไหน เราสามารถให้คำตอบแก่เขาเหล่านั้นได้ทันที การรบจะหันเหมาทางเรา

Alamein, Battle of El-

พลโท เบอร์นาร์ด ลอว์ มอนต์กอเมอรี

๓. เรามียุทธสัมภาระชิ้นหนึ่ง รถถังที่ดี ปืนปราบรถถังที่ดี ปืนใหญ่และกระสุนปืนก็มีมากและเรายังได้รับความสนับสนุนจากกองทัพอากาศที่มีความสามารถในการโจมตีชั้นเยี่ยมของโลก สิ่งที่เป็นที่เดียว คือ พวกเราทุกคน นายทหารและพลทหารทุกคนจะต้องเข้าสู่สนามรบด้วยการตัดสินใจที่จะทำงานให้ลุล่วงไปได้คือ รบและสังหาร และในที่สุดต้องชนะ ถ้าเราทุกคนทำงานนี้ เราก็ร่วมกันรบเข้าศึกและได้ชัยชนะ ขับไล่ออกจากแอฟริกาเหนือ เราชนะการรบนี้ได้เร็วเพียงไร ก็จะเป็นจุดเปลี่ยนของสงครามนี้ เราก็จะกลับบ้านได้เร็วเพียงนั้น เพื่อพบครอบครัวของเรา เพราะฉะนั้น ขอให้นายทหารทุกคนและพลทหารทุกคนเข้าสู่การรบด้วยใจหนักแน่น และด้วยการตัดสินใจว่าจะทำหน้าที่ของตน ตราบใดที่ยังมีลมหายใจอยู่ในร่างกายและขอย้ำให้ทุกคนยอมจำนน ตราบใดที่ยังไม่บาดเจ็บและสามารถทำการรบได้

ขอให้เราสวดมนต์อ่อนน้อมพระเป็นเจ้าผู้มิอำนาจยิ่งใหญ่ในการรบ ประทานชัยชนะแก่เรา

บี.แอล. มอนต์กอเมอรี
พลโท แม่ทัพกองทัพที่ ๘

Åland Islands

ยุทธการที่เมืองเอลละลาเมนครั้งที่ ๒ ภายใต้การบังคับบัญชาของพลโท มอนต์กอเมอรี ได้เริ่มขึ้นเมื่อวันที่ ๒๓ ตุลาคม และสิ้นสุดลงเมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๔๒ นำชัยชนะอย่างเด็ดขาดมาให้กองทัพอังกฤษสมตามความประสงค์ของแม่ทัพอังกฤษผู้นี้ ยุทธการที่เมืองเอลละลาเมนเป็นจุดเปลี่ยนโชคชะตาของฝ่ายพันธมิตร กองทัพที่ ๘ รุกคืบหน้าไปทางทิศตะวันตก เป็นระยะทางกว่า ๒,๒๕๐ กิโลเมตร ในช่วงระยะเวลาประมาณ ๔ เดือนครึ่ง ในที่สุดทั้งกองทัพเยอรมันและอิตาลีก็ถูกขับไล่ออกจากแอฟริกาเหนือโดยสิ้นเชิง อันเป็นจุดเริ่มต้นของความปราชัยของกองทัพเยอรมันและอิตาลีในเวลาต่อมา

(รอง ศยามานนท์)

Åland Islands : หมู่เกาะโอลันด์

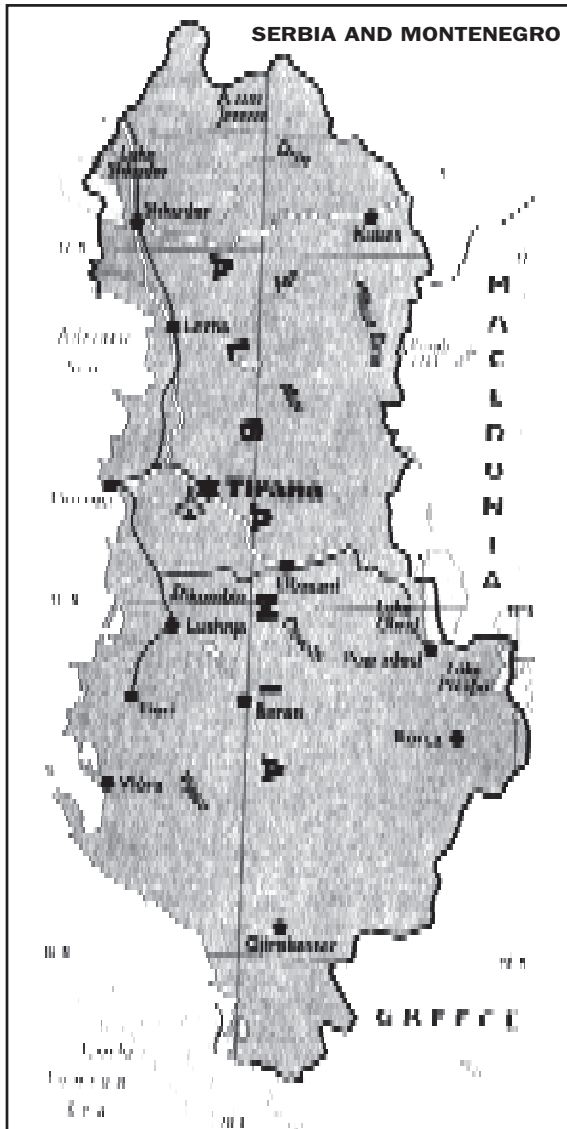
หมู่เกาะโอลันด์หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่าอาห์เวนันมา (Åhvenanmaa) ตั้งอยู่ที่ปากทางอ่าวบอเทเนีย (Bothnia) ระหว่างประเทศสวีเดนกับประเทศฟินแลนด์ หมู่เกาะโอลันด์เคยเป็นดินแดนของสวีเดนมาก่อน จนกระทั่ง ค.ศ. ๑๕๐๙ จึงได้ตกไปอยู่ใต้การปกครองของรัสเซีย แต่เมื่อเกิดการปฏิวัติในรัสเซียใน ค.ศ. ๑๙๑๗ ฝ่ายสวีเดนได้ถือโอกาสส่งกองทหารไปยึดหมู่เกาะนี้กลับคืนมาได้ แต่ก็ถูกทหารเยอรมันซึ่งสนับสนุนขบวนการกู้เอกราชของฟินแลนด์ขับไล่ออกไป ภายหลังการประชุมเพื่อทำสนธิสัญญาแวร์ซาย (Treaty of Versailles 1919)* แล้ว จึงมีการเสนอปัญหานี้ให้สันนิบาตชาติ (League of Nations)* พิจารณาตัดสินใน ค.ศ. ๑๙๒๑ สันนิบาตชาติประกาศมอบหมู่เกาะโอลันด์ให้อยู่ภายใต้อำนาจอธิปไตยของฟินแลนด์ แต่จะต้องเป็นดินแดนปลอดทหารและมีสถานภาพกึ่งอิสระ ทั้งนี้เป็นเงื่อนไขของอนุสัญญาซึ่งมีประเทศต่าง ๆ ๑๐ ประเทศลงนามรับรองไว้

Albania, Republic of

ต่อมา ในเดือนกันยายน ค.ศ. ๑๙๔๕ สถาผู้แทนราษฎรของหมู่เกาะโอลันด์ได้ออกเสียงลงคะแนนให้หมู่เกาะรวมเข้ากับประเทศสวีเดน แต่ไม่เป็นผลสำเร็จ.

(รอง ศยามานนท์)

Albania, Republic of : สาธารณรัฐแอลเบเนีย

แผนที่สาธารณรัฐแอลเบเนีย

Albania, Republic of

สาธารณรัฐแอลเบเนีย เป็นประเทศที่มีขนาดเล็กที่สุดในกลุ่มประเทศยุโรปตะวันออกและเป็นประเทศยากจนที่สุดในทวีปยุโรป แม้แอลเบเนียจะตั้งอยู่ในทวีปยุโรป แต่ก็มีความเป็น “ยุโรป” น้อยที่สุดในบรรดาประเทศยุโรปทั้งหมด เนื่องจากเคยตกอยู่ใต้การยึดครองของจักรวรรดิออตโตมัน (Ottoman Empire)* มานานกว่า ๔๐๐ ปี จึงรับอิทธิพลทางวัฒนธรรมของชนชาติเติร์กไว้มาก แอลเบเนีย เป็นอิสระจากจักรวรรดิออตโตมันใน ค.ศ. ๑๙๑๒ และระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ ตกอยู่ใต้การยึดครองของอิตาลีและเยอรมนี แต่หลัง ค.ศ. ๑๙๔๕ แอลเบเนียเป็นประเทศเอกราชอีกครั้งหนึ่งและปกครองในระบอบสาธารณรัฐ โดยมีชื่อว่าสาธารณรัฐประชาชนแอลเบเนีย (People's Republic of Albania) ใน ค.ศ. ๑๙๖๗ มีการเปลี่ยนชื่อประเทศเป็นสาธารณรัฐสังคมนิยมประชาชนแอลเบเนีย (People's Socialist Republic of Albania) และใน ค.ศ. ๑๙๙๐ ก็เปลี่ยนชื่อประเทศเป็นสาธารณรัฐแอลเบเนีย

แอลเบเนียตั้งอยู่ทางภาคใต้สุดของยุโรปในคาบสมุทรบอลข่าน ทิศเหนือติดกับประเทศเซอร์เบียและมอนเตเนโกร (อดีตประเทศยูโกสลาเวีย) ทิศตะวันตกติดกับทะเลเอเดรียติก (Adriatic) และทะเลไอโอเนียน (Ionian) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทะเลเมดิเตอร์เรเนียน ทิศตะวันออกติดกับประเทศมาซิโดเนีย (Macedonia) ทิศใต้ติดกับกรีซ มีเนื้อที่ ๒๘,๗๔๘ ตารางกิโลเมตรซึ่งร้อยละ ๗๐ ของพื้นที่ทั้งหมดเป็นภูเขา ที่เหลือเป็นเนินเขา ที่ดอน หนองบึงและที่ราบลุ่มตามชายฝั่งซึ่งใช้เพาะปลูกได้เพียงร้อยละ ๑๗ เท่านั้น เนื่องจากภูเขาเป็นปราการธรรมชาติและส่วนใหญ่มีความสูงเหนือระดับน้ำทะเลไม่ต่ำกว่า ๓๐๐ เมตร แอลเบเนียจึงได้สมญาว่าเป็นดินแดนแห่งนกอินทรี (Land of Eagles) ภูมิอากาศมีหลายแบบ บางเป็นแบบเมดิเตอร์เรเนียน และบางแห่งอากาศร้อนและมีพายุทั้งมีฝนตกชุกในฤดูหนาว แอลเบเนียมีประชากร ๓,๕๔๔,๘๐๘ คน (ค.ศ. ๒๐๐๔) ร้อยละ ๔๕ เป็นพวกเก็ก (Ghegs) ซึ่งอยู่ทางภาคเหนือ ร้อยละ ๓ เป็นพวกทอสก์ (Tosks) ซึ่งอยู่ทางภาคใต้ ที่เหลือเป็นชนชาติกลุ่มน้อยอื่น ๆ และกลุ่มที่ใหญ่ที่สุดคือพวกกรีก ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ภาษาราชการคือภาษาแอลเบเนียซึ่งเป็นตระกูลภาษาอินโด-ยูโรเปียนที่ผสมผสานกันระหว่างภาษาท้องถิ่นของพวกเก็กและทอสก์ที่เป็น

Albania, Republic of

ชนชาติสำคัญของประเทศ เมืองหลวงคือกรุงติรานา (Tirana) ส่วนเมืองสำคัญอื่น ๆ ได้แก่ เมืองวโลเรอ (Vlorë) ซึ่งเป็นเมืองท่าสำคัญและเมืองใหญ่อันดับสอง ชโกเดอร์ (Shkoder) เป็นเมืองเก่าและศูนย์กลางการค้าขนสัตว์และสิ่งทอ ทั้งเป็นเมืองท่องเที่ยวเพราะมีมัสยิดและโบสถ์เก่าที่สวยงามหลายแห่ง

แอลเบเนียแต่เดิมเป็นถิ่นที่อยู่ของพวกอิลลิเรียน (Illyrian) ซึ่งต่อมาสืบสายเป็นกลุ่มเชื้อชาติแอลเบเนียหรือแอลเบนนอยที่เป็นต้นบรรพบุรุษของชาวแอลเบเนียปัจจุบัน ชนชาติดังกล่าวตกอยู่ใต้การปกครองของจักรวรรดิโรมันและจักรวรรดิไบแซนไทน์ตามลำดับ เมื่อจักรวรรดิไบแซนไทน์เสื่อมอำนาจลง ชนชาติต่าง ๆ โดยเฉพาะพวกเซิร์บก็แย่งชิงกันปกครองแอลเบเนียจนดินแดนของประเทศแตกแยกเป็นก๊กเป็นหมู่ ต่อมา ขุนนางกลุ่มหนึ่งได้ติดต่อพวกเติร์กให้ช่วยทำสงครามกับฝ่ายตรงข้ามเพื่อสร้างความเป็นปึกแผ่นให้เกิดขึ้น พวกเติร์กจึงเห็นเป็นโอกาสขยายอิทธิพลและอำนาจเข้ายึดครองแอลเบเนียตั้งแต่ ค.ศ. ๑๔๓๐ อย่างไรก็ตาม ระหว่าง ค.ศ. ๑๔๔๔-๑๔๖๘ แอลเบเนียโดยการนำของขุนนางที่เก่งกล้าชื่อสกันเดอร์แบก (Skanderbeg ค.ศ. ๑๔๐๕-๑๔๖๘) สามารถขับไล่พวกเติร์กออกจากประเทศได้และตั้งตนเป็นกษัตริย์ แต่เมื่อสกันเดอร์แบกลิ้นพระชนม์ พวกเติร์กก็บุกเข้ายึดครองอีกและในปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๕ แอลเบเนียก็ตกอยู่ใต้การปกครองของจักรวรรดิออตโตมันอีกครั้งหนึ่งจนถึง ค.ศ. ๑๙๑๒

ในสมัยที่อาลี ปาชาแห่งเมืองยานินา (Ali Pasha of Janina) เป็นประมุขระหว่าง ค.ศ. ๑๗๙๘-๑๘๒๐ แอลเบเนียปกครองตนเองโดยมีฐานะเป็นรัฐอิสระ (autonomous state) ภายในจักรวรรดิออตโตมัน ในช่วงเวลาดังกล่าวปัญญาชนเริ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อปลุกจิตสำนึกของความรักชาติให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชน เมื่อเกิดสงครามบอลข่าน (Balkan Wars)* ในเดือนมีนาคม ค.ศ. ๑๙๑๒ กลุ่มประเทศพันธมิตรสันนิบาตบอลข่านซึ่งประกอบด้วยบัลแกเรีย (Bulgaria) เซอร์เบีย กรีซ และมอนเตเนโกร (Montenegro) รวมกำลังกันโจมตีจักรวรรดิออตโตมันจนมีชัยชนะ แอลเบเนีย เห็นเป็นโอกาสจึงประกาศเอกราชเมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๑๒ และภายหลังสงครามบอลข่านสิ้นสุดลงประเทศ มหาอำนาจตะวันตกต่างยอมรับความเป็นเอกราชของแอลเบเนียในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๑๓

Albania, Republic of

ภายหลังที่แอลเบเนียได้รับเอกราช เจ้าชายวิลเฮล์มแห่งราชวงศ์วีด (Wilhelm of Wied) ได้รับเลือกเป็นกษัตริย์ปกครองประเทศ แต่รัชสมัยของพระองค์ก็มีช่วงเวลาอันสั้น เนื่องจากปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองภายในซึ่งพระองค์ไม่สามารถแก้ไขได้ เจ้าชายวิลเฮล์มจึงเสด็จลี้ภัยออกนอกประเทศเมื่อวันที่ ๓ กันยายน ค.ศ. ๑๙๑๔ ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๑๔-๑๙๒๕ สถานการณ์ของประเทศสับสนอลหม่าน มีผู้รวบรวมสมัครพรรคพวกหลายกลุ่มพยายามชิงกันเป็นรัฐบาล นอกจากนี้ ในช่วงระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๑ (First World War)* อิตาลี กรีซ และยูโกสลาเวียต่างก็มีกรณีพิพาทแย่งชิงดินแดนแอลเบเนีย ครั้นถึงเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๒๑ ประเทศที่เกี่ยวข้องได้ตกลงตั้งคณะผู้สำเร็จราชการแผ่นดินปกครองแอลเบเนียสืบต่อมาจนถึง ค.ศ. ๑๙๒๔ แต่ใน ค.ศ. ๑๙๒๕ อาห์เหม็ด เบย์ โซกู (Ahmed Bey Zogu) ซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินใหญ่ผู้หนึ่งได้ทำการกบฏยึดการปกครองและประกาศตั้งแอลเบเนียเป็นสาธารณรัฐ โซกูได้เป็นประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐแอลเบเนีย ต่อมาใน ค.ศ. ๑๙๒๘ โซกูก็ประกาศสถาปนาตนเองเป็นกษัตริย์ทรงพระนามว่าพระเจ้าซ็อกที่ ๑ (Zog I) และทรงปกครองประเทศจนถึง ค.ศ. ๑๙๓๙

ในรัชสมัยของพระเจ้าซ็อกที่ ๑ แม้พระองค์จะปฏิรูปประเทศด้วยการจัดตั้งระบบการศึกษาแห่งชาติและปรับปรุงกฎหมายและการศาลให้ทันสมัยตามแบบประเทศตะวันตก แต่พระองค์ทรงใช้อำนาจเด็ดขาดในการปกครอง ทรงจัดตั้งกองตำรวจเพื่อคอยปราบปรามฝ่ายตรงข้ามและสอดส่องควบคุมประชาชน ขณะเดียวกันก็ทรงลดอำนาจของรัฐสภาให้เป็นเพียงหุ่นเชิดของพระองค์ ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ แอลเบเนียมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับอิตาลี ทั้งทางการเมืองและการทูตจนได้ชื่อว่าเป็นประเทศบริวารของอิตาลี นอกจากนี้ แอลเบเนียยังต้องพึ่งอิตาลีทางด้านเศรษฐกิจและการค้าทั้งมีการจัดตั้งสำนักงานใหญ่ของธนาคารชาติแอลเบเนียที่กรุงโรมอีกด้วย อย่างไรก็ตามต่อมาอิตาลีโดยการนำของเบนิโต มุสโสลินี (Benito Mussolini)* ซึ่งมีนโยบายขยายดินแดนก็ส่งกองทัพเข้ายึดครองแอลเบเนียเป็นส่วนหนึ่งของประเทศเมื่อวันที่ ๗ เมษายน ค.ศ. ๑๙๓๙ และขับไล่พระเจ้าซ็อกที่ ๑ ออกจากราชบัลลังก์ บุคคลสำคัญที่วางแนวนโยบายต่างประเทศของอิตาลีเพื่อก้าว

Albania, Republic of

ไปสู่ความเป็นใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงใต้ของยุโรปคือ **เคานต์กาเลียซโซ เซียโน (Count Galeazzo Ciano)*** เขาไม่เพียงเห็นพ้องกับมุสโสลินีที่จะสร้างพันธมิตรระหว่าง อิตาลีกับเยอรมนีเท่านั้นแต่ยังสนับสนุนให้มีการสถาปนา **พระเจ้าวิกเตอร์ เอมมานูเอลที่ ๓ (Victor Emmanuel III)*** แห่งอิตาลีเป็นกษัตริย์แอลเบเนียอีกตำแหน่งหนึ่งด้วย

ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ (Second World War)* อิตาลีได้ขยายอำนาจเข้าไปในยุโรปตะวันออกเฉียงใต้โดยส่งกองทัพเดินผ่านแอลเบเนียเข้าโจมตีกรีซใน ค.ศ. ๑๙๔๐ แต่ประสบความล้มเหลว ฝ่ายเยอรมนีซึ่งเป็น พันธมิตรอิตาลีจึงเข้าช่วยเหลือด้วยการส่งกองทัพของตน เข้าบุกกรีซและยึดครองคาบสมุทรบอลข่านใน ค.ศ. ๑๙๔๑ ทั้งฉวยโอกาสเข้าครอบครองแอลเบเนียด้วย ในช่วงเวลาที่ เยอรมนีเข้ายึดครองประเทศ ชาวแอลเบเนียที่รักชาติได้จัดตั้งขบวนการใต้ดินเพื่อต่อต้านเยอรมนีและกลุ่มต่อต้านที่สำคัญคือแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติ (National Liberation Front) โดยมี **เอนเวอร์ โฮซา (Enver Hoxha)*** ผู้ก่อตั้ง พรรคคอมมิวนิสต์แอลเบเนียเป็นผู้นำ โฮซาและสหาคู่คิด คนสำคัญคือเมห์เมต เชฮู (Mehmet Shehu) ได้รวบรวมเพื่อน ร่วมชาติทำสงครามจรยุทธ์ต่อต้านอิตาลีและเยอรมันอย่าง เข้มแข็ง เมื่อเยอรมนีเริ่มพ่ายแพ้ในสงครามโลกครั้งที่ ๒ และถอนกองกำลังออกจากแอลเบเนียในเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๔๔ พรรคคอมมิวนิสต์ของโฮซาก็เข้ายึดอำนาจการ ปกครองและจัดตั้งรัฐบาลชั่วคราวขึ้นบริหารประเทศและ เตรียมการเลือกตั้งทั่วไปขึ้น ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๔๔-๑๙๔๕ รัฐบาลชั่วคราวใช้นโยบายสังคมนิยมปกครองประเทศ และพยายามดำเนินการปราบปรามฝ่ายตรงข้ามตลอดจน เตรียมการเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งทั่วไปที่มีขึ้นเมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๔๕ พรรคคอมมิวนิสต์และกลุ่มแนว ร่วมประชาธิปไตย (Democratic Front) ที่นิยมคอมมิวนิสต์ ซึ่งได้รับชัยชนะอย่างท่วมท้น ได้จัดตั้งคณะรัฐบาลปกครอง ประเทศ ต่อมารัฐสภาแอลเบเนียก็ประกาศประเทศเป็น สาธารณรัฐประชาชนแอลเบเนียเมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ค.ศ. ๑๙๔๖ และในวันที่ ๑๔ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๔๖ ก็ประกาศ ใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ (ค.ศ. ๑๙๔๖) ซึ่งยึดรัฐธรรมนูญ ของสหภาพโซเวียตและยูโกสลาเวียเป็นแม่แบบ

Albania, Republic of

หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ แอลเบเนียมีความ สัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับยูโกสลาเวียเพราะแอลเบเนียต้องการ ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจและการเงินเพื่อบูรณะประเทศ ใน ค.ศ. ๑๙๔๖ ทั้ง ๒ ประเทศทำสนธิสัญญามิตรภาพ และความช่วยเหลือระหว่างกันและโน้มน้าวสัญญาดังกล่าวมี มาตรการที่จะจัดตั้งสหภาพศุลกากรเพื่อวางแผนเศรษฐกิจ ร่วมกันและเปิดดินแดนของประเทศทั้งสองให้มีการค้าต่อกัน โดยเสรีรวมทั้งใช้เงินตราชนิดเดียวกัน นอกจากนี้ โคซิ โซเซ (Koci Xoxe) สมาชิกคนสำคัญในโปลิตบูโร (Politburo) ซึ่งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีมหาดไทยระหว่าง ค.ศ. ๑๙๔๔-๑๙๔๘ ก็มีนโยบายสนับสนุนให้แอลเบเนียเข้าร่วมกับ ยูโกสลาเวียและให้เริ่มด้วยการรวมหน่วยเศรษฐกิจของทั้ง ๒ ประเทศเข้าไว้ด้วยกันก่อน นโยบายดังกล่าวก่อให้เกิดความ ขัดแย้งอย่างรุนแรงในพรรคคอมมิวนิสต์แอลเบเนียในเวลา ต่อมา อย่างไรก็ตาม เมื่อยูโกสลาเวียถูกขับไล่ออกจากองค์ การ **โคมินฟอรัม (Cominform)*** ในเดือนมิถุนายน ค.ศ. ๑๙๔๘ สหภาพโซเวียตได้เรียกร้องให้กลุ่มประเทศบริวาร ของตนตัดความสัมพันธ์ทุกด้านกับยูโกสลาเวีย แอลเบเนีย ก็ปฏิบัติตามคำสั่งอย่างรวดเร็วเนื่องจากสมาชิกพรรค คอมมิวนิสต์แอลเบเนียส่วนใหญ่ต้องการขจัดอิทธิพลของ ยูโกสลาเวีย ให้หมดไปจากประเทศของตน และหลัง ค.ศ. ๑๙๔๘ เป็นต้นมา แอลเบเนียก็ดำเนินนโยบายภายในและ ภายนอกประเทศตามแบบสหภาพโซเวียตอย่างเคร่งครัด ทั้งยังกวาดล้างกลุ่มบุคคลที่มีความโน้มเอียงรักดีต่อ **ยอซีป บรอซหรือตีโต (Josip Broz; Tito)*** ผู้นำยูโกสลาเวียด้วย

ใน ค.ศ. ๑๙๕๖ เมื่อนีกีตา **ครุชชอฟ (Nikita Khrushchev)*** ผู้นำสหภาพโซเวียตเริ่มนโยบายการ **ล้มล้างอิทธิพลสตาลิน (De-stalinization)*** และปรับ นโยบายต่างประเทศใหม่ด้วยการเน้นหลักการการอยู่ร่วมกันโดยสันติ (Peaceful Co-existence) กับประเทศที่มี ระบอบการเมืองการปกครองแตกต่างกันและการยอมรับ แนวทางอันหลากหลายของพรรคคอมมิวนิสต์ในประเทศ ยุโรปตะวันออกเฉียงใต้การปรับความสัมพันธ์กับยูโกสลาเวียและ นโยบายดังกล่าวทำให้แอลเบเนียไม่พอใจอย่างมาก ยิ่งเมื่อ ครุชชอฟกล่าวประณามสตาลินอย่างรุนแรงเพื่อมุ่งทำลาย

Albania, Republic of

รากฐานของลัทธิสตาลิน (Stalinism)* และกลุ่มสตาลินที่ครองอำนาจทางการเมืองในสหภาพโซเวียตมากกว่า ๒๕ ปี ทั้งมีการปราบปรามผู้นำทั้งหมดที่นิยมสตาลินในกลุ่มประเทศยุโรปตะวันออก โสซาซึ่งเป็นสาวกคนสำคัญของสตาลินทั้งด้านนโยบายและการปฏิบัติก็ยิ่งขัดเคืองไม่พอใจสหภาพโซเวียตมากขึ้น ดังนั้นเพื่อความอยู่รอดแอลเบเนียจึงปรับนโยบายต่างประเทศใหม่ด้วยการหันไปมีความสัมพันธ์กับสาธารณรัฐประชาชนจีน อย่างไรก็ตามในการประชุมใหญ่ของพรรคคอมมิวนิสต์โซเวียตที่กรุงมอสโกในเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๖๑ ครุชชอฟได้กล่าวประณามนโยบายของสาธารณรัฐประชาชนจีนและแอลเบเนียที่ไม่ยอมรับร่วมการล้มล้างอิทธิพลสตาลินและไม่ได้ดำเนินนโยบายตามสหภาพโซเวียต ต่อมาแอลเบเนียจึงตัดความสัมพันธ์ทางการทูตกับสหภาพโซเวียตในเดือนธันวาคม ค.ศ. ๑๙๖๑ และสั่งปิดฐานทัพเรือดำน้ำของสหภาพโซเวียตที่เมืองวโลเรอตลอดจนลดบทบาทของตนลงในองค์การสนธิสัญญาแวร์ซอ (Warsaw Treaty Organization) และองค์การโคเมคอน (Comecon)* โดยเพิ่มความสัมพันธ์กับจีนอย่างใกล้ชิดมากขึ้น หลังกลางทศวรรษ ๑๙๖๐ เป็นต้นมา สาธารณรัฐประชาชนจีนจึงมีความสัมพันธ์กับแอลเบเนียในฐานะมหามิตรและช่วยพัฒนาแอลเบเนียแทนสหภาพโซเวียตอย่างเต็มที่ ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๖๖-๑๙๖๙ แอลเบเนียยังนำนโยบายปฏิวัติวัฒนธรรมของจีนมาปรับใช้โดยดำเนินการปฏิวัติวัฒนธรรมในประเทศด้วย

ในต้นทศวรรษ ๑๙๗๐ ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างแอลเบเนียกับสาธารณรัฐประชาชนจีนเริ่มเปลี่ยนแปลงเนื่องจากนโยบายการผ่อนคลายนความตึงเครียด (Détente)* ระหว่างสาธารณรัฐประชาชนจีนกับสหรัฐอเมริกาและการจะปรับความสัมพันธ์เพื่อคืนดีกันใหม่ระหว่างสหภาพโซเวียตกับสาธารณรัฐประชาชนจีน ทำให้แอลเบเนียเริ่มปรับนโยบายต่างประเทศด้วยการจะไม่ผูกพันกับ

Albania, Republic of

สาธารณรัฐประชาชนจีนมากเกินไป แอลเบเนียยอมกลับไปมีนโยบายเป็นมิตรกับยูโกสลาเวียเกี่ยวกับดินแดนคอโซโว (Kosovo)^๑ ใน ค.ศ. ๑๙๗๕ แอลเบเนียดำเนินนโยบายต่างประเทศอย่างเป็นอิสระให้เป็นที่ประจักษ์ด้วยการปฏิเสธที่จะเข้าร่วมการประชุมประชุมเพื่อความมั่นคงและความร่วมมือกันในยุโรปหรือซีเอสซีอี (Conference on Security and Cooperation in Europe - CSCE)* ที่มีขึ้น ณ กรุงเฮลซิงกิ (Helsinki) ประเทศฟินแลนด์ โดยให้เหตุผลว่าเป็นการประชุมเพื่อร่วมมือกันจัดสรรผลประโยชน์และเขตอิทธิพลระหว่างประเทศมหาอำนาจโดยประเทศเล็กไม่ได้รับผลประโยชน์อะไรเลย แอลเบเนียจึงเป็นประเทศในทวีปยุโรปเพียงประเทศเดียวที่ไม่ได้เข้าร่วมประชุมครั้งนี้

เมื่อเหมา เจ๋อตง (Mao Zedong) ผู้นำจีนถึงแก่อสัญกรรมใน ค.ศ. ๑๙๗๖ กลุ่มผู้นำใหม่ของจีนได้แสดงท่าทีจะประณามเหมา เจ๋อตงเหมือนกับที่ครุชชอฟเคยกระทำต่อสตาลินใน ค.ศ. ๑๙๕๖ โสซาผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์แอลเบเนียซึ่งสนิทกับเหมา เจ๋อตงและไม่พอใจจีนในการจะปรับความสัมพันธ์กับสหรัฐอเมริกาอยู่แล้วจึงประณามกลุ่มผู้นำใหม่ของจีนอย่างเปิดเผยและรุนแรงในกลุ่มประชุมพรรคคอมมิวนิสต์แอลเบเนียครั้งที่ ๗ ใน ค.ศ. ๑๙๗๖ วัตถุประสงค์สำคัญประการหนึ่งของการโจมตีจีนครั้งนี้ก็เพื่อให้เป็นที่ประจักษ์กันทั่วไปว่าแอลเบเนียเป็นฝ่ายที่ยืนหยัดในหลักการลัทธิมากซ์-เลนิน ในขณะที่นโยบายของผู้นำจีนกลุ่มใหม่เป็นสิ่งที่ผิด ขณะเดียวกันโซซาก็คาดหวังว่าการโจมตีดังกล่าวจะมีส่วนทำให้ผู้นำจีนกลุ่มอื่นเห็นด้วยและจะช่วยกันต่อต้านหรือระงับแนวนโยบายที่ไม่ถูกต้องของจีนเสีย แต่โซซาก็คาดการณ์ผิดเพราะ Deng Xiaoping) ผู้นำจีนที่สืบอำนาจต่อจากหัว โท๋เป่ฝง (Hua Guofeng) ยึดมั่นนโยบายนอกรีตและคบหากับประเทศตะวันตกมากขึ้น ใน ค.ศ. ๑๙๗๖ แอลเบเนียประกาศใช้รัฐธรรมนูญ

^๑ ดินแดนคอโซโวมีเนื้อที่ ๑๐,๖๙๐ ตารางกิโลเมตรและมีฐานะเป็นมณฑลอิสระ (autonomous province) ซึ่งเป็นดินแดนส่วนหนึ่งของสาธารณรัฐเซอร์เบียซึ่งสังกัดกับสหพันธ์สาธารณรัฐยูโกสลาเวีย คอโซโวตั้งอยู่ทางภาคใต้ของยูโกสลาเวียซึ่งต่อเนื่องกับแอลเบเนีย ดินแดนดังกล่าวเป็นที่อยู่อาศัยของชาวแอลเบเนียมาตั้งแต่ครั้งโบราณ แต่หลังสงครามโลกครั้งที่ ๑ ถูกรวมเข้ากับยูโกสลาเวีย ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ เยอรมนีได้แยกดินแดนคอโซโวไปรวมกับแอลเบเนียและในช่วงที่สงครามกำลังดำเนินอยู่ แอลเบเนียกับยูโกสลาเวียซึ่งร่วมมือกันต่อต้านเยอรมนีและอิตาลีต่างตกลงกันว่าเมื่อสงครามสิ้นสุดลง คอโซวาก็ยังคงเป็นดินแดนของแอลเบเนียต่อไป แต่ข้อตกลงดังกล่าวต้องยกเลิกไปเพราะยูโกสลาเวียเข้าแทรกแซงและบังคับให้พรรคคอมมิวนิสต์แอลเบเนียล้มเลิกความคิดดังกล่าว คอโซโวจึงเป็นเขตอิสระที่รวมอยู่ในยูโกสลาเวียต่อไป อย่างไรก็ตาม แอลเบเนียยังคงอ้างสิทธิในดินแดนคอโซโวตลอดมาจนถึงปัจจุบัน

Albania, Republic of

ฉบับใหม่เปลี่ยนชื่อประเทศเป็นสาธารณรัฐสังคมนิยมประชาชนแอลเบเนียเพื่อเน้นว่าแอลเบเนียยืนหยัดในอุดมการณ์คอมมิวนิสต์และยังคงมุ่งมั่นที่จะสืบสานนโยบายของสตาลินต่อไป ใน ค.ศ. ๑๙๗๗ แอลเบเนียก็เริ่มตัดความสัมพันธ์กับสาธารณรัฐประชาชนจีนด้วยการเรียกตัวนักศึกษาชายแอลเบเนียในจีนกลับประเทศและส่งคืนผู้เชี่ยวชาญชาวจีนกลับไปด้วย ต่อมา ทั้ง ๒ ประเทศก็ระงับความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกัน

อย่างไรก็ตาม นโยบายการตัดความสัมพันธ์กับสาธารณรัฐประชาชนจีนและการกลับไปเป็นประเทศที่อยู่โดดเดี่ยวดังเดิมก็นำมาซึ่งความขัดแย้งภายในพรรคในปลาย ค.ศ. ๑๙๘๑ เมห์เมต เชฮู นายกรัฐมนตรีผู้เป็นสหายนิกของโฮซาซึ่งไม่เห็นด้วยกับนโยบายต่างประเทศดังกล่าวจึงพยายามก่อรัฐประหารเพื่อยึดอำนาจแต่ล้มเหลวและต่อมาเขาถูกตัดสินประหารชีวิต หลังการก่อรัฐประหารครั้งนี้โฮซาก็ปกครองประเทศอย่างเข้มงวดทั้งเสริมสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองให้แข็งแกร่งด้วยการเน้นแนวความคิด**ลัทธิบูชาบุคคล (Cult of Personality)*** เป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อให้ตนเป็นศูนย์รวมแห่งอำนาจและความยิ่งใหญ่ทุก ๆ ด้านของระบอบสังคมนิยมจนถึงแก่อสัญกรรมลงเมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ค.ศ. ๑๙๘๕ รัมมิซ อาเลีย (Ramiz Alia) เลขาธิการพรรคคนที่ ๑ ได้รับเลือกให้เป็นผู้สืบทอดอำนาจต่อมา การก้าวสู่อำนาจของอาเลียเป็นช่วงระยะเวลาไล่เลี่ยกับการเริ่มนโยบายเปิด-ปรับ (Glasnost-Perestroika) ของสหภาพโซเวียต อาเลียจึงใช้เงื่อนไขการเปลี่ยนแปลงที่กำลังก่อตัวขึ้นในสหภาพโซเวียตผ่อนปรนความเข้มงวดทางการเมืองและการปกครอง เขาประกาศนิรโทษกรรมนักโทษการเมืองและเริ่มให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนและสื่อมวลชนทั้งพยายามดำเนินการจะปรับความสัมพันธ์กับนานาประเทศ ตลอดจนการจะนำแนวตลาดเสรีมาใช้ทางเศรษฐกิจ

ในปลายทศวรรษ ๑๙๘๐ เมื่อประชาชนในประเทศยุโรปตะวันออกต่างก่อการเคลื่อนไหวทางการเมืองจนล้มล้างระบบคอมมิวนิสต์ภายในประเทศได้สำเร็จและประกาศนโยบายเป็นอิสระจากสหภาพโซเวียต แอลเบเนียก็ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองดังกล่าวด้วย ประชาชนและนักศึกษาเริ่มเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องเพื่อเรียกร้องให้พรรคคอมมิวนิสต์ปฏิรูปการเมือง

Albania, Republic of

และสังคม ในต้น ค.ศ. ๑๙๙๐ พรรคคอมมิวนิสต์จึงประกาศนโยบายปฏิรูปการเมืองและการจะให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนในขอบเขตที่เหมาะสม ทั้งเริ่มมีการปลดผู้นำพรรคหัวอนุรักษ์ออกจากตำแหน่งสำคัญในพรรคและรัฐบาล รัฐบาลให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนอย่างค่อยเป็นค่อยไปด้วยการยอมให้มีการจัดพิธีกรรมและกิจกรรมทางศาสนาได้ ยกเลิกระบบเซ็นเซอร์สื่อมวลชนและให้มีการจัดประชุมเพื่อแสดงออกซึ่งความคิดเห็นอย่างเสรี ขณะเดียวกันก็ผ่อนปรนให้ชาวต่างประเทศที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไม่ต้องแต่งกายเคร่งครัดตามกฎหมายข้อบังคับของศาสนาและให้ความสะดวกมากขึ้นด้านข่าวสารและการติดต่อ จำนวนนักท่องเที่ยวจึงเพิ่มมากขึ้นจาก ๗,๐๐๐ คนใน ค.ศ. ๑๙๘๗ เป็น ๑๔,๔๓๕ คนใน ค.ศ. ๑๙๘๙ และ ๒๙,๓๐๖ คนใน ค.ศ. ๑๙๙๑ นอกจากนี้ รัฐบาลยังอนุญาตให้ประชาชนมีหนังสือเดินทางและสามารถเดินทางออกนอกประเทศได้ ทั้งยังดำเนินการติดตั้งสายโทรศัพท์ระหว่างประเทศเพื่อให้มีการติดต่อกับญาติมิตรและครอบครัวได้สะดวกขึ้น นโยบายดังกล่าวเป็นการบ่งชี้ถึงการจะยุติการอยู่อย่างโดดเดี่ยวของประเทศในเดือนธันวาคม ค.ศ. ๑๙๙๐ รัฐสภาประชาชน (People's Assembly) ได้ออกกฎหมายให้มีการจัดตั้งพรรคการเมืองต่าง ๆ ได้และกำหนดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกในเดือนมีนาคม ค.ศ. ๑๙๙๑

ผลการเลือกตั้งทั่วไปที่มีขึ้นปรากฏว่าพรรคคอมมิวนิสต์ได้เสียงส่วนใหญ่ในรัฐสภา รัมมิซ อาเลียจึงได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดีและจัดตั้งรัฐบาลบริหารประเทศมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ในเดือนเมษายน ค.ศ. ๑๙๙๑ ซึ่งเปลี่ยนชื่อประเทศเป็นสาธารณรัฐแอลเบเนีย และกำหนดให้รัฐสภาแห่งชาติ (National Assembly) เป็นสถาบันการปกครองสูงสุด มีสมาชิก ๑๔๐ คนและดำรงตำแหน่งวาระละ ๔ ปี อาเลียประกาศนโยบายจะดำเนินการปฏิรูปให้มากขึ้นและจะปรับความสัมพันธ์ทางการทูตใหม่กับสหรัฐอเมริกาและสหภาพโซเวียต แต่อาเลียก็บริหารประเทศได้เพียงช่วงเวลาอันสั้น เนื่องจากไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ทางการเมืองอันสืบเนื่องมาจากการชุมนุมประท้วงของกรรมกรในเดือนกรกฎาคมที่เรียกร้องให้ปรับปรุงสวัสดิการและเพิ่มค่าแรง รัฐบาลจึงต้องเข้ากำลังเข้าปราบปรามซึ่งมีผลให้สถานการณ์เลวร้ายลงและการ

Albert I

เคลื่อนไหวต่อต้านก็ปะทุขึ้นทั่วประเทศจนทำให้รัฐบาลต้องลาออกในที่สุด ความวุ่นวายทางการเมืองและความเสื่อมโทรมทางเศรษฐกิจที่เลวร้ายลงเรื่อยๆ ยังส่งผลให้ประชาชนจำนวนมากเดินทางออกนอกประเทศไม่ขาดระยะเพื่อแสวงหาชีวิตใหม่ที่ดีกว่าในประเทศยุโรปอื่น ๆ

อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากเลือกตั้งครั้งใหม่ในเดือนมีนาคม ค.ศ. ๑๙๑๓ พรรคคอมมิวนิสต์ซึ่งเปลี่ยนชื่อเป็นพรรคสังคมนิยมได้รับเลือกเพียง ๒๘ ที่นั่ง รัฐบาลชุดใหม่โดยการนำของพรรคประชาธิปไตย (Democrat Party) ซึ่งได้เสียงถึง ๙๒ ที่นั่งในรัฐสภา จึงบริหารปกครองประเทศด้วยการประกาศนโยบายการปฏิรูปเศรษฐกิจให้เป็นระบบตลาดเสรี และการจะปฏิรูปที่ดินเพื่อให้ชาวนาได้เป็นเจ้าของที่ดินและเพื่อพัฒนาเกษตรกรรมให้เจริญขึ้นรวมทั้งการจะปรับความสัมพันธ์ทางการทูตและการค้ากับนานาประเทศในยุโรป ตลอดจนการเข้ามีส่วนร่วมในองค์การซีเอสซีไอในฐานะภาคีสมาชิกประเทศผู้สังเกตการณ์ แอลเบเนียจึงกำลังอยู่ในช่วงเวลาของการเปลี่ยนผ่านทางสังคม แอลเบเนีย เป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ (United Nations)* ตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๕๕ และเข้าเป็นสมาชิกองค์การนาโตในฐานะภาคีเพื่อสันติภาพ (NATO Partnership for Peace) ด้วย.

(รอง ศยามานนท์, สัญชัย สุวังบุตร)

Albert I (1875–1934) : พระเจ้าอัลเบิร์ตที่ ๑ (พ.ศ. ๒๔๑๘–๒๔๗๗)

พระเจ้าอัลเบิร์ตที่ ๑ ทรงเป็นกษัตริย์แห่งประเทศเบลเยียม ทรงครองราชสมบัติระหว่าง ค.ศ. ๑๙๐๙-๑๙๓๔ สืบต่อจากพระเจ้าเลโอโพลด์ที่ ๒ (Leopold II)* ผู้เป็นพระราชปิตุลา

พระเจ้าอัลเบิร์ตที่ ๑ ประสูติเมื่อ ค.ศ. ๑๘๗๕ เป็นพระโอรสของเจ้าชายฟิลิป เคานต์แห่งฟลานเดอร์ส (Philip, Count of Flanders) ก่อนเสด็จขึ้นครองราชย์ทรง

Albert I

พระเจ้าอัลเบิร์ตที่ ๑ แห่งเบลเยียม

มีเรื่องอื้อฉาวเกี่ยวกับพระราชวงศ์เบลเยียมเนื่องจากพระเจ้าเลโอโพลด์ที่ ๒ ทรงใช้นโยบายกดขี่และทารุณชาวพื้นเมืองเพื่อผลประโยชน์ในการสะสมพระราชทรัพย์จากวิสาหกิจหลายอย่างในอาณานิคมคองโก [ปัจจุบันคือสาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก (Democratic Republic of Congo)] ในทวีปแอฟริกา ทำให้กระทบกระเทือนถึงเกียรติภูมิ และฐานะของพระราชวงศ์ พระเจ้าอัลเบิร์ตที่ ๑ ทรงฟื้นฟูพระเกียรติคุณของกษัตริย์ได้อย่างรวดเร็ว โดยทรงแสดงบทบาทอย่างกล้าหาญในสงครามโลกครั้งที่ ๑ (First World War)* และมีพระราชปณิธานที่จะปรับปรุงระบบการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามแบบสากล ยิ่งกว่านั้นพระองค์ทรงรับรองภาษาเฟลมมิช (Flemish) ว่าเป็นภาษาราชการของเบลเยียมเช่นเดียวกับภาษาฝรั่งเศส ดังปรากฏต่อมาจนตราบเท่าทุกวันนี้คือ ภาษาฝรั่งเศสและภาษาเฟลมมิชมีสถานภาพเท่าเทียมกัน ใช้ได้ทั่วไปทั้งในภาครัฐบาลและภาคเอกชน

ในด้านการต่างประเทศ พระองค์ทรงนิยมการร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับฝรั่งเศสโดยเฉพาะด้านการทหาร พระองค์ทรงประสบอุบัติเหตุในระหว่างไต่เขาในแคว้นอาร์แดน (Ardennes) และสิ้นพระชนม์ใน ค.ศ. ๑๙๓๔ ขณะพระชนมายุ ๕๙ พรรษา พระราชโอรสขึ้นครองราชสมบัติสืบต่อมาทรงพระนามว่าพระเจ้าเลโอโพลด์ที่ ๓

Albert II

(Leopold III ค.ศ. ๑๙๓๔-๑๙๕๑)* ครั้นพระเจ้าเลโอโปลด์ที่ ๓ ทรงสละราชสมบัติใน ค.ศ. ๑๙๕๑ ราชบัลลังก์เบลเยียมจึงตกแก่**พระเจ้าโบดวง (Baudouin)***.

(รอง ศยามานนท์)

Albert II (1934-) : พระเจ้าอัลเบิร์ตที่ ๒ (พ.ศ. ๒๔๗๗-)

พระเจ้าอัลเบิร์ตที่ ๒ ทรงเป็นกษัตริย์ของชาวเบลเยียม (King of the Belgians) ในปัจจุบัน (ค.ศ. ๒๐๐๔) นับเป็นกษัตริย์องค์ที่ ๖ ของราชวงศ์ซัคซ์-โคบูร์ก-โกทา (Saxe-Coburg-Gotha) ที่เป็นประมุขของเบลเยียม ทรงมีบทบาทเด่นในการส่งเสริมการค้าและการกีฬาของประเทศตั้งแต่ก่อนเสด็จขึ้นครองราชบัลลังก์ ใน ค.ศ. ๒๐๐๑ พระเจ้าอัลเบิร์ตที่ ๒ ทรงประสบกับเรื่องอื้อฉาวว่าอาจเกี่ยวข้องกับหรือรู้เห็นในคดีการล่วงละเมิดทางเพศเด็ก แต่ก็ทรงสามารถพ้นฝ่าวิกฤตการณ์ได้ด้วยแรงสนับสนุนจากคณะรัฐบาลและประชาชน

พระเจ้าอัลเบิร์ตที่ ๒ เป็นพระราชโอรสองค์เล็กในพระเจ้าเลโอโปลด์ที่ ๓ (Leopold III ค.ศ. ๑๙๓๔-

Albert II

๑๙๕๑)* และสมเด็จพระราชินีแอสทริด (Astrid) อดีตเจ้าหญิงแห่งสวีเดน ประสูติ ณ กรุงบรัสเซลส์เมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๓๔ หลังจากพระราชบิดาเสด็จขึ้นครองราชสมบัติได้เพียง ๓ เดือน ทรงมีพระเชษฐาร่วมพระอุทร ๑ พระองค์คือเจ้าชายโบดวง [Baudouin ต่อมาคือ**พระเจ้าโบดวง (Baudouin ค.ศ. ๑๙๕๑-๑๙๙๓)*** กษัตริย์องค์ที่ ๕ ของชาวเบลเยียม] ใน ค.ศ. ๑๙๓๕ ขณะที่เจ้าชายอัลเบิร์ตหรือเจ้าชายแห่งลีเยซ (Prince of Liège) ซึ่งเป็นพระยศในขณะนั้นมีพระชนมายุเพียง ๑ พรรษา สมเด็จพระราชมารดา ก็สิ้นพระชนม์จากอุบัติเหตุทางรถยนต์ในสวิตเซอร์แลนด์ จึงทำให้พระองค์ทรงกำพร้าพระราชมารดาตั้งแต่วัยทรงเป็นทารก

ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ (Second World War ค.ศ. ๑๙๓๙-๑๙๔๕)* เมื่อกองทัพเยอรมันบุกเข้ายึดครองเบลเยียมและควบคุมพระราชวงศ์ในฐานะเชลยสงคราม เจ้าชายอัลเบิร์ตก็ทรงถูกควบคุมพร้อมกับพระราชบิดา ณ พระราชวังลาเก็น (Laeken) ใกล้กรุงบรัสเซลส์ เมื่อสงครามโลกใกล้ยุติลงประมาณ ๒ เดือนก่อนที่ทหารฝ่ายพันธมิตรจะมีชัยชนะต่อกองกำลังเยอรมันที่ประจำการในเบลเยียมและช่วยปลดปล่อยเบลเยียมให้เป็นอิสระนั้น เจ้าชายอัลเบิร์ตก็ติดตามเสด็จพระเจ้าเลโอโปลด์ที่ ๓ พระราชบิดาซึ่งทรงถูกฝ่ายเยอรมันบังคับและควบคุมตัวให้เสด็จออกจากเบลเยียมไปประทับในเยอรมนีและออสเตรเลียตามลำดับ แต่ต่อมาก็ทรงได้รับความช่วยเหลือจากกองกำลังสหรัฐอเมริกาให้เป็นอิสระในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๔๔

เมื่อสงครามสิ้นสุดลง พระเจ้าเลโอโปลด์ที่ ๓ พระราชบิดาได้ทรงถูกรัฐบาลเบลเยียมตั้งข้อหาทรยศที่ทรงยอมสงบศึกกับฝ่ายเยอรมนีทั้งที่ไม่ทรงมีอำนาจตามรัฐธรรมนูญ และต้องเสด็จลี้ภัยในสวิตเซอร์แลนด์นั้น เจ้าชายอัลเบิร์ตพร้อมด้วยมกุฎราชกุมารเจ้าชายโบดวง ดยุกแห่งบราบันต์ (Duke of Brabant) พระเชษฐาซึ่งตามเสด็จไปด้วยก็ทรงมีโอกาสเข้ารับการศึกษานในโรงเรียนเอกชนที่นั่น ทรงจบการศึกษาในระดับเตรียมอุดมศึกษา ณ สถาบันเลอโรเซ (Institute Le Rosey) ในสวิตเซอร์แลนด์และระดับอุดมศึกษาในเบลเยียม

Albert II

พระเจ้าอัลเบิร์ตที่ ๒ ขณะดำรงพระยศเจ้าชายแห่งลีเอช ทรงอภิเษกสมรสกับดอนนา ปาโอลา รูฟโฟ ดีกาลาบรียา (Donna Paola Ruffo di Calabria) สตรีสูงศักดิ์ชาวอิตาลีเมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๕๔ มีพระราชโอรสร่วมกัน ๒ พระองค์ และพระราชธิดา ๑ พระองค์ ปัจจุบันพระราชโอรสองค์ใหญ่คือเจ้าชายฟิลลิป เลโอโปลด์ หลุยส์ มาเรีย ดยุกแห่งบราบันต์ (Phillippe Leopold Louis Maria, Duke of Brabant ประสูติ ค.ศ. ๑๙๖๐) ทรงดำรงพระอิสริยยศมกุฎราชกุมารอันดับหนึ่ง และเจ้าหญิงเอลิซาเบท (Elizabeth) พระธิดาในเจ้าชายฟิลลิป ดยุกแห่งบราบันต์ทรงดำรงพระอิสริยยศมกุฎราชกุมารอันดับสอง ซึ่งเป็นไปตามกฎหมายฉบับใหม่ของเบลเยียมใน ค.ศ. ๑๙๙๑ ที่ให้สิทธิแก่ผู้สืบสายพระโลหิตของคโตะที่อยู่ในสายการสืบราชสมบัติอย่างทัดเทียมกันโดยไม่คำนึงว่าเป็นโอรสหรือธิดา นอกจากนี้ พระเจ้าอัลเบิร์ตที่ ๒ ยังมีธิดานอกกฎหมายซึ่งเป็นที่ยอมรับทั่วไปอีก ๑ คน คือเดลฟิน โบเอล (Delphine Boel เกิด ค.ศ. ๑๙๖๘) กับบารอนเนสซีบิล เดอ เซลยา ลงของป์ (Sybille de Sélya Longchamp) อีกด้วย

ก่อนเสด็จขึ้นครองราชสมบัติ เจ้าชายอัลเบิร์ตทรงประกอบพระภารกิจมากมาย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเรื่องการต่างประเทศ โดยเสด็จไปกับคณะนักการเมืองเบลเยียมในการเยี่ยมเยียนนานาประเทศอย่างเป็นทางการมากกว่า ๕๐ ประเทศ เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมการลงทุนของต่างประเทศในเบลเยียม รวมทั้งการหาตลาดการค้าสำหรับธุรกิจขนาดเล็กและขนาดกลางของเบลเยียมซึ่งเป็นเรื่องที่พระองค์ทรงสนพระทัยเป็นพิเศษ นอกจากนี้ พระองค์ก็ยังทรงดำรงตำแหน่งบริหารสำคัญ ๆ อาทิ ทรงเป็นประธานธนาคาร ASLK ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๕๔-๑๙๕๖ องค์สภานายกสภาภาษาแห่งเบลเยียมตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๕๘ ประธานกิตติมศักดิ์คณะกรรมการโอลิมปิกแห่งเบลเยียมซึ่งทำให้พระองค์ทรงได้รับรางวัลในระดับชาติสาขาการให้บริการด้านกีฬา (National Award for Services to Sport) หลังจากทรงทุ่มเทเวลาในการส่งเสริมด้านกีฬาเป็นเวลากว่า ๓๐ ปี รวมทั้งทรงดำรงตำแหน่งพลเรือโท (เข้ารับราชการทหารเรือใน ค.ศ. ๑๙๕๓) แห่งกองทัพเรือเบลเยียมที่ทำให้พระองค์ทรงสนพระทัยในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับการเดินเรือปัญหาในการคมนาคมขนส่งทางน้ำที่เบลเยียมต้องเผชิญ

Albert II

และการส่งออกของเบลเยียม ใน ค.ศ. ๑๙๘๔ ได้มีการจัดตั้งกองทุนเจ้าชายอัลเบิร์ต (Prince Albert Fund) ขึ้น เพื่อใช้ส่งเสริมการศึกษาด้านการส่งออกเพื่อเป็นเกียรติแด่พระองค์ที่ทรงมีบทบาทเด่นในด้านนี้มาเป็นเวลากว่า ๒๕ ปี

ในวันที่ ๙ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๙๓ หลังจากพระเจ้าโบดวงพระเชษฐาซึ่งปราศจากองค์รัชทายาทที่สืบสายพระโลหิตเสด็จสวรรคตอย่างกระทันหันด้วยพระหทัยวาย ณ ประเทศสเปนได้ ๙ วัน เจ้าชายอัลเบิร์ตได้เสด็จไปยังรัฐสภาเบลเยียมตามข้อกำหนดของกฎหมายที่กษัตริย์พระองค์ใหม่จะสืบราชสมบัติได้ก็ต่อเมื่อให้คำปฏิญาณแก่รัฐสภาแล้วและถือว่าเป็นการเริ่มรัชกาลใหม่อย่างเป็นทางการ ทรงเฉลิมพระนามพระเจ้าอัลเบิร์ตที่ ๒ นับเป็นประมุของค์ที่ ๖ ของราชวงศ์ซัคส์-โคบูร์ก-โกทาที่ได้สืบราชสมบัติเบลเยียมอย่างต่อเนื่องนับแต่มีการสถาปนาราชอาณาจักรเบลเยียมในต้นทศวรรษ ๑๘๓๐

ใน ค.ศ. ๒๐๐๑ พระเจ้าอัลเบิร์ตที่ ๒ ทรงประสบกับวิกฤตการณ์ที่สั่นคลอนราชบัลลังก์เบลเยียมเมื่อของ นิโกลา (Jean Nicolas) นักหนังสือพิมพ์ฝรั่งเศสฉบับหนึ่งซึ่งมีฐานปฏิบัติงานที่ลักเซมเบิร์ก (Luxembourg) ได้จัดพิมพ์หนังสือเรื่อง **Paedo Phile Dossier (The Scandal of the Dutroux Case)** หนังสือดังกล่าวได้มีเรื่องพาดพิงถึงพระเจ้าอัลเบิร์ตที่ ๒ ว่าระหว่างทศวรรษ ๑๙๗๐ และ ๑๙๘๐ พระองค์ทรงเสด็จไปงานเลี้ยงในวาระต่าง ๆ หลายครั้ง ซึ่งงานเลี้ยงดังกล่าวเหล่านั้นได้มีการล่อลวงละเมิดทางเพศเด็ก แต่ทั้งราชสำนักและรัฐบาลเบลเยียมได้ออกมาปฏิเสธเรื่องราวดังกล่าวอย่างแข็งขัน โดยราชสำนักได้ออกแถลงการณ์ประณามข้อเขียนว่าเป็น “ข้อกล่าวหาที่วิปลาส” (grotesque accusations) ส่วนรัฐบาลซึ่งมีกายเวร์ฮอฟสตัดต์ (Guy Verhofstadt) เป็นนายกรัฐมนตรีก็กล่าวปฏิเสธทั้งเห็นข้อกล่าวหาดังกล่าวเป็น “การโจมตีทำลายชื่อเสียงเกียรติยศของชาติและประชาชนอย่างรับไม่ได้” หนังสือพิมพ์รายวัน **Le Soir** ของเบลเยียมก็ตั้งข้อกล่าวหาว่านิโกลาผู้เขียนว่าพยายามที่จะทำลายชื่อเสียงและเกียรติภูมิของประเทศ

ในที่สุดพระเจ้าอัลเบิร์ตที่ ๒ ก็ทรงสามารถฟันฝ่ามรสุมและความมัวหมองได้ โดยมีประชาชนชาวเบลเยียม

Alekseyev, Mikhail Vasilyevich

ต่างให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจให้แก่พระองค์ และพระองค์ยังทรงได้รับความเคารพในฐานะพระประมุขของประเทศและเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชน.

(อนันต์ชัย เลหาพะพันธุ์)

Alekseyev, Mikhail Vasilyevich

(1857–1918) : นายพลมีฮาอิล วาซีเลียวิช

อะเลคเซเยฟ (พ.ศ. ๒๔๐๐–๒๔๖๑)

นายพลมีฮาอิล วาซีเลียวิช อะเลคเซเยฟ

มีฮาอิล วาซีเลียวิช อะเลคเซเยฟเป็นนักชาตินิยม และนายพลคนสำคัญคนหนึ่งของกองทหารฝ่ายรัสเซีย เขามีบทบาทสำคัญในการโน้มน้าวให้ซาร์นิโคลัสที่ ๒ (Nicholas II)* ทรงตัดสินพระทัยยอมสละราชย์ในเดือนมีนาคม ค.ศ. ๑๙๑๗ ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๑ (First World War)* อะเลคเซเยฟสร้างชื่อเสียงให้ตนเองในการวางแผนการรบยึดครองแคว้นกาลิเซีย (Galicia) ภาคตะวันออกได้สำเร็จ หลังการปฏิวัติเดือนตุลาคม (October Revolution)* ค.ศ. ๑๙๑๗ เขาร่วมกับ

Alekseyev, Mikhail Vasilyevich

นายพลอันตอน อีวานอวิช เดนิกิน (Anton Ivanovich Denikin)* และนายพลลาฟร์ เกอร์เกียวิช คอร์นีลอฟ (Lavr Georgyevich Kornilov)* จัดตั้งกองทัพรัสเซียอาสาสมัครขึ้นที่บริเวณลุ่มแม่น้ำดอนเพื่อต่อต้านรัฐบาลบอลเชวิค (Bolsheviks)*

อะเลคเซเยฟเกิดในครอบครัวทหารเมื่อเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๘๕๗ ในวัยเยาว์ เขาชอบเล่นตุ๊กตาทหารและการวางแผนต่อสู้ประจัญบานกับเด็กเพื่อนบ้านทั้งยังตั้งปณิธานอย่างแน่วแน่ที่จะยึดอาชีพทหารเช่นเดียวกับบิดา หลังจากสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนทหารบกมอสโก (Moscow Infantry Junker) ก็เข้ารับราชการในกองทัพ ใน ค.ศ. ๑๘๗๖ เขามีโอกาสร่วมรบเป็นครั้งแรกในสงครามรัสเซีย-ตุรกี (Russo-Turkish War) ความกล้าหาญในการรบครั้งนี้ ทำให้เขาได้เลื่อนยศเป็นร้อยตรี และใน ค.ศ. ๑๘๘๗ ก็เป็นร้อยเอก ต่อมาเขาเข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนเสนาธิการทหาร (General Staff Academy) จนสำเร็จการศึกษาใน ค.ศ. ๑๘๙๐ ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๐๐-๑๙๐๔ เขาสอนหนังสือที่โรงเรียนเสนาธิการทหาร แต่เมื่อเกิดสงครามรัสเซีย-ญี่ปุ่น (Russo-Japanese War)* ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๐๔-๑๙๐๕ เขาได้รับแต่งตั้งเป็นผู้บัญชาการทัพต่อสู้ญี่ปุ่นในแมนจูเรีย แม้รัสเซียจะพ่ายแพ้ในสงครามแต่อะเลคเซเยฟก็ได้รับแต่งตั้งเป็นนายพล และใน ค.ศ. ๑๙๐๘ เขาได้รับมอบหมายให้เป็นผู้บัญชาการกองทัพอากาศในเคียฟ ในช่วงที่สงครามโลกครั้งที่ ๑ กำลังก่อตัวขึ้น อะเลคเซเยฟเสนอแผนการรบให้เน้นการระดมกองกำลังของรัสเซียต่อต้านกองทหารของออสเตรีย-ฮังการีเป็นด้านหลัก เพราะตระหนักว่ากองทหารของออสเตรียขาดประสิทธิภาพ มีอาวุธยุทโธปกรณ์จำกัด และทหารขาดระเบียบวินัย ชัยชนะต่อออสเตรียจะทำให้รัสเซียทำการตอบโต้เยอรมนีได้อย่างเด็ดขาดและมีชัยชนะได้

เมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๑ เกิดขึ้น อะเลคเซเยฟได้รับแต่งตั้งเป็นผู้บัญชาการทัพต่อสู้ในแนวรบด้านตะวันตกเฉียงใต้ เขาวางแผนการบุกแคว้นกาลิเซียจนรัสเซียสามารถยึดครองกาลิเซียภาคตะวันออกได้สำเร็จ ใน ค.ศ. ๑๙๑๕ เขาได้รับมอบหมายให้บัญชาการรบทางแนวรบด้านตะวันตกเฉียงใต้อยู่ระยะหนึ่ง และในเดือนสิงหาคม ปีเดียวกัน ก็ได้

Alekseyev, Mikhail Vasilyevich

โอนมาเป็นเสนาธิการ (Chief of the Staff) ของกองกำลังหลักซึ่งซาร์นิโคลัสที่ ๒ ทรงร่วมบัญชาการรบด้วยเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ของแนวรบทุกด้านจนถึงเดือนมีนาคม ค.ศ. ๑๙๑๖ อะเล็กเซเยฟไม่อาจได้ชื่อว่าเป็นผู้นำกองทัพที่สามารถและเก่งในการรบกว่าผู้นำทหารคนอื่น ๆ แต่เขามีชื่อเสียงโดดเด่นด้านการวางแผนยุทธศาสตร์ กล้าได้กล้าเสีย ทำงานหนักและเป็นคนละเอียดรอบคอบซึ่งคุณสมบัติดังกล่าวไม่มีใครเทียบเคียงเขาได้ อะเล็กเซเยฟมักมีความคิดเห็นขัดแย้งกับซาร์นิโคลัสที่ ๒ ในการกำหนดยุทธศาสตร์ยุทธวิธี และเขาเห็นว่าความพ่ายแพ้ของรัสเซียในสงครามส่วนหนึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากการแทรกแซงของซาร์นิโคลัสที่ทำให้การกำหนดยุทธศาสตร์ที่ผิดพลาด เขาพยายามจำกัดบทบาทของซาร์นิโคลัสที่ ๒ ในการทำสงครามแต่ประสบกับความล้มเหลว ซึ่งมีผลให้เขาถูกบีบให้ลาออกในฤดูใบไม้ร่วง ค.ศ. ๑๙๑๖

เมื่อเกิดการปฏิวัติเดือนกุมภาพันธ์ (February Revolution)* ค.ศ. ๑๙๑๗ ในกรุงเปโตรกราด เพื่อต่อต้านสงครามและการขาดแคลนอาหาร ซาร์นิโคลัสที่ ๒ ทรงมีคำสั่งให้ใช้กำลังทหารปราบปรามกลุ่มผู้ชุมนุมเดินขบวนอย่างเด็ดขาด และให้ประกาศปิดสมัยประชุมสภาดูมา (Duma)* แต่สภาดูมาซึ่งกำลังประชุมเพื่อหาทางแก้ไขวิกฤตการณ์ทางการเมืองและสังคมได้ประสานงานกับกองทัพไม่ให้ใช้กำลังกับประชาชน และมีมติให้เพิกเฉยต่อคำประกาศของซาร์นิโคลัส โดยดำเนินการประชุมต่อไปอย่างไม่เป็นทางการจนถึงเดือนเมษายน และจัดตั้งคณะกรรมาธิการชั่วคราวแห่งสภาดูมาขึ้น สมาชิกสภาดูมาได้ส่งโทรเลขถึงซาร์นิโคลัสขอให้พระองค์ทรงจัดตั้งรัฐบาลขึ้นใหม่ และเปลี่ยนแปลงนโยบายการบริหารประเทศ แต่ซาร์นิโคลัสไม่ทรงสนพระทัยเพราะเห็นว่าเป็นเรื่องไร้สาระ คณะกรรมาธิการชั่วคราวแห่งสภาดูมาและสภาโซเวียตแห่งเปโตรกราดจึงมีมติเห็นชอบให้ประกาศการสิ้นสุดอำนาจของราชวงศ์โรมานอฟเมื่อวันที่ ๑ มีนาคม (๑๔ มีนาคม) ค.ศ. ๑๙๑๗ และแต่งตั้งผู้แทนสภาดูมาไปทูลให้ซาร์นิโคลัสที่ ๒ สละราชย์ในการดำเนินการครั้งนี้สมาชิกสภาดูมาจำนวนหนึ่งได้ปรึกษารือกับอะเล็กเซเยฟ เขาเสนอแนะว่าหากซาร์นิโคลัสทรงยอมสละราชสมบัติ สถานการณ์ทางการเมืองที่เลวร้ายจะดีขึ้น ทั้งจะช่วยยุติการจลาจลไม่ให้ขยายตัว

Alekseyev, Mikhail Vasilyevich

ออกไปและทำให้กองทัพไม่แตกแยก และจะกู้หน้ารัสเซียจากความพ่ายแพ้ในสงครามที่กำลังดำเนินอยู่ แต่สถาบันกษัตริย์ยังต้องดำรงอยู่โดยซาร์นิโคลัสอาจมอบราชบัลลังก์แก่ซาเรวิชอะเล็กเซย์ นิโคลาเยวิช (Tsarevich Alexei Nikolayevich)* พระราชโอรส หรือพระอนุชาแกรนด์ ดยุกไมเคิล อะเล็กซานโดรวิช (Grand Duke Michael Alexandrovich) ซาร์นิโคลัสมีพระราชโทรเลขถึงอะเล็กเซเยฟเพื่อขอทราบความคิดเห็นของเขาเกี่ยวกับข้อเสนอของสภาดูมา และเมื่อทรงได้รับคำกราบบังคมทูลจากเขาทางโทรเลขว่าการสละราชย์เป็นวิธีเดียวที่จะช่วยกอบกู้รัสเซียได้พระองค์จึงทรงตัดสินพระทัยสละราชบัลลังก์ เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม (๑๕ มีนาคม) ตามข้อเสนอของอะเล็กเซเยฟ

ภายหลังที่ซาร์นิโคลัสที่ ๒ ทรงสละราชย์ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. ๑๙๑๗ นายพลอะเล็กเซเยฟได้รับแต่งตั้งจากรัฐบาลเฉพาะกาลให้ดำรงตำแหน่งเป็นผู้บัญชาการกองทัพรัสเซียอีกครั้งหนึ่ง และเป็นรัฐมนตรีกลาโหมและที่ปรึกษาด้านการทหารของอะเล็กซานเดอร์ เคเรนสกี (Alexander Kerensky)* นายกรัฐมนตรีในเดือนกันยายน ค.ศ. ๑๙๑๗ เมื่อเกิดกบฏคอร์นีลอฟ (Kornilov Revolt)* เพื่อล้มอำนาจรัฐบาลเคเรนสกี แต่ล้มเหลวเพราะเคเรนสกีร่วมมือกับสภาโซเวียตแห่งเปโตรกราดและพรรคบอลเชวิคจัดตั้งแนวรบปิดกั้นเส้นทางคมนาคมและการติดต่อสื่อสารต่าง ๆ ที่พวกกบฏจะใช้ในการบุกโจมตีกรุงเปโตรกราดตลอดจนส่งคนไปเกลี้ยกล่อมพวกทหารกบฏให้วางอาวุธและร่วมสนับสนุนการเคลื่อนไหวของประชาชนจนประสบความสำเร็จโดยไม่เสียเลือดเนื้อ นายพลลาฟร์ เกอร์เกียวิช คอร์นีลอฟผู้นำกบฏถูกจับกุม อะเล็กเซเยฟมีบทบาทสำคัญในการช่วยไม่ให้นายพลคอร์นีลอฟถูกศาลทหารพิจารณาคดีและจัดส่งเขาไปคุมขังที่อารามบียฮอฟ (Bykhov) แต่ต่อมาคอร์นีลอฟสามารถหลบหนีได้

เมื่อเกิดการปฏิวัติเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๑๗ อะเล็กเซเยฟร่วมมือกับกลุ่มผู้รักชาติเคลื่อนไหวก่อการจลาจลเพื่อต่อต้านพรรคบอลเชวิค แต่ประสบความสำเร็จไม่มากนัก เขาถูกจับและถูกคุมขังเป็นระยะเวลาสั้น ๆ เพราะในปลายเดือนพฤศจิกายน เขาสามารถหลบหนีไปได้ เขาเดินทางไปยังโนโวเชร์คาสสค์ (Novocherkassk) ทางรัสเซียใต้โดยคาดหวังว่าพวกทหารคอสแซค (Cossacks)*

Alekseyev, Mikhail Vasilyevich

แห่งลุ่มแม่น้ำดอนจะสนับสนุนเขาในการทำสงครามต่อต้านเยอรมนีและรัฐบาลบอลเชวิค แต่ก็ประสบกับความล้มเหลวอะเลคเซเยฟจึงรวบรวมพวกทหารจัดตั้งเป็นกองกำลังขึ้นได้ประมาณ ๔๐๐-๕๐๐ คน เพื่อรอคอยโอกาสที่จะทำสงครามและมีกองกำลังอื่น ๆ มาร่วมสมทบ กองกำลังของเขาตั้งกล่าวมีชื่อเรียกกันอย่างไม่เป็นทางการว่า หน่วยอะเลคเซเยฟ (Alekseyev Organization)

ในต้น ค.ศ. ๑๙๑๘ เมื่อนายพลลาฟร์ คอร์นีลอฟ หลบหนีจากอารามบิชอปและเดินทางมาถึงภูมิภาคดอน อะเลคเซเยฟซึ่งขึ้นชมความเก่งกล้าในการรบของคอร์นีลอฟ ได้เสนอให้คอร์นีลอฟเป็นผู้บัญชาการของหน่วยอะเลคเซเยฟ และเขาจะรับผิดชอบด้านการหาเงินสนับสนุนและการประสานกับกองกำลังรัสเซียคนอื่น ๆ แต่คอร์นีลอฟปฏิเสธเพราะต้องการควบคุมการดำเนินงานทั้งหมดทั้งขู่ว่าเขาจะเดินทางไปไซบีเรียหากอะเลคเซเยฟไม่ตกลง อย่างไรก็ตามในปลายเดือนมกราคม ค.ศ. ๑๙๑๘ คนทั้งสองก็ตกลงกันได้โดยมี **ปีเตอร์ สตรูเว (Peter Struve)*** และ **ปอล มิลูคอฟ (Paul Milukov)** ปัญญาชนผู้นำกลุ่มอนุรักษ์นิยมและเสรีนิยม ช่วยไกล่เกลี่ยและรับช่วยเหลือด้านการหาเงินทุนสนับสนุน หน่วยอะเลคเซเยฟซึ่งได้ชื่อใหม่ว่ากองทัพอาสาสมัคร (Volunteer Army) จึงมีจำนวนทหารและคนมาร่วมสมทบมากขึ้นถึง ๔,๐๐๐ คน และส่วนใหญ่เคยเป็นนายทหารของกองทัพซาร์หน่วยต่าง ๆ และปัญญาชนที่รักชาติ ทั้งยังได้รับความช่วยเหลือด้านอาวุธยุทโธปกรณ์และเงินอุดหนุนจากรัฐบาลอังกฤษและฝรั่งเศสด้วย ในเวลาอันสั้น กองทัพอาสาสมัครก็กลายเป็นกองกำลังที่เข้มแข็งของฝ่ายรัสเซียขาว และต่อมาก็สามารถยึดครองพื้นที่ส่วนใหญ่ของภูมิภาคดอนไว้ได้

เมื่อนายพลคอร์นีลอฟ ผู้บัญชาการกองทัพอาสาสมัครเสียชีวิตในระหว่างการรบใหญ่แถบคูบาน (Kuban) ในเดือนมีนาคม ค.ศ. ๑๙๑๘ นายพลอันตอน เดนิกินได้ทำหน้าที่บัญชาการรบแทนตั้งแต่วันที่ ๑๕ เมษายน ค.ศ. ๑๙๑๘ ถึงเดือนมกราคม ค.ศ. ๑๙๑๙ และสามารถตีรุกขึ้นไปถึงภูมิภาคดอน-คูบาน ทางตอนเหนือ ส่วนนายพลอะเลคเซเยฟซึ่งทำหน้าที่ด้านการหาเงินมาสนับสนุนกองทัพและประสานงานภายในระหว่างกองทัพอาสาสมัครกับกองกำลัง

Alexander I

ของพวกคอสแซคกลุ่มต่าง ๆ นั้น เริ่มล้มป่วยด้วยโรคมาเร็งตั้งแต่เดือนธันวาคม ค.ศ. ๑๙๑๗ และมีสุขภาพอ่อนแอลงอย่างรวดเร็ว นายพลมีฮาอิล วาซีเลียวิช อะเลคเซเยฟถึงแก่อนิจกรรมด้วยหัวใจวายที่เมืองเอคาเทรีโนดาร์ (Ekaterinodar) ในเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๑๘ ขณะอายุ ๖๑ ปี ส่วนกองทัพอาสาสมัครโดยการนำของนายพลเดนิกิน ต่อมาได้รวมกับกองกำลังอื่น ๆ เป็นกองทัพรัสเซียใต้ (Armed Forces of South Russia - AFSR) ซึ่งเป็นกองทัพผสมที่ใหญ่ และเข้มแข็งที่สุดของฝ่ายรัสเซียขาวระหว่างเดือนมกราคม ค.ศ. ๑๙๑๙ ถึงเดือนเมษายน ค.ศ. ๑๙๒๐.

(สัญญา สุวังบุตร)

Alexander I (1888–1934) : พระเจ้าอะเล็กซานเดอร์ที่ ๑ (พ.ศ. ๒๔๓๑–๒๔๗๗)

พระเจ้าอะเล็กซานเดอร์ที่ ๑ ทรงเป็นกษัตริย์พระองค์แรกแห่งอดีตประเทศยูโกสลาเวีย (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็นประเทศเซอร์เบียและมอนเตเนโกร) ซึ่งสถาปนาขึ้นใน ค.ศ. ๑๙๑๘ โดยการรวมแคว้นเซอร์เบีย (Serbia) โครเอเชีย (Croatia) และสโลวีเนีย (Slovenia) ขึ้นเป็นประเทศของชาวสลาฟใต้ พระองค์ทรงบริหารประเทศโดยใช้พระราชอำนาจอย่างลึทธิซาด และก่อให้เกิดความไม่พอใจในหมู่ชาวโครเอเชียจนมีการเคลื่อนไหวต่อต้านพระองค์อย่างรุนแรง ในที่สุดพระเจ้าอะเล็กซานเดอร์ที่ ๑ ก็ถูกลอบปลงพระชนม์ที่เมืองมาร์เซย์ (Marseille) ขณะเสด็จเยือนประเทศฝรั่งเศสอย่างเป็นทางการ

เจ้าชายอะเล็กซานเดอร์ประสูติเมื่อ ค.ศ. ๑๘๘๘ เป็นพระราชโอรสของเจ้าชายปีเตอร์ คาราจอร์เจวิช (Peter Karadjordjevic) ซึ่งครองราชบัลลังก์เซอร์เบียเมื่อเดือนมิถุนายน ค.ศ. ๑๙๐๓ ทรงได้รับการศึกษาในประเทศสวีตเซอร์แลนด์และรัสเซีย ทรงดำรงตำแหน่งแม่ทัพในสงครามบอลข่าน (Balkan Wars)* ต่อมาในเดือนกรกฎาคม ค.ศ.

Alexander I

๑๙๑๔ ทรงเป็นผู้สำเร็จราชการแผ่นดินแทนพระราชบิดา ซึ่งทรงมีพระโรคเบียดเบียน ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๑ (First World War)* ทรงเป็นผู้บัญชาการทหารบก เซอร์เบีย แต่ต้องล่าถอยทัพข้ามเทือกเขาแอลเบเนีย (Albanian Mountains) ใน ค.ศ. ๑๙๑๕ ต่อมาทรงรบรุกจนได้ชัยชนะจากเมืองซาโลนิกา (Salonika) ไปยังกรุงเบลเกรด (Belgrade) ใน ค.ศ. ๑๙๑๘ แล้วทรงรวมแคว้นเซอร์เบีย โครเอเชีย และสโลวีเนีย เป็นประเทศยูโกสลาเวีย (คือประเทศชาวสลาฟใต้) ทั้งนี้ เพื่อสร้างความเป็นปึกแผ่นมั่นคงให้แก่ราชอาณาจักรใหม่ของพระองค์ ในระยะแรก พระองค์ทรงดำรงตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน ต่อมาในเดือนสิงหาคม ค.ศ. ๑๙๒๑ เมื่อพระราชบิดาสิ้นพระชนม์พระองค์เสด็จขึ้นครองราชสมบัติทรงพระนามว่าพระเจ้าอะเล็กซานเดอร์แห่งยูโกสลาเวีย

แม้ว่าชาวเซอร์เบียและชาวโครเอเชียเป็นชนเผ่าสลาฟด้วยกัน แต่ก็มีเรื่องขัดแย้งกันอย่างรุนแรงถึงกับมีการยิงกันในรัฐสภา เพื่อความมั่นคงสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง พระเจ้าอะเล็กซานเดอร์ที่ ๑ ทรงปกครองประเทศด้วยพระองค์เองอย่างลึทธิขาดเมื่อเดือนมกราคม ค.ศ. ๑๙๒๔ ในด้านการต่างประเทศ พระองค์ทรงสนับสนุนความตกลงอนุภาคี (Little Entente)* ซึ่งประกอบด้วยยูโกสลาเวีย เชโกสโลวะเกียและโรมาเนีย โดยส่งเสริมความสัมพันธ์กับประเทศต่าง ๆ ในคาบสมุทรบอลข่านให้ดีขึ้น แต่ก็ไม่เป็นที่พอใจของชาวโครเอเชียที่มีความรุนแรงในทางการเมือง ซึ่งวางแผนการที่จะโค่นอำนาจของพระเจ้าอะเล็กซานเดอร์ที่ ๑

เมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๓๔ พระเจ้าอะเล็กซานเดอร์ที่ ๑ เสด็จเยือนประเทศฝรั่งเศสเป็นการโดยมีหลุยส์ บาร์ตู (Louis Barthou) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นผู้ถวายการต้อนรับในนามของรัฐบาลฝรั่งเศส ขณะที่พระองค์ประทับรถยนต์ไปพร้อมกับหลุยส์ บาร์ตู ตามถนนเมืองมาร์เซย์ นักก่อวินาศกรรมชาวมาซิโดเนีย (Macedonia) ซึ่งรับจ้างขบวนการกู้ชาติหัวรุนแรงของชาวโครเอเชียได้ยิงพระองค์และหลุยส์ บาร์ตูถึงแก่ชีวิต พระราชโอรสของพระองค์ซึ่งมีพระชันษาเพียง ๑๑ ปี ได้ขึ้นครองประเทศยูโกสลาเวียสืบต่อจากพระราชบิดาทรงพระนามว่า พระเจ้าปีเตอร์ที่ ๒ (Peter II) โดยมีเจ้าชายปอล พระญาติใกล้ชิดเป็นผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน แต่พระเจ้า

Alexander I

ปีเตอร์ที่ ๒ ทรงสูญเสียราชบัลลังก์ในระหว่างที่กองทัพเยอรมันยาดราเข้าสู่ยูโกสลาเวียในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ ยูโกสลาเวียได้ใช้ระบอบการปกครองแบบสาธารณรัฐสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ภายใต้การนำของประธานาธิบดี ยอซีป บรอซหรือตีโต (Josip Broz; Tito)*.

(รอง ศยามานนท์)

Alexander I (1777-1825) : ซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๑ (พ.ศ. ๒๓๒๐- ๒๓๖๘)

ซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๑ ทรงเป็นกษัตริย์ของจักรวรรดิรัสเซียระหว่าง ค.ศ. ๑๘๐๑-๑๘๒๕ และทรงมีบทบาทสำคัญในการทำสงครามต่อต้านจักรพรรดินโปเลียนที่ ๑ (Napoleon I)* ระหว่าง ค.ศ. ๑๘๐๕-๑๘๑๔ พระองค์ทรงเป็นรัฐบุรุษคนสำคัญที่มีส่วนร่วมกำหนดนโยบายทางการเมืองในการประชุมใหญ่แห่งเวียนนา (Congress of Vienna)* และทรงผลักดันให้มีการร่วมลงนามในสนธิสัญญาพันธมิตรอันศักดิ์สิทธิ์ (Holy Alliance)* เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ค.ศ. ๑๘๑๕ เพื่อผูกพันกษัตริย์ในภาคพื้นทวีปยุโรปเพื่อประโยชน์ทางการทูต เพื่อความรักซึ่งกันและกันและเพื่อสันติภาพ เมื่อพระองค์เสด็จสวรรคตอย่างกะทันหันในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. ๑๘๒๕ การสืบราชบัลลังก์กลายเป็นประเด็นปัญหาที่สำคัญที่นำไปสู่การเกิดกบฏเดือนธันวาคม (Decembrist Revolt)* ค.ศ. ๑๘๒๕

ซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๑ เป็นพระราชโอรสของซาร์ปอลที่ ๑ (Paul I) สมเด็จพระนางเจ้าแคทเธอรีนที่ ๒ (Catherine II) เป็นผู้ทรงอบรมพระองค์มาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ มีนักสาธารณรัฐนิยมชาวสวิสคือเฟรดริก-เซซาร์ เดอ ลาราร์ป (Frederic-Cesar de La Harpe) เป็นพระอาจารย์ การที่พระองค์ทรงเจริญวัยท่ามกลางความ

Alexander I

ซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๑

เจริญรุ่งเรืองของราชสำนักในสมเด็จพระนางเจ้าแคเทอรินมหาราชินีและระบบทหารซึ่งเต็มไปด้วยระเบียบวินัยของพระราชบิดานั้น เป็นเหตุให้พระองค์มีพระอุปนิสัยและพระบุคลิกภาพที่ขัดแย้งในตัวพระองค์เอง ทรงนิยมการใช้อำนาจในสมัยชาร์ปอลที่ ๑ พระองค์ทรงดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารของกรุงเซนต์ปีเตอ์สเบิร์ก (St. Petersburg) และทรงรู้เห็นเป็นใจในการล้มล้างพระราชอำนาจพระราชบิดาของพระองค์ใน ค.ศ. ๑๘๐๑

ประชาชนมีความปีติยินดียิ่งเมื่อซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๑ เสด็จขึ้นครองราชย์ และหวังกันว่าคงจะเป็นยุคของการปฏิรูปประเทศ ในระยะ ๓ ปีแรกที่ทรงปกครองประเทศ พระองค์ทรงมีคณะกรรมาธิการประกอบด้วยที่ปรึกษา ๔ คนซึ่งมีใจเอนเอียงไปในทางลัทธิเสรีนิยมเป็นผู้ถวายคำแนะนำอย่างไม่เป็นทางการ ในสมัยนี้ มีการปฏิรูปการปกครอง เช่น ตั้งกระทรวงขึ้น ๘ กระทรวงซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมของวุฒิสภาแต่ในนาม ใน ค.ศ. ๑๘๑๐ ได้มีการจัดตั้งสภาแห่งรัฐ (Council of State) ขึ้น แต่ไม่มีการจัดตั้งคณะรัฐมนตรี มีการยกเลิกการลงโทษแบบทรมาน มีการปฏิรูปการศึกษาอย่างจริงจัง ตลอดจนส่งเสริมวรรณกรรมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ด้วย แต่มิได้พัฒนาการปกครองตามระบอบรัฐธรรมนูญ รัฐบาล

Alexander I

สมเด็จพระนางเจ้าแคเทอรินที่ ๒

เพียงแต่ปลดปล่อยทาสที่ไร้ที่ดินในมณฑลตามชายฝั่งทะเลบอลติกและสนับสนุนให้ชนชั้นสูงปลดปล่อยทาสให้เป็นอิสระ

ซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๑ ทรงเข้าร่วมในการทำสงครามกับจักรพรรดินโปเลียนที่ ๑ ครั้งที่เรียกว่าสหพันธมิตรครั้งที่ ๓ (The Third Coalition) ใน ค.ศ. ๑๘๐๕ หลังจากพ่ายแพ้ที่ตำบลเอาส์เทอร์ลิทซ์ (Austerlitz)* พระองค์ทรงทำสนธิสัญญาสันติภาพกับจักรพรรดินโปเลียนที่ ๑ ที่เมืองทิลซิท (Tilsit) ใน ค.ศ. ๑๘๐๗ ความขัดแย้งเกี่ยวกับเรื่อง นโยบายทางเศรษฐกิจซึ่งจักรพรรดินโปเลียนที่ ๑ ทรงต้องการทำลายการค้าของอังกฤษเพราะทรงทราบว่าอังกฤษได้กำไรจากการค้ามาเป็นทุนในการทำสงครามด้วยเหตุนี้ จักรพรรดินโปเลียนที่ ๑ จึงทรงประกาศใช้ระบบ**ภาคพื้นทวีป (Continental System)*** ห้ามบรรดาประเทศที่อยู่ในอำนาจหรืออิทธิพลของพระองค์ทำการค้ากับอังกฤษ แต่รัสเซียต้องการสินค้าอุตสาหกรรมของอังกฤษและต้องการขายสินค้าเกษตรกรรมของตน จึงไม่ปฏิบัติตามประกาศของจักรพรรดินโปเลียนที่ ๑ นอกจากนี้ ปัญหาเรื่องเกียรติภูมิของราชวงศ์ เพื่อยกฐานะของราชวงศ์ โบนาปาร์ต (Bonaparte) ซึ่งเป็นราชวงศ์ใหม่ให้มีเกียรติภูมิยิ่งขึ้น ก็เป็นอีกเหตุผลหนึ่ง จักรพรรดินโปเลียนที่ ๑ ทรงขออภิเษกกับพระชนิษฐาของซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๑ ถึง ๒ ครั้ง

Alexander I

แต่ได้รับการปฏิเสธ ซึ่งทำให้พระองค์ไม่พอพระทัยมาก ต่อมาจักรพรรดินโปเลียนที่ ๑ ได้ยุบแคว้นโอลเดนบวร์ก (Oldenburg) ซึ่งพระสวามีของพระชนิษฐาของซาร์ อะเล็กซานเดอร์เป็นผู้ครองแคว้น โดยรวมเข้ากับราชอาณาจักรเวสต์ฟาเลีย (Westphalia) ที่จักรพรรดินโปเลียนที่ ๑ จัดตั้งขึ้น จึงเท่ากับเป็นการหยามเกียรติภูมิของซาร์ อะเล็กซานเดอร์ที่ ๑ ด้วย ปัญหาทางการเมืองและเศรษฐกิจดังกล่าวทำให้ฝรั่งเศสยกกองทัพเข้ารุกรานรัสเซียใน ค.ศ. ๑๘๑๒ ซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๑ โปรดให้บรรดาแม่ทัพของพระองค์เป็นผู้ดำเนินการสงครามครั้งนั้น แต่ทรงเป็นผู้นำกองทัพด้วยพระองค์เองในสงครามที่เรียกว่า สหพันธมิตรครั้งที่ ๔ (The Fourth Coalition) และทรงนำทัพเข้าถึงกรุงปารีสใน ค.ศ. ๑๘๑๔ พระองค์ทรงเป็นรัฐบุรุษคนสำคัญในที่ประชุม ณ กรุงเวียนนาและการผลักดันให้มีการลงนามในสนธิสัญญาพันธไมตรีอันศักดิ์สิทธิ์^๑ ของพระองค์ ก็เป็นที่ยอมรับของที่ประชุม หลังการประชุมครั้งนี้ พระองค์ทรงหมกมุ่นอยู่กับการรวมพลังของพระมหากษัตริย์คริสเตียนเพื่อต่อต้านการปกครองระบอบสาธารณรัฐซึ่งขบวนการเสรีนิยมในประเทศต่าง ๆ กำลังเคลื่อนไหวอยู่ในขณะนั้น

หลังสงคราม ค.ศ. ๑๘๑๔ แล้ว ซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๑ ทรงปกครองประเทศโดยใช้อำนาจสิทธิขาด และดำเนินนโยบายขัดขวางความก้าวหน้าในทางการเมือง การจลาจลใน ค.ศ. ๑๘๒๐ ในกรมทหารเซเมนอฟสกี (Semenovsky regiment) และการปฏิวัติในยุโรปเพื่อการปกครองตามระบอบเสรีนิยม เป็นเหตุให้รัสเซียยับยั้งความคิดที่จะปฏิรูปประเทศต่อไป และหันกลับมาใช้มาตรการอันเข้มงวดที่เคยใช้ในการปกครองประเทศ

สงครามนโปเลียนส่งผลให้รัสเซียได้ผนวกประเทศฟินแลนด์ใน ค.ศ. ๑๘๐๘ และโปแลนด์ใน ค.ศ. ๑๘๑๕ ซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๑ ได้พระราชทานรัฐธรรมนูญให้กับ

Alexander II

ประเทศทั้งสองดังกล่าวแต่มิได้พระราชทานให้แก่ชาวรัสเซีย ผลของสงครามระหว่างรัสเซียกับจักรวรรดิออตโตมัน (Ottoman Empire)* ระหว่าง ค.ศ. ๑๘๐๖-๑๘๑๒ ทำให้รัสเซียได้ครอบครองเบสซาราเบีย (Bessarabia) หลังจากที่ได้ผนวกแคว้นจอร์เจีย (Georgia) โดยความสมัครใจของแคว้นนี้แล้ว ใน ค.ศ. ๑๘๐๑ รัสเซียได้ทำสงครามกับปรัสเซียหลายครั้ง ในที่สุดก็สิ้นสุดลงด้วยสนธิสัญญากูลิสตัน (Treaty of Gulistan) ใน ค.ศ. ๑๘๑๓ เป็นเหตุให้รัสเซียได้ครอบครองคอเคซัส (Caucasus)

แอลัน ดับเบิลยู. พาลเมอร์ (Alan W. Palmer) นักประวัติศาสตร์ชาวอังกฤษเสนอความเห็นไว้ว่า เมื่อซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๑ สิ้นพระชนม์อย่างกะทันหันในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. ๑๘๒๕ ณ พระราชวังชนบทที่เมืองตากันร็อก (Taganrog) โดยไม่มีรัชทายาทโดยตรง ปัญหาการสืบราชบัลลังก์ได้กลายเป็นประเด็นทางการเมืองและนำไปสู่การเกิดกบฏเดือนธันวาคม ค.ศ. ๑๘๒๕ อย่างไรก็ดีตามมีข่าวลือกันว่าพระองค์ไม่ได้สิ้นพระชนม์แต่ได้หลบหนีไปเป็นฤาษีอยู่ในไซบีเรียมีนามว่า เฟโอดอร์ कुสมิช (Feodor Kusmitch) และมีชีวิตอยู่จนถึง ค.ศ. ๑๘๖๔ เพื่อขจัดข่าวลือดังกล่าว เจ้าหน้าที่ได้เปิดหีบบรรจุพระศพซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๑ ใน ค.ศ. ๑๘๖๕ พบว่าเป็นหีบว่างเปล่าแต่นักประวัติศาสตร์คนอื่น ๆ มักระบุเพียงว่าพระองค์สิ้นพระชนม์ใน ค.ศ. ๑๘๒๕ เท่านั้น.

(เพ็ญศรี ตู่ก)

Alexander II (1818–1881) : ซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๒ (พ.ศ. ๒๓๖๑–๒๔๒๔)

^๑ มีสาระสำคัญกำหนดบัญญัติเกี่ยวกับความยุติธรรม การกุศลทางคริสต์ศาสนาและสันติภาพ แต่ประกาศนี้มีข้อความคลุมเครือ จักรพรรดิและพระเจ้าแผ่นดินที่ลงพระนามในสนธิสัญญาพันธไมตรีอันศักดิ์สิทธิ์ เช่น จักรพรรดิออสเตรีย และกษัตริย์ปรัสเซียไม่ได้ทรงปฏิบัติตามบัญญัติต่าง ๆ ในประกาศดังกล่าว รอเบิร์ต สจวต, ไวส์เคานต์ คาสเซลเร (Robert Stewart, Viscount Castlereagh)* รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศอังกฤษ วิเคราะห์พันธไมตรีอันศักดิ์สิทธิ์ว่า เป็น “ความลึกลับชั้นสูง ไร้สาระ” เมทเทอริช (Mettemich) อัครมหาเสนาบดีแสดงความเห็นว่า พันธไมตรีอันศักดิ์สิทธิ์เป็น “เอกสารที่ไร้สาระ”

Alexander II

ซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๒

ซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๒ ทรงเป็นกษัตริย์แห่งจักรวรรดิรัสเซียที่ได้รับพระสมัญญานามว่า “ซาร์ผู้ปลดปล่อย” (Tsar Liberator) เพราะทรงปฏิรูปประเทศให้ทันสมัยและเจริญก้าวหน้า การปฏิรูปที่สำคัญคือการออกพระราชกฤษฎีกาปลดปล่อยทาสติดที่ดิน (Edict of Emancipation)* ค.ศ. ๑๘๖๑ ซึ่งนับเป็นการปฏิรูปสังคมครั้งสำคัญในประวัติศาสตร์รัสเซียสมัยใหม่เพราะทำให้ทาสติดที่ดิน (serfs) จำนวนกว่า ๒๓ ล้านคนเป็นไทจากการกดขี่ของพวกขุนนางเจ้าของที่ดิน อย่างไรก็ตาม ในปลายรัชสมัย ทรงหันมาปกครองแบบออตตาธิปไตย และพระองค์

Alexander II

ทรงถูกปัญญาชนหัวรุนแรงในขบวนการรัสเซียโปปูลิสต์ (Russian Populism)* ลอบปลงพระชนม์ใน ค.ศ. ๑๘๘๑

ซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๒ เป็นพระราชโอรสของซาร์นิโคลัสที่ ๑ (Nicholas I)* ประสูติเมื่อ ค.ศ. ๑๘๑๘ ทรงดำรงตำแหน่งซาร์แห่งรัสเซียระหว่าง ค.ศ. ๑๘๕๕-๑๘๘๑ ในรัชสมัยของพระองค์เหตุการณ์สำคัญอันควรจดจำคือ การปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ ซึ่งเริ่มด้วยการปรับปรุงสังคมรัสเซียให้ก้าวหน้าทันสมัย และเริ่มศักราชใหม่ของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม มีการพัฒนาการรถไฟ การปรับปรุงรัสเซียให้เป็นประเทศอุตสาหกรรม และการปฏิรูปการเงิน

ในขณะที่ทรงดำรงพระยศเป็นมกุฎราชกุมารรัสเซีย พระองค์ทรงนิยมการทหารเช่นเดียวกับพระราชบิดา แต่ก็ทรงได้รับการอบรมศึกษาซึ่งเอนเอียงไปทางลัทธิเสรีนิยมด้วย นอกจากนี้ ยังทรงมีประสบการณ์เกี่ยวกับกิจการบ้านเมืองมาแล้วเป็นอย่างดี การที่พระองค์ทรงนิรโทษกรรมนักการเมือง และผ่อนคลายการตรวจตราหนังสือพิมพ์ทำให้ปัญญาชนชาวรัสเซียหวังว่า เมื่อซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๒ ขึ้นครองราชบัลลังก์แล้ว พระองค์คงจะปกครองประเทศตามระบอบเสรีนิยม นอกจากนี้ ความปราชัยของรัสเซียในสงครามไครเมีย (Crimean War)* ก็คงจะทำให้รัสเซียต้องดำเนินการปฏิรูปประเทศในบางด้าน

การปฏิรูปประเทศที่สำคัญที่สุดเมื่อซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๒ ทรงขึ้นครองราชย์แล้ว คือ การปลดปล่อยทาสติดที่ดิน (Emancipation of Serfs)* ให้เป็นอิสระ

ซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๒ ถูกลอบปลงพระชนม์ใน ค.ศ. ๑๘๘๑

Alexander II

ใน ค.ศ. ๑๘๖๑ ซึ่งส่งผลให้พระองค์ทรงได้รับการถวายพระสมัญญานามว่า ซาร์ผู้ปลดปล่อย อย่างไรก็ตาม แม้ว่าพระองค์จะทรงพยายามปลดปล่อยทาสเป็นขั้นเป็นตอน แต่ก็ไม่สามารถสร้างความพอใจให้กับทั้งเจ้าของที่ดินและพวกทาสหรือช่วยแก้ปัญหาการยึดครองที่ดินได้ นอกจากนี้ ใน ค.ศ. ๑๘๖๔ ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติ Земstvo Law (Zemstvo Law) ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการสภาประจำตำบลจากผู้แทนของชนชั้นต่าง ๆ เช่น ชนชั้นผู้ดี ชนชั้นกลางและชาวนา คณะกรรมการนี้มีอำนาจหน้าที่ในการเก็บภาษี และนำรายได้ไปใช้ในการสร้างถนน ที่อยู่อาศัย โรงพยาบาล และโรงเรียนให้แก่ประชาชน ในปีเดียวกันนี้ก็ได้มีการปฏิรูปที่สำคัญในทางด้านการศาล โดยใช้ระบบการศาลฝรั่งเศสเป็นหลัก ให้มีการพิพากษาคดีอาญาโดยลูกขุน ใน ค.ศ. ๑๘๗๐ ได้มีการจัดตั้งสภาเทศบาลขึ้นเพื่อปรับปรุงการบริหารเมืองต่าง ๆ ๔ ปีต่อมาได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติเกณฑ์ทหารฉบับใหม่ เป็นเหตุให้ชาวรัสเซียทุกชนชั้นต้องผ่านการเกณฑ์ทหารซึ่งแต่เดิมผู้ที่จะถูกเกณฑ์ทหารส่วนใหญ่มักจะเป็นพวกชาวนา

ระหว่างนั้น ได้มีการเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องการปกครองตามระบอบเสรีนิยม และให้มีการจัดตั้งสภาแห่งชาติขึ้น ได้มีการอภิปรายโครงการเกี่ยวกับการปฏิรูปรัฐธรรมนูญ แม้ว่าซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๒ ได้ทรงลงพระนามในโครงการปฏิรูปฉบับหนึ่งก่อนที่จะสิ้นพระชนม์เพียง ๑ วันก็ตาม แต่พระองค์ก็ยังทรงยึดมั่นในการปกครองระบอบเอกราชโดยอ้อม หลังจากการจลาจลจู่โจมของปัญญาชน การปฏิวัติของโปแลนด์ต่อรัสเซียใน ค.ศ. ๑๘๖๓ และการลอบวางแผนปลงพระชนม์พระองค์ใน ค.ศ. ๑๘๖๖ แล้ว ซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๒ ก็ทรงจำกัดการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ ระหว่างนั้นได้มีการเคลื่อนไหว เพื่อการปฏิวัติของพวกสุนิยม (Nihilists) และขบวนการรัสเซียปอปปูลิสต์ หรือขบวนการเข้าสู่ประชาชน เพื่อปลุกกระตุ้นความคิดทางการเมืองและกระตุ้นความคิดปฏิวัติให้แก่ชาวนาและประชาชน มีการก่อการร้ายทวีขึ้นเป็นลำดับซึ่งนำไปสู่การลอบปลงพระชนม์ซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๒ ใน ค.ศ. ๑๘๘๑

ในด้านการต่างประเทศ สมัยซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๒ รัสเซียทุ่มเทความสนใจให้แก่คาบสมุทรบอลข่าน แม้ว่า

Alexander III

พระองค์จะไม่ทรงเป็นพวกชาตินิยมสลาฟ (Pan-Slavic) แต่นโยบายขยายอำนาจอันไม่คงเส้นคงวาของพระองค์ก่อให้เกิดสงครามรัสเซีย-ตุรกี (Russo-Turkish War) ระหว่าง ค.ศ. ๑๘๗๗-๑๘๗๘ เป็นเหตุให้รัสเซียเดินทัพไปถึงขานกรุงคอนสแตนติโนเปิล (Constantinople) แต่ประเทศมหาอำนาจอื่นเข้าแทรกแซงโดยจัดให้มีการประชุมใหญ่แห่งเบอร์ลิน (Congress of Berlin 1878)* ซึ่งทำให้รัสเซียต้องเสียผลประโยชน์ที่ควรจะได้รับจากชัยชนะที่มีต่อตุรกี อย่างไรก็ตาม ในสมัยของพระองค์ อิทธิพลของรัสเซีย โดยเฉพาะในบัลแกเรีย (Bulgaria) ได้ทวีขึ้นในเอเชียกลาง รัสเซียเข้ายึดครองแคว้นฮิวา (Khiva) แคว้นโบฮารา (Bokhara) และแคว้นซามาร์กันด์ (Samarkand) ได้ใน ค.ศ. ๑๘๖๐ ทั้งยังยึดดินแดนบนฝั่งซ้ายของแม่น้ำอามูร์ (Amur) และมณฑลชายทะเลด้านมหาสมุทรแปซิฟิก (Maritime Province) ได้ตามสนธิสัญญาโอคุน (Treaty of Aigun) ใน ค.ศ. ๑๘๕๘ และสนธิสัญญาปักกิ่ง (Treaty of Peking) ใน ค.ศ. ๑๘๖๐ ตามลำดับ หลังจากนั้นก็ได้มีการสร้างเมืองท่าวลาดิวอสตอค (Vladivostok) ขึ้น

ซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๒ ทรงถูกกลุ่มปัญญาชนหัวรุนแรงซึ่งมีเวรา นิโคลายอฟนา ฟิกเนียร์ (Vera Nikolayevna Figner)* เป็นผู้นำคนหนึ่งในกลุ่มเจตจำนงประชาชน (People's Will) ปลงพระชนม์เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ค.ศ. ๑๘๘๑ ด้วยการโยนระเบิดใส่รถพระที่นั่ง ทรงสิ้นพระชนม์ทันที ขณะพระชนมายุ ๖๓ พรรษา.

(เพ็ญศรี ตู่ก)

Alexander III (1845-1894) : ซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๓ (พ.ศ. ๒๓๘๘- ๒๔๓๗)

ซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๓ เป็นกษัตริย์แห่งจักรวรรดิรัสเซียระหว่าง ค.ศ. ๑๘๘๑-๑๘๙๔ ตลอดรัชสมัยของพระองค์ ซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๓ ทรงดำเนินนโยบายการเปลี่ยนทุกอย่างให้เป็นแบบรัสเซีย (Russification) และทรง

Alexander III

ซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๓

เปลี่ยนทุกอย่างให้เป็นแบบรัสเซีย (Russification) และทรงปกครองประเทศอย่างกดขี่และทรงดำเนินนโยบายทางการทูต กระชับความสัมพันธ์กับฝรั่งเศสอย่างใกล้ชิด

ซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๓ เป็นพระราชโอรสของซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๒ ประสูติเมื่อ ค.ศ. ๑๘๔๕ ในระยะแรกของการปกครองของพระองค์ ได้เกิดความขัดแย้งกันขึ้นระหว่างเสนาบดี ๒ กลุ่ม กลุ่มหนึ่งสนับสนุนการปฏิรูปประเทศ อีกกลุ่มหนึ่งสนับสนุนการปกครองแบบให้อำนาจสิทธิขาด พระองค์จึงทรงปลดที่ปรึกษาของซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๒ ซึ่งเป็นพวกเสรีนิยมออกจากตำแหน่งและทรงแต่งตั้งพวกอนุรักษนิยมเข้าดำรงตำแหน่งแทน เช่น เคานต์ดมิตรี อันเดรเยวิช ตอลสตอย (Count Dmitri Andreyevich Tolstoy) ได้เลื่อนตำแหน่งขึ้นเป็นเสนาบดีมหาดไทยใน ค.ศ. ๑๘๘๒ ที่ปรึกษาคนสำคัญของซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๓ ตลอดรัชกาลคือคอนสตันติน เปโตรวิช โปเบโดโนสต์เซฟ (Constantine Petrovich Pobedonostsev)

อำนาจที่ซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๓ ทรงมอบให้แก่ข้าหลวงประจำมณฑลต่าง ๆ และเสนาบดีว่าการมหาดไทยใช้ในภาวะคับขันทำให้กระทบกระเทือนต่อการปฏิรูปทางกฎหมายซึ่งซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๒ ได้ทรงดำเนินการไว้ อำนาจของสภาประจำตำบลถูกตัดทอนลงมาก มีการควบคุมชาวนาและระบบการศึกษาอย่างเข้มงวดกวดขัน หลักสูตรก็

Alexander III

คอนสตันติน โปเบโดโนสต์เซฟ

เป็นไปในรูปต่อต้านระบอบเสรีนิยม มหาวิทยาลัยต้องสูญเสียความเป็นอิสระของตน มีการตรวจสอบข่าวหนังสือพิมพ์อย่างเข้มงวดกวดขัน

ในรัชสมัยซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๓ และโปเบโดโนสต์เซฟ นโยบายที่สำคัญของรัฐคือการเปลี่ยนทุกอย่างให้เป็นแบบรัสเซีย ชนกลุ่มน้อยที่ไม่ใช่ชาวรัสเซีย เช่น ชาวโปแลนด์และชาวเยอรมัน ซึ่งอาศัยอยู่ตามชายฝั่งทะเลบอลติกถูกบังคับให้พูดภาษารัสเซียและรับเอาวัฒนธรรมรัสเซียไว้ การที่รัฐบาลดำเนินนโยบายเข้มงวดกวดขันต่อพวกยิวตั้งแต่ ค.ศ. ๑๘๘๒ ทำให้เกิดการสังหารหมู่ชาวยิวและทำให้จำนวนชาวยิวที่เข้าไปร่วมกับขบวนการปฏิวัติทวีจำนวนมากขึ้น ผู้ที่ไม่นับถือศาสนาคริสต์นิกายออร์ทอดอกซ์ (Orthodox) จะถูกสังหาร วิธีการปราบปรามฝ่ายตรงข้ามกับรัฐบาลอย่างเข้มงวด เป็นเหตุให้มีการเคลื่อนไหวใต้ดินเพื่อก่อการปฏิวัติ ใน ค.ศ. ๑๘๘๗ ฝ่ายต่อต้านรัฐบาลได้เคลื่อนไหวเพื่อปลงพระชนม์ซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๓ และพี่ชายคนโตของวลาดีมีร์ เลนิน (Vladimir Lenin)* ผู้นำของพรรคบอลเชวิค (Bolsheviks)* ในเวลาต่อมา ก็มีสวนพัวพันในแผนปลงพระชนม์ครั้งนี้ด้วย

อย่างไรก็ตาม ซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๓ ทรงสนพระทัยในการส่งเสริมอุตสาหกรรมและพัฒนาทางการรถไฟ เคานต์เซียร์เกย์ ยูลิวิช วิตเต (Count Sergei Yulievich

Alexandra Feodorovna

Witte)* ซึ่งดำรงตำแหน่งเสนาบดีว่าการคมนาคมและต่อมาได้รับตำแหน่งเสนาบดีว่าการคลัง เป็นผู้มืบทบาทสำคัญในเรื่องดังกล่าว มีการวางศิลาฤกษ์เส้นทางรถไฟทรานส์-ไซบีเรีย (Trans-Siberian Railway)* ใน ค.ศ. ๑๘๙๑ การพัฒนาอุตสาหกรรมหนักทำให้ชนชั้นกรรมาชีพมืบทบาทและอำนาจเพิ่มพูนขึ้น

ในด้านการต่างประเทศในสมัยซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๓ วิกฤตการณ์บัลแกเรีย ระหว่าง ค.ศ. ๑๘๘๕-๑๘๘๖ ซึ่งรัสเซียสนับสนุนให้บัลแกเรียมีอาณาเขตกว้างขวางทำให้ประเทศมหาอำนาจอื่น ๆ ต่อต้านจนนำไปสู่การเปิดประชุมระหว่างประเทศ และการลงนามในสนธิสัญญาเบอร์ลิน (Treaty of Berlin) เมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๘๗๘ จำกัดเขตให้แคบลงตามนโยบายของเจ้าชายออตโท ฟอน บิสมาร์ค (Otto von Bismarck)* อัครมหาเสนาบดีแห่งเยอรมนี ด้วยเหตุนี้ซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๓ จึงเปลี่ยนไปกระชับมิตรกับฝรั่งเศสและถอนตัวออกจากสมาชิกของสันนิบาตสามจักรพรรดิ (Dreikaiserbund; League of the Three Emperors)* ทำให้สัมพันธภาพระหว่างรัสเซียกับเยอรมนีและออสเตรียเย็นห่างกัน ต่อมารัสเซียได้กระชับความสัมพันธ์กับฝรั่งเศสซึ่งนำไปสู่การลงนามในสนธิสัญญาพันธมิตรทวิภาคี (Dual Alliance)* ใน ค.ศ. ๑๘๙๔ การปกครองอันกดขี่ของซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๓ ได้ทั้งปัญหาทางการเมืองและสังคมหลายประการซึ่งเป็นพระราชภาระแก่ซาร์นิโคลัสที่ ๒ (Nicholas II)* พระราชโอรสซึ่งสืบทอดพระราชอำนาจจากพระองค์ใน ค.ศ. ๑๘๙๔.

(เพ็ญศรี ตึก)

Alexandra Feodorovna (1872-1918) : ซารินาอะเล็กซานดรา เฟโอโดรอฟนา (พ.ศ. ๒๔๑๕-๒๔๖๑)

Alexandra Feodorovna

ซารินาอะเล็กซานดรา

ซารินาอะเล็กซานดรา เฟโอโดรอฟนา เป็นพระมเหสีของซาร์นิโคลัสที่ ๒ (Nicholas II)* แห่งราชวงศ์โรมานอฟและเป็นซารินาองค์สุดท้ายของจักรวรรดิรัสเซีย ทรงศรัทธาอย่างลึกซึ้งในเกรกอรี เอฟิมอวิช รัสบูติน (Gregory Efimovich Rasputin)* นักบวชตระกูลชาวนาซึ่งมีอำนาจจิตแข็งกล้าในการช่วยรักษาซาร์เวอซ อเล็กเซย์ นิโคลาเยวิช (Tsarevich Alexei Nikolayevich)* พระราชโอรสซึ่งประชวรด้วยโรคฮีโมฟีเลีย (haemophilia) เมื่อซาร์นิโคลัสที่ ๒ เสด็จไปบัญชาการรบในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๑ ซารินาทรงยอมรับฟังคำแนะนำของรัสบูตินในการบริหารประเทศจนเกิดความผิดพลาดและนำไปสู่การเสื่อมเสียเกียรติของราชวงศ์โรมานอฟและเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งของการเกิดการปฏิวัติเดือนกุมภาพันธ์ (February Revolution)* ค.ศ. ๑๙๑๗ ในกรุงเปโตรกราด หลังการปฏิวัติเดือนตุลาคม (October Revolution)* ค.ศ. ๑๙๑๗ ซารินาอะเล็กซานดราและซาร์นิโคลัสที่ ๒ รวมทั้งพระราชโอรสและพระราชธิดาตลอดจนข้าราชการที่ใกล้ชิดถูกพวกบอลเชวิค (Bolsheviks)* ควบคุมที่เมืองเอคาเตรินบูร์ก (Ekaterinburg) ในไซบีเรีย ต่อมา ในคืนวันที่ ๑๖/๑๗ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๑๘ พระนางทรงถูกปลงพระชนม์พร้อมกับพระราชวงศ์ทั้งหมด

Alexandra Feodorovna

ซาร์นิโคลัสที่ ๒ และ ซารินาอะเล็กซานดรา

ซารินาอะเล็กซานดราเป็นเจ้าหญิงเยอรมัน มีพระนามเดิมว่า เจ้าหญิงอลิกซ์ ฟอน เฮสส์-ดาร์มชตัตต์ (Alix von Hesse-Darmstadt) ประสูติที่เมืองดาร์มชตัตต์ซึ่งเป็นเมืองหลวงของแกรนด์ดัชชีเฮสส์ (Grand Duchy of Hesse) เมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ค.ศ. ๑๘๗๒ เป็นพระราชธิดาองค์เล็กของหลุยส์ที่ ๑๔ แกรนด์ดยุกแห่งเฮสส์ ซึ่งต่อมาเป็นลุดวิกที่ ๔ แกรนด์ดยุกแห่งเฮสส์บายไรน์ (Grand Duke of Hesse by Rhine) กับเจ้าหญิงเอลิซา มอด แมรี (Alice Maud Mary) พระราชธิดาองค์ที่ ๒ ของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย (Victoria)* แห่งอังกฤษ มีพระภคินีและพระเชษฐารวม ๖ พระองค์ เจ้าหญิงวิกตอเรียพระภคินีองค์โตทรงเสกสมรสกับเจ้าชายหลุยส์แห่งราชวงศ์บัทเทินแบร์ก (Battenberg)* ซึ่งต่อมาเปลี่ยนราชสกุลเป็นเมาต์แบตเทน (Mountbatten) พระเชษฐาองค์โตสิ้นพระชนม์ด้วยโรคฮีโมฟีเลีย เจ้าหญิงอลิกซ์ทรงกำพร้าพระราชบิดาและพระมารดาขณะมีพระชันษาไม่ถึง ๖ ปี เป็นพระราชธิดาที่สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียโปรดและทรงได้รับอิทธิพลจากพระอัยยิกาในด้านกรเป็นพระมารดาที่ผูกพันใกล้ชิดกับพระสวามีและพระราชโอรสธิดารวมทั้งการเป็นแม่บ้าน มีพระนิสัยเหมือนพระมารดาคือศรัทธาในศาสนาและนิยมเสด็จงานการกุศลโดยเฉพาะโรงพยาบาลและสถานพักฟื้นคนป่วย ทั้งโปรดการปฏิบัติงานเป็นพยาบาล แม้จะทรงเก็บ

Alexandra Feodorovna

เกรกอรี เอพีโมวิช รัสบูติน

ตัว ขี้ยาและมีอารมณ์อ่อนไหว แต่ก็ทรงรู้จักควบคุมอารมณ์ ความรู้สึกและมักตัดสินพระทัยเด็ดขาดทั้งทรงเข้มงวดในเรื่องระเบียบวินัย นอกจากภาษาเยอรมันแล้ว ทรงสนักัดภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาฝรั่งเศสซึ่งเป็นภาษาที่นิยมใช้กันในราชสำนักยุโรปและโปรดการบันทึกเป็นภาษาอังกฤษ หลังจากอภิเษกสมรสกับซาร์นิโคลัสที่ ๒ จึงทรงเริ่มเรียนภาษารัสเซียแต่จะใช้ภาษาอังกฤษกับซาร์นิโคลัสที่ ๒ และผู้ที่ใกล้ชิดในราชสำนักรัสเซีย

ใน ค.ศ. ๑๘๘๔ เมื่อเจ้าหญิงเอลิซาเบท พระภคินีองค์ที่ ๒ ทรงเสกสมรสกับแกรนด์ดยุกเซิร์จ อะเล็กซานโดรวิช (Grand Duke Serge Alexandrovich) พระอนุชาองค์สุดท้ายของซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๓ (Alexander III)* แห่งรัสเซีย เจ้าหญิงอลิกซ์ในพระชันษา ๑๒ ปี เสด็จมาประเทศรัสเซียเป็นครั้งแรกเพื่อร่วมงานอภิเษกสมรสและมีโอกาสเข้าเฝ้าซาร์นิโคลัสซึ่งขณะนั้นมีพระชันษา ๑๖ ปี ซาร์นิโคลัสบันทึกในพระอนุทินว่าทรงพอพระทัยเจ้าหญิงและประสงค์จะสานต่อความสัมพันธ์ ต่อมาทั้งซาร์นิโคลัสและเจ้าหญิงอลิกซ์ทรงพบกันอีกหลายครั้งทั้งในรัสเซียและต่างแดน ซาร์นิโคลัสทรงบันทึกใน ค.ศ. ๑๘๙๑ ว่าความฝันของพระองค์คือการจะเสกสมรสกับเจ้าหญิงอลิกซ์ในวันใดวันหนึ่งข้างหน้า เมื่อเจ้าหญิงอลิกซ์ทรง

Alexandra Feodorovna

ทราบว่าซาร์นิโคลัสโปรดการบันทึก พระองค์ซึ่งโปรดการบันทึกด้วยจึงเริ่มทรงจดหมายถึงซาร์นิโคลัส ทั้งสองพระองค์ต่างเขียนจดหมายถึงกันตลอดเวลาเกือบจะทุกวัน トラบจนสิ้นพระชนม์ใน ค.ศ. ๑๙๑๘

แม้ซาร์นิโคลัสมีพระประสงค์จะเสกสมรสกับเจ้าหญิงออลิกซ์แต่มีอุปสรรคสำคัญคือเจ้าหญิงออลิกซ์ทรงเป็นโปรเตสแตนต์ที่เคร่ง หากจะเสกสมรสจะต้องเปลี่ยนมานับถือศาสนาออร์ทอดอกซ์รัสเซีย และเปลี่ยนพระนาม นอกจากนี้ เจ้าหญิงออลิกซ์ยังมีพระวรกายสูงกว่าซาร์นิโคลัสซึ่งมักกังวลพระทัยเกี่ยวกับความสูงอยู่เสมอ (ทรงสูงประมาณ ๑.๗ เมตร) อย่างไรก็ตาม ความรักก็เอาชนะอุปสรรคได้ เจ้าหญิงออลิกซ์ทรงยอมเปลี่ยนการนับถือศาสนา และการตัดสินใจครั้งนี้เข้าใจกันว่าโกเซอร์วิลเลียมที่ ๒ (William II) พระญาติสนิทซึ่งเป็นพระราชนัดดาพระองค์ใหญ่ในสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรียมีส่วนสนับสนุนด้วยเพราะเยอรมนีประสงค์จะปรับความสัมพันธ์กับรัสเซียโดยให้รัสเซียต่ออายุสนธิสัญญาสันนิบาตสามจักรพรรดิ (Dreikaiserbund; League of the Three Emperors)* ซึ่งหมดอายุลงใน ค.ศ. ๑๘๘๗ รวม

โปสเตอร์แสดงภาพของซาร์นิโคลัสที่ ๒ และ ซารินา อเล็กซานดรา อยู่ใต้อิทธิพลของรัสเซีย

Alexandra Feodorovna

ทั้งต้องการจะให้รัสเซียยกเลิกความตกลงกับฝรั่งเศสที่กระทำขึ้นใน ค.ศ. ๑๘๙๑ ด้วย

ในฤดูร้อน ค.ศ. ๑๘๙๔ เมื่อเจ้าหญิงออลิกซ์เสด็จอังกฤษ พระองค์ทรงหมั้นกับซาร์นิโคลัสต่อเบื้องพระพักตร์สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย ณ พระราชวังวินด์เซอร์ (Windsor) ในวันที่ ๘ เมษายน ของหมั้นที่ซาร์นิโคลัสประทานคือ พระธำมรงค์และสร้อยพระศอกมุกธรรมชาติสีชมพูเม็ดใหญ่ เข็มกลัดประดับเพทายและเพชร และรัดพระองค์ประดับมรกตขนาดเขื่อง นอกจากนี้ ซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๓ พระราชทานพระสังวาลมุกล้ำค่าซึ่งเป็นฝีมือของปีเตอร์ คาร์ล ฟาแบร์เซ (Peter Carl Faberge) มูลค่ากว่า ๑๗๕,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งมีความยาวเลยบันพระองค์ของเจ้าหญิงออลิกซ์

เมื่อซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๓ ประชวรหนักซาร์นิโคลัสมีพระประสงค์จะเสกสมรสกับเจ้าหญิงออลิกซ์ก่อนพระราชบิดาจะเสด็จสวรรคต แต่ถูกทัดทานจากพระประยูรญาติ อย่างไรก็ตาม ภายหลังเสด็จขึ้นครองราชสมบัติแล้ว ซาร์นิโคลัสทรงอภิเษกสมรสในวันพระราชสมภพของพระราชมารดาเมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๘๙๔ ซึ่งราชสำนักยอมผ่อนปรนการไว้ทุกข์ถวายแด่ซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๓ พระราชพิธีอภิเษกสมรสที่เกิดขึ้นอย่างเร่งรีบดังกล่าวสร้างความไม่พอใจให้เกิดขึ้นทั่วไป เจ้าหญิงออลิกซ์กลายเป็นเป้าของการซุบซิบนินทา เจ้าหญิงออลิกซ์แห่งเฮสส์พระชันษา ๒๒ ปี ทรงเปลี่ยนพระนามเป็นซารินาอะเล็กซานดรา เฟโอโดรอฟนา และดำรงพระยศเป็น Imperial Majesty, Tsarina of all the Russias หรือพระนามเต็มว่า Her Imperial Majesty the Tsarina Alexandra Feodorovna, Empress of Russia, Grand Duchess of Smolensk, of Lithuania, Volhynia, Podolia, and Finland, Princess of Estonia, Livonia, Courland and Semigalia, Bialostock, Karelia, Tver, Yougourin, Perm, Viatka, Bulgaria and other countries; Grand Duchess of Lower Novgorod, of Tehernigov, Riazan, Polotsk, Rostov, Yaroslav, Belozero, Oudoria, Obdoria, Condia, Vitebsk, Mstislav and the North; August Consort of the Sovereign of Cartalinia, Iveria, Kabardinia, Armenia, Turkestan; Heiress of Norway, Duchess of Schleswig-

Alexandra Feodorovna

Holstein, Storman, the Ditmars, and Oldenburg, of House of Romanov-Holstein-Gottorp นอกจากนี้ ยังทรงเป็นองค์อุปถัมภ์แห่งเครื่องราชอิสริยาภรณ์แห่งแคเทอร์ริน (Deputy Grand Master of the Imperial Order of Catherine) และทรงได้รับอิสริยาภรณ์สูงสุดคือ เซนต์แอนนา (The Imperial Orders of St. Anna) เซนต์อะเล็กซานเดอร์ เนฟสกี (St. Alexander Nevsky) และอินทรีเผือก (White Eagle)

หลังงานอภิเษกสมรส ซารินาอะเล็กซานดราและซาร์นิโคลัสที่ ๒ ทรงประทับร่วมกับซารินามาเรียเป็นเวลา กว่าครึ่งปี เนื่องจากการจัดเตรียมที่ประทับในพระราชวังฤดูหนาว (Winter Palace) ยังไม่เรียบร้อย พระนางทรงขัดแย้งกับพระราชมารดาของพระราชสวามีเสมอ ๆ ทั้งสองพระองค์มีพระนิสัยแตกต่างกัน ซารินามาเรียโปรดงานสังคม การเต้นรำและเครื่องเพชร และทรงริษยาพระสุนิสานที่ปรากฏเวลาของพระราชโอรสไปจากพระองค์ ตามพระราชประเพณี ซารินามาเรียต้องพระราชทานเครื่องเพชรหลวงของพระมเหสีแก่ซารินาอะเล็กซานดรา แต่กลับพระราชทานมงกุฎเพชร พระกุดทอลและสร้อยพระคอซึ่งเป็นของพระนางแคเทอร์รินมาราชาชินีและเป็นเครื่องประดับที่ไม่โปรดนัก ซารินาอะเล็กซานดราพิโรธและทรงประกาศว่าจะไม่รับเครื่องเพชรชิ้นใด ๆ อีก และหากได้รับก็จะไม่ใช้ ซารินามาเรียเกรงความอื้อฉาวจึงจำพระทัยพระราชทานเครื่องเพชรหลวงให้ในท้ายที่สุด นอกจากนี้ ในงานราตรีสโมสรและงานรื่นเริงต่าง ๆ ซารินามาเรียมักจะเสด็จเคียง

Alexandra Feodorovna

ข้างซาร์นิโคลัสที่ ๒ และให้ซารินาอะเล็กซานดราเสด็จพระราชดำเนินตามคู่กับแกรนด์ดุกไมเคิล อะเล็กซานโดรวิช (Grand Duke Michael Alexandrovich) พระอนุชาของซาร์นิโคลัสที่ ๒ การกระทำดังกล่าวทำให้ซารินาอะเล็กซานดราซึ่งโดยปรกติขี้อายและไม่ชอบงานสังคมนิ่งเงียบมากกว่าเดิมจนตกเป็นเป้าของการซุบซิบนินทาว่าทรงขาดมนุษยสัมพันธ์ แข็งกระด้าง และไม่เข้าใจจิตวิญญาณของสังคมรัสเซีย ความบาดหมางพระทัยระหว่างสองพระองค์ดังกล่าว มีส่วนทำให้ซารินามาเรียไม่ทรงปกป้องพระสุนิสานเมื่อมีการสร้างข่าวลือร้ายต่าง ๆ ที่ทำให้ราชวงศ์มีวามองในเวลาต่อมา เมื่อทรงย้ายที่ประทับ ซารินาอะเล็กซานดรา ก็โปรดประทับ ณ พระราชวังลิตเดียที่ซาร์สโกเอเซโล (Tsarskoe Selo) ซึ่งอยู่ห่างจากกรุงเซนต์ปีเตอ์สเบิร์กประมาณ ๒๗ กิโลเมตรมากกว่าที่พระราชวังฤดูหนาว ซึ่งมีส่วนทำให้พระราชวงศ์แทบจะตัดขาดความสัมพันธ์กับแวดวงสังคมชั้นสูงของกรุงเซนต์ปีเตอ์สเบิร์ก พระนางจึงทรงถูกเกลียดชังและว่าร้ายมากขึ้น

แม้ซารินาอะเล็กซานดราจะมีพระราชธิดาถึง ๔ พระองค์ คือแกรนด์ดัชเชสโอลกา (Grand Duchess Olga ค.ศ. ๑๘๙๕) แกรนด์ดัชเชสตาเทียนา (Tatiana ค.ศ. ๑๘๙๗) แกรนด์ดัชเชสมารี (Marie ค.ศ. ๑๘๙๙) และแกรนด์ดัชเชสอะนัสตาเซีย (Anastasia ค.ศ. ๑๙๐๑)* แต่ตามกฎหมายนทายาทในขณะนั้นพระราชธิดาไม่มีสิทธิสืบราชบัลลังก์ ซารินาจึงทรงกังวลพระทัยเกี่ยวกับปัญหา

บ้านอิมปาตีฟ สถานที่ใช้กักขังและสังหารหมู่พระราชวงศ์โรมานอฟ

Alexandra Feodorovna

การไม่มีรัชทายาท และทรงใช้เวลาส่วนใหญ่สวดมนต์ อ้อนวอนพระเป็นเจ้าและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ขอให้กำเนิดพระราชโอรสใน ค.ศ. ๑๙๐๔ พระนางประสูติพระราชโอรส แต่หลังจากประสูติได้ ๖ สัปดาห์ ซาเรวิชอะเลกเซย์มีอาการโลหิตไหลไม่หยุดถึง ๓ วัน โรคฮีโมฟีเลียดังกล่าวเป็นพันธุกรรมที่ถ่ายทอดมาจากสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย และซารินาต้องใช้เวลาเกือบ ๘ เดือนในการยอมรับเรื่องโรคร้ายของพระราชโอรส ทั้งซาร์นิโคลัสที่ ๒ และพระมเหสี ทรงปิดข่าวเรื่องโรคร้ายประจำตัวของซาเรวิชอะเลกเซย์ เป็นความลับและมีแต่พระราชวงศ์ที่ใกล้ชิดเท่านั้นที่รู้ความลับนี้ ซารินาทรงตำหนิพระองค์ที่เป็นต้นเหตุของความเลวร้ายที่เกิดขึ้นทรงตัดขาดจากสังคมและหมกมุ่นกับการสวดมนต์และการบำเพ็ญพระราชกุศลเพื่อขอให้พระโอรสหายประชวร อย่างไรก็ตาม โรคร้ายของซาเรวิชอะเลกเซย์ทำให้ซาร์นิโคลัสที่ ๒ และพระมเหสีทรงใกล้ชิดกันมากยิ่งขึ้น และมีส่วนทำให้ซาร์นิโคลัสที่ ๒ ทรงปรากฏพระองค์ในที่สาธารณะน้อยลง ทั้งซารินาก็มีพระอาการกำเริบเรื้อรังเย็นขางจนทำให้เกิดข่าวลือร้ายต่าง ๆ ที่ทำให้ราชวงศ์มัวหมอง พลสนิกรทั่วไปต่างพากันเกลียดชังพระนางมากขึ้นด้วย

ใน ค.ศ. ๑๙๑๒ เมื่อซาเรวิชอะเลกเซย์ประชวรหนัก จนคาดการณ์กันว่าอาจจะสิ้นพระชนม์ในไม่ช้าซารินาอะเล็กซานดราทรงติดต่อขอความช่วยเหลือจากนักบวชรัสเซียตามคำแนะนำของแกรนด์ดัชเชสมิลิตซา (Miliza) นางสนองพระโอรสผู้คนสนิท รัสเซียสามารถทำให้พระอาการประชวรของซาเรวิชอะเลกเซย์ดีขึ้นจนเป็นปรกติ ความสามารถที่เป็นสิ่งปาฏิหาริย์ดังกล่าวทำให้ทั้งซาร์นิโคลัสที่ ๒ และพระมเหสีทรงเชื่อว่ารัสเซียเป็น “คนของพระเป็นเจ้า” (Man of God) ที่ถูกส่งมาช่วยรักษาราชบัลลังก์และเป็นเสมือนตัวแทนของสามัญชนผู้จงรักภักดีต่อราชวงศ์ ทั้ง ๒ พระองค์จึงทรงปฏิเสธที่จะรับฟังการกราบทูลเรื่องบทบาทและพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของรัสเซียในราชสำนัก ซารินาทรงปกป้องรัสเซียทุกเรื่องและทรงให้ซาร์นิโคลัสที่ ๒ ลงโทษหรือปลดข้าราชการหรือข้าราชการที่ต่อต้านรัสเซียออกจากตำแหน่ง ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๑๔-๑๙๑๕ รัสเซียจึงมีบทบาทและอิทธิพลอย่างมากในราชสำนัก ซารินาและพระราชวงศ์ทุกพระองค์ต่างมีรูปรัสเซียเป็นเครื่องรางประจำพระองค์

Alexandra Feodorovna

ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๑ ซารินาอะเล็กซานดราทรงจัดฝึกอบรมพยาบาลอาสาสมัครและจัดตั้งสถานพยาบาลรักษาทหารที่บาดเจ็บ ณ พระตำหนักที่ซาร์สโก-เอเซิล รวมทั้งทรงทำหน้าที่เป็นพยาบาลด้วย นอกจากนี้ยังพระราชทานเงินอุดหนุนการจัดตั้งตู้พยาบาลในขบวนรถไฟและช่วยเหลือครอบครัวทหารที่ขัดสน การแสดงออกดังกล่าวได้รับความชื่นชมไม่น้อย แต่ในฤดูใบไม้ผลิ ค.ศ. ๑๙๑๕ กระแสความชื่นชมในพระองค์ก็เริ่มเปลี่ยนแปลง เนื่องจากรัสเซียเริ่มเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ในสงครามและเมื่อซาร์นิโคลัสที่ ๒ เสด็จไปบัญชาการรบนอกกรุงมอสโก ซารินาซึ่งทรงบริหารราชการแผ่นดินแทนทรงเชื่อฟังคำแนะนำของรัสเซียในการแต่งตั้งบุคคลที่ไร้ความสามารถและผู้ที่ไม่ใกล้ชิดรัสเซียให้ดำรงตำแหน่งสำคัญต่าง ๆ งานราชการแผ่นดินจึงอยู่ในสภาวะชะงักงันและเสื่อมเสียจนสมาชิกสภาดูมา (Duma)* ต่างเคลื่อนไหวต่อต้านซาร์ ซารินามีบทบาทสำคัญในการโน้มน้าวพระสวามีไม่ให้ยอมจำนนต่อสภาดูมาและให้ใช้อำนาจเด็ดขาดในการปกครอง ความขัดแย้งระหว่างซาร์นิโคลัสที่ ๒ กับสภาดูมาจึงทวีความรุนแรงมากขึ้น นอกจากนี้ การพ่ายแพ้ของกองทัพรัสเซียที่มีเกิดขึ้นอย่างไม่ขาดระยะทำให้เกิดข่าวลือว่าซารินาเป็นผู้นำของกลุ่มสนับสนุนเยอรมนีในรัสเซียที่เคลื่อนไหวให้มีการเปิดการเจรจาสันติภาพตามเงื่อนไขที่เยอรมนีต้องการ และมีการติดต่ออย่างลับ ๆ ระหว่างราชสำนักกับเยอรมนี นอกจากนี้ ข่าวลือที่แพร่กระจายทั่วประเทศว่ารัสเซียเป็นผู้รักของซารินาและข่มขืนแกรนด์ดัชเชสทั้ง ๔ พระองค์ก็ยิ่งทำให้พระเกียรติของราชวงศ์มัวหมองอย่างมาก จนสภาดูมาเริ่มรณรงค์ต่อต้านพระราชวงศ์อย่างรุนแรงและเปิดเผยในการประชุมสภาดูมาสมัยที่ ๔ การโจมตีดังกล่าวมีส่วนทำให้พระญาติที่ใกล้ชิดซึ่งหวังดีต่อราชวงศ์วางแผนสังหารรัสเซียในเวลาต่อมา อย่างไรก็ตาม แม้รัสเซียจะถูกสังหารและมีการกราบทูลเตือนให้ซาร์นิโคลัสที่ ๒ ทรงตระหนักถึงภัยทางการเมืองที่จะเกิดขึ้นหากพระองค์ไม่ทรงปฏิรูปการปกครอง แต่ซารินาก็ทรงโน้มน้าวซาร์นิโคลัสที่ ๒ ให้เพิกเฉยต่อการกล่าวเตือนภัยและทรงสนับสนุนให้ใช้อำนาจเด็ดขาดในการปกครองประเทศจนนำไปสู่การสิ้นสุดอำนาจของราชวงศ์โรมานอฟในการปฏิบัติเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๑๗

Alexandria

หลังการปฏิวัติเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๑๗ ชาตินา และพระราชวงศ์รวมทั้งข้าราชการใกล้ชิดถูกควบคุมตัวที่เมืองโทบออสค์ (Tobolsk) ในไซบีเรีย และระหว่างเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๑๘ ถูกย้ายมาควบคุมไว้ ณ บ้านอิมปาตีฟ (Impativ House)^๑ เมืองเอคาเตรินบูร์ก ในไซบีเรีย ต่อมาในกลางดึกของคืนวันที่ ๑๖/๑๗ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๑๘ พระราชวงศ์ทั้งหมดถูกปลงพระชนม์ในห้องใต้ดินชั้นล่างของที่ประทับ ชาตินาอะเล็กซานดราสิ้นพระชนม์ด้วยกระสุนปืนทันที ขณะพระชนมายุ ๔๖ พรรษา พระศพของพระราชวงศ์ทั้งหมดถูกนำไปทำลายและฝังบริเวณเหมืองร้างในป่าคอปเตียกิ (Koptiyaki) นอกเมืองเอคาเตรินบูร์กประมาณ ๒๐ กิโลเมตร และเป็นเวลายาวนานกว่า ๗๐ ปีจึงมีการขุดค้นพบพระศพได้ในปลาย ค.ศ. ๑๙๙๑.

(สัญญาชัย สุวังบุตร)

Alexandria : เมืองอะเล็กซานเดรีย

อะเล็กซานเดรียเป็นเมืองเก่าแก่ของอียิปต์ มีประวัติสืบมาตั้งแต่ครั้งพระเจ้าอะเล็กซานเดอร์มหาราช (Alexander the Great) แห่งอาณาจักรมาซิโดเนีย (Macedonia) พระองค์ยกกองทัพไปตีอียิปต์ในปี ๓๓๒-๓๓๑ ก่อนคริสตกาล และทรงปกครองอียิปต์โดยปราศจากการต่อต้าน

^๑ บ้านอิมปาตีฟเป็นบ้านของนิโคลัส อิมปาตีฟ วิศวกรและนักธุรกิจที่มั่งคั่ง เขาเพิ่งสร้างบ้านดังกล่าวเสร็จได้ไม่กี่เดือนก็ถูกรัฐบาลบอลเชวิคท้องถิ่นสั่งให้อพยพเพื่อใช้เป็นสถานที่ควบคุมพระราชวงศ์ พวกเขาถูกขังไว้ในกลุ่มพวกตนว่า “บ้านแห่งจุดมุ่งหมายพิเศษ” (House of Special Purpose) ซึ่งมีหน้าที่พระราชวงศ์ที่ถูกควบคุมจะไม่มีโอกาสเสด็จออกอีก ในทศวรรษ ๑๙๖๐ บ้านอิมปาตีฟเป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญเพราะนักท่องเที่ยวมักเดินทางมาเยี่ยมชมสถานที่ซึ่งหารพระราชวงศ์ และในเวลาต่อมาเริ่มมีการจัดตั้งแท่นบูชาเพื่อระลึกถึงพระราชวงศ์บริเวณด้านหน้าของอาคารตรงหน้าต่างห้องใต้ดิน แต่ต่อมารัฐบาลหวาดเกรงว่าความนิยมในสถาบันซาร์จะกลับมีบทบาทในสังคมรัสเซียอีกครั้งหนึ่งจึงทำรั้วกับปิดบ้านอิมปาตีฟ ในต้นทศวรรษ ๑๙๗๐ รัฐบาลซึ่งต้องการทำลายกระแสการหวนระลึกถึงพระบรมวงศ์ ได้รื้อถอนและทำลายบ้านอิมปาตีฟด้วยข้ออ้างจะพัฒนาขยายเมืองให้ทันสมัยขึ้น หลังสหภาพโซเวียตล่มสลายใน ค.ศ. ๑๙๙๑ บริเวณที่ตั้งของบ้านอิมปาตีฟกลายเป็นศูนย์รวมทางจิตใจของประชาชน เพราะมีการนำไม้กางเขนและพระบรมฉายาลักษณ์ของราชวงศ์โรมานอฟไปตั้งไว้บริเวณที่เคยเป็นห้องใต้ดินซึ่งพระราชวงศ์ถูกปลงพระชนม์ ชาวโซเวียตจะมาขอพรและสักการบูชาตลอดเวลา และรัฐบาลท้องถิ่นมีโครงการจะจัดสร้างโบสถ์ขึ้นในบริเวณดังกล่าว

Alexandria

ในระหว่างนั้นพระองค์ทรงสร้างเมืองอะเล็กซานเดรียขึ้นที่ปากแม่น้ำไนล์ ซึ่งไหลลงสู่ทะเลเมดิเตอร์เรเนียน ครั้นมาซิโดเนียหมดอำนาจลง เมืองอะเล็กซานเดรียในอียิปต์ได้เปลี่ยนไปอยู่ใต้การปกครองของจักรวรรดิโรมัน (Roman Empire) แต่อะเล็กซานเดรียซึ่งมีประชากรขนาดใหญ่ที่กล่าวกันว่า เป็นสิ่งมหัศจรรย์อย่างหนึ่งในสมัยโบราณ รวมทั้งยังเป็นที่ตั้งของหอสมุดใหญ่ซึ่งเป็นแหล่งรวมของนักปราชญ์ทั้งหลายในสมัยนั้น ได้ถูกกองทัพโรมันทำลายจนหมดสิ้น ในยุคกลาง อียิปต์ได้ตกไปอยู่ใต้การปกครองของตุรกีซึ่งได้กลายเป็นจักรวรรดิออตโตมัน (Ottoman Empire)* และแผ่อำนาจออกไปอย่างกว้างขวางรวมทั้งแอฟริกาเหนือ ซึ่งเป็นที่ตั้งของอียิปต์

เมืองอะเล็กซานเดรียได้กลายเป็นสนามรบ เมื่อนายพลนโปเลียน โบนาปาร์ต (Napoleon Bonaparte)* แม่ทัพฝรั่งเศสยกกองทัพ ๓๕,๐๐๐ คนไปตีอียิปต์ใน ค.ศ. ๑๗๙๘ นโปเลียนมุ่งรวบรวมกำลังเพื่อยกข้ามช่องแคบอังกฤษไปตีเกาะอังกฤษ แต่ตราบดีที่กองทัพเรืออังกฤษยังเป็นเจ้าทะเลและคุ้มครองช่องแคบอังกฤษไว้ได้ นโปเลียนก็ไม่มีทางที่จะปราบอังกฤษได้ ด้วยเหตุนี้จึงเปลี่ยนแผนการไปตีอียิปต์ เพื่อใช้เป็นหัวสะพานในการที่จะรุกคืบหน้าต่อไปเพื่อทำลายอังกฤษในอินเดีย เพราะเห็นว่าอังกฤษได้รับผลประโยชน์เป็นอันมากจากอินเดีย ซึ่งนำมาใช้ในการทำสงครามกับฝรั่งเศส ถ้าสามารถตัดกำลังทางเศรษฐกิจที่อังกฤษได้มาจากอินเดียได้แล้ว ในที่สุด อังกฤษคงจะหมดกำลังในการรบกับฝรั่งเศส กล่าวโดยย่อ นโปเลียนมีความมุ่งหมายที่จะตัดกำลังของอังกฤษในการทำสงคราม

Alexandria

ใน ค.ศ. ๑๗๙๘ แม้วานโปเลียนสามารถยกพลขึ้นบกและยึดเมืองอะเล็กซานเดรียได้ก็ตาม แต่วานโปเลียนต้องผิดหวังในการยกกองทัพไปตีอียิปต์ เพราะว่าอังกฤษเข้าช่วยเหลือสุลต่านแห่งจักรวรรดิออตโตมันต่อสู้กองทัพฝรั่งเศสของวานโปเลียน กองทัพเรือฝรั่งเศสถูกทำลายลงในยุทธนาวีกับกองทัพเรืออังกฤษ ภายใต้บังคับบัญชาของพลเรือเอก ฮอราซีโอ เนลสัน (Horatio Nelson)* ที่อ่าวอะบูกีร์ (Aboukir) ใกล้เมืองอะเล็กซานเดรียเมื่อเดือนกรกฎาคม ค.ศ. ๑๗๙๙ ต่อมา นโปเลียนได้ชื่อว่า**คณะกรรมการอำนาจการ (Directory)*** ซึ่งปกครองฝรั่งเศสอยู่ในเวลานั้น ประสบปัญหาทางการเมือง นโปเลียนจึงทอดทิ้งกองทัพฝรั่งเศสในอียิปต์ และแอบหนีเล็ดลอดกลับไปยังฝรั่งเศสเพื่อหาโอกาสรวบรวมอำนาจทางการเมืองในที่สุด กองทัพฝรั่งเศสในอียิปต์จึงพ่ายแพ้ ส่วนอียิปต์กลับไปอยู่ใต้อำนาจจักรวรรดิออตโตมันตามเดิม โดยมีเจ้าผู้ครอง (Khedive) ในอียิปต์เป็นประมุข

ต่อมา เจ้าผู้ครองอียิปต์ชื่ออิสมาอิล (Isma'il) ทรงใช้จ่ายเงินทองอย่างสุรุ่ยสุร่าย ภายหลังการเปิดใช้คลองสุเอซ (Suez Canal) สำหรับการเดินเรือเชื่อมทะเลเมดิเตอร์เรเนียนกับทะเลแดงใน ค.ศ. ๑๘๖๙ เจ้าผู้ครองได้ขอยืมเงินเป็นจำนวนมากจากอังกฤษและฝรั่งเศส และไม่สามารถจะจ่ายเงินกู้คืนตามที่ได้ตกลงกัน อังกฤษและฝรั่งเศสจึงเข้าแทรกแซงการปกครองภายในของอียิปต์ โดยตั้งคณะกรรมการของตนเข้าควบคุมการคลังของอียิปต์ ทั้งนี้เป็นเหตุให้พันเอก อาราบี ปาชา (Arabi Pasha) ซึ่งไม่พอใจการแทรกแซงของชาวต่างชาติเป็นหัวหน้า ทำรัฐประหารยึดการปกครองอียิปต์ได้ ยิ่งกว่านั้นยังได้ส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความรู้สึกชาตินิยม ปลุกปั่นให้เกลียดชังอังกฤษและฝรั่งเศส

ในเดือนมิถุนายน ค.ศ. ๑๘๘๒ ผุ่ชนชาวอียิปต์ที่เป็นกลุ่มชาตินิยมได้ก่อการจลาจลทำร้ายและฆ่าชาวอังกฤษและฝรั่งเศส อังกฤษได้ขอให้ฝรั่งเศสร่วมมือกันปราบการจลาจลดังกล่าวนี้ ครั้นได้รับคำตอบปฏิเสธจากฝรั่งเศส อังกฤษจึงดำเนินการตามลำพัง โดยใช้เรือรบระดมยิงป้อมที่เมืองอะเล็กซานเดรียแล้วยกพลขึ้นบก กองทัพอังกฤษได้รุกคืบหน้าต่อไป และตีกองทัพของอาราบิ

Alexei Nikolayevich, Tsarevich

ปาชาแตกพ่ายแพ้ไปในการรบที่เทลเอลเกบิร์ (Tel el Kebir) เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ค.ศ. ๑๘๘๒ แล้วอังกฤษได้ยึดครองอียิปต์พร้อมกับแสดงความตั้งใจว่าจะถอนตนออกจากอียิปต์ เมื่อฟื้นฟูความสงบเรียบร้อยได้แล้ว แต่กองทัพอังกฤษยังคงประจำอยู่ในอียิปต์เป็นเวลาถึง ๖๐ กว่าปี อย่างไรก็ตามดีอังกฤษได้ดำเนินการที่จะขึ้นที่ละชั้นที่คืนอิสรภาพแก่อียิปต์ แต่ยังคงรักษาเมืองอะเล็กซานเดรียเป็นฐานทัพเรือของตนประจำทะเลเมดิเตอร์เรเนียนด้านตะวันออก

ต่อมา ใน ค.ศ. ๑๙๒๒ อังกฤษรับรองเอกราชของอียิปต์ แต่ยังมีกองทัพของตนประจำการอยู่ในประเทศนั้น ใน ค.ศ. ๑๙๓๖ อังกฤษและอียิปต์ได้ลงนามในสนธิสัญญาฉบับหนึ่ง ซึ่งมีสาระสำคัญว่าอังกฤษจะถอนทหารออกจากอียิปต์ทีละน้อย แต่การถอนทหารดังกล่าวนี้ต้องหยุดชะงักลงชั่วคราวตลอดสงครามโลกครั้งที่ ๒ ในที่สุดอังกฤษถอนทหารทั้งหมดออกจากดินแดนอียิปต์ใน ค.ศ. ๑๙๕๖ เมืองอะเล็กซานเดรียยังคงเป็นเมืองใหญ่ และเป็นเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญของอียิปต์.

(เพ็ญศรี ตู่ก)

Alexei Nikolayevich, Tsarevich (1904-1918) : ชาวเรวิชอะเลกเซย์ นิโคลาเยวิช (พ.ศ. ๒๔๔๗-๒๔๖๑)

ชาวเรวิชอะเลกเซย์ นิโคลาเยวิชเป็นมกุฎราชกุมารองค์สุดท้ายของจักรวรรดิรัสเซียและเป็นพระราชโอรสพระองค์เดียวของซาร์นิโคลัสที่ ๒ (Nicholas II)* แห่งราชวงศ์โรมานอฟที่ทรงประชวรด้วยโรคฮีโมฟีเลีย (haemophilia) ซึ่งทำให้พระราชมารดาต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับเกรกอรี เอฟิมอวิช รัสบูติน (Gregory Efimovich Rusputin)* นักบวชตระกูลชาวนาผู้มีพลังจิตแรงกล้าจนนำไปสู่การเสื่อมเสียเกียรติของราชวงศ์โรมานอฟ หลัง

Alexei Nikolayevich, Tsarevich

ซาร์นิโคลัสที่ ๒ และซาเรวิชอะเล็กเซย์ นิโคลาเยวิช
ใน ค.ศ. ๑๙๑๓

การปฏิวัติเดือนตุลาคม (October Revolution)* ค.ศ. ๑๙๑๗ ซาเรวิชอะเล็กเซย์ทรงถูกควบคุมพร้อมกับพระราชาธิบดีพระราชมารดา และพระเชษฐภคินีทั้ง ๔ พระองค์ รวมทั้งข้าราชการบริพารที่ใกล้ชิดที่เมืองเอคาเทรินบูร์ก (Ekaterinburg) ในไซบีเรีย และทรงถูกพวกบอลเชวิค (Bolsheviks)* ปลงพระชนม์พร้อมกันทั้งหมดเมื่อวันที่ ๑๖/๑๗ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๑๘ ซึ่งเป็นการสิ้นสุดราชวงศ์โรมานอฟที่ปกครองรัสเซียมากกว่า ๓๐๐ ปี ภายหลังจากเหตุการณ์ปลงพระชนม์หมู่ราชวงศ์โรมานอฟผ่านไปหลายปี มีข่าวลือลือกันว่าทายาทบางองค์อาจจะทรงรอดชีวิต และต่อมามีบุคคลจำนวนหนึ่งกล่าวอ้างตนเป็นซาเรวิชอะเล็กเซย์ แต่ก็ไม่มีหลักฐานสนับสนุนการกล่าวอ้างตนอย่างเพียงพอ

ซาเรวิชอะเล็กเซย์ หรือพระยศเต็มแปลเป็นภาษาอังกฤษว่า His Imperial Highness Alexei Nicholaievich, Sovereign Heir and Tsarevich, Grand Duke of Russia, Hetman of All Cossacks, Knight of the Order of St. Andrew, Head of the Siberian Infantry, of the Horse Battalion Infantry and of the Cadet Corps ประสูติเมื่อวันที่ ๑๒ สิงหาคม (๓๐ กรกฎาคม) ค.ศ. ๑๙๐๔ ณ พระราชวังฤดูร้อนปีเตอร์ฮอฟ (Peterhof) ซึ่งอยู่ใกล้กับกรุงเซนต์ปีเตอร์สเบิร์ก ทรงมีพระเชษฐภคินี ๔ พระองค์

Alexei Nikolayevich, Tsarevich

พระราชบิดาพระราชทานพระนามตามพระนามของซาร์อะเล็กเซย์ มีไฮโลวิช (Alexei Mikhailovich) ซาร์องค์ที่ ๒ ของราชวงศ์โรมานอฟซึ่งเป็นพระราชบิดาซาร์ปีเตอร์มหาราช (Peter the Great) หลังจากประสูติได้ ๖ สัปดาห์ มีพระอาการโลหิตไหลไม่หยุดจากพระนาภีถึง ๓ วัน และเมื่อทรงล้ม พระพาหา พระกร และพระเพลาจะบวมช้ำด้วยอาการของโรคฮีโมฟีเลีย โรคดังกล่าวเป็นพันธุกรรมที่ถ่ายทอดมาจาก สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย (Victoria)* แห่งอังกฤษซึ่งเป็นสมเด็จพระอัยยิกาของซารินาอะเล็กซานดรา เฟโอโดรอฟนา (Alexandra Feodorovna)* ทั้งซาร์นิโคลัสและพระมเหสีทรงปิดข่าวเรื่องโรคร้ายประจำตัวของซาเรวิชอะเล็กเซย์เป็นความลับมีแต่พระราชวงศ์และผู้ใกล้ชิดเท่านั้นที่รู้ความลับนี้ โรคร้ายที่เกิดกับพระโอรสทำให้ซารินา ทรงตัดขาดจากสังคมและใช้เวลาส่วนใหญ่สวดมนต์อ่อนนวยพระเป็นเจ้าและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ตลอดจนทรงบำเพ็ญพระราชกุศลเพื่อขอให้พระโอรสหายประชวร เมื่อทรงปรากฏพระองค์ในสาธารณะ ทรงมีพระพักตร์เครียดด้วยความกังวลห่วงใยพระโอรส และทรงมีพระอาการปฏิกิริยาเย็นชาจนความชื่นชมในพระองค์เสื่อมลงและท้ายที่สุดทำให้เกิดข่าวลือร้ายต่าง ๆ ที่ทำให้ราชวงศ์มัวหมองจนพสกนิกรโดยทั่วไปต่างพากันเกลียดชังพระนาง

ใน ค.ศ. ๑๙๐๙ แกรนด์ดัชเชสมิลิตซา (Grand Duchess Miliza) นางสนองพระโอรสผู้คนสนิทของซารินา ได้ทูลเรื่องราวเกี่ยวกับนักบวชชื่อ เกรกอรี รัสบูติน ที่มีพลังจิตกล้าแข็งซึ่งอาจจะช่วยรักษาโรคร้ายของซาเรวิชได้ ซารินาไม่ได้สนพระทัยมากนัก แต่ใน ค.ศ. ๑๙๑๒ เมื่อพระราชวงศ์เสด็จประพาสที่เมืองสปาลา (Spala) พระอาการโรคฮีโมฟีเลียของซาเรวิชกำเริบขึ้นอีกครั้งหนึ่งในขณะที่ทรงจรดพระที่นั้งชมทิวทัศน์ พระโลหิตไหลไม่หยุดและประชวรหนักจนคาดการณ์กันว่าอาจสิ้นพระชนม์ในไม่ช้า จนถึงขั้นมีการเตรียมประกาศเรื่องการสิ้นพระชนม์ไว้ ขณะที่กำลังท้อแท้พระทัย ซารินาโปรดให้นางสนองพระโอรสโทรเลขแจ้งเรื่องการประชวรของพระโอรสแก่รัสบูตินที่ไซบีเรียและขอให้เขาช่วยสวดมนต์รักษาพระโอรส รัสบูตินโทรเลขตอบกลับมาว่าซาเรวิชจะไม่สิ้นพระชนม์และจะทรงหายประชวรในไม่ช้า หลังจากโทรเลขรัสบูตินมาถึงได้ไม่กี่ชั่วโมงพระโลหิตก็หยุดไหลและพระอาการบวมก็ดีขึ้นเป็นลำดับ

Alexei Nikolayevich, Tsarevich

ซารินาจึงโปรดให้รัสเซียรับเข้าเฝ้า และนับแต่นั้นรัสเซียก็เริ่มมีบทบาท และอิทธิพลสำคัญในราชสำนัก

ซาร์นิโคลัสและพระมเหสีทรงเชื่อว่ารัสเซียเป็น “คนของพระเจ้า” (Man of God) ที่สามารถสร้างสิ่งปาฏิหาริย์ให้เกิดขึ้นโดยเฉพาะมีอำนาจพิเศษในการรักษาโรคภัยของชาวรัสเซียและเซย์ ทั้ง ๒ พระองค์จึงทรงปฏิเสธที่จะรับฟังการตักเตือนเรื่องบทบาทและพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของรัสเซียในราชสำนัก ซารินาทรงปกป้องรัสเซียทุกเรื่อง และทรงมักขอให้ซาร์นิโคลัสลงโทษหรือปลดข้าราชการที่ต่อต้านรัสเซียออกจากตำแหน่ง ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๑๔-๑๙๑๕ รัสเซียมีอิทธิพลอย่างมากในราชสำนักเมื่อซาร์นิโคลัสเสด็จไปบัญชาการรบนอกกรุงมอสโก ในสงครามโลกครั้งที่ ๑ ซารินาโปรดให้รัสเซียรับผิดชอบในการบริหารราชการแผ่นดินแทนพระนางซึ่งสร้างความไม่พอใจอย่างมากให้กับสมาชิกสภาดูมา (Duma)* และนำไปสู่ความสับสนวุ่นวายทางการเมืองภายในประเทศ ข่าวลือที่แพร่กระจายทั่วประเทศว่ารัสเซียเป็นซาร์ของซารินา และข่มขืนแกรนด์ดัชเชสทั้ง ๔ พระองค์ ทำให้เกียรติของราชวงศ์มัวหมองอย่างมากจนสมาชิกสภาดูมาเริ่มรณรงค์ต่อต้านราชวงศ์อย่างเปิดเผย ในการเปิดประชุมสภาดูมาสมัยที่ ๔ สมาชิกสภาดูมาโจมตีซารินาและรัสเซียอย่างรุนแรง และการโจมตีดังกล่าวก็มีส่วนให้เจ้าชายเฟลิกซ์ ยูสซูปอฟ (Felix Youssouпов) และพระญาติวางแผนสังหารรัสเซียในเวลาต่อมา

เมื่อเกิดการปฏิวัติเดือนกุมภาพันธ์ (February Revolution)* ใน ค.ศ. ๑๙๑๗ เพื่อต่อต้านสงครามและการขาดแคลนอาหารในกรุงเปโตรกราด (Petrograd) ซาร์นิโคลัสทรงมีคำสั่งให้ใช้กำลังทหารปราบปรามกลุ่ม

Alexei Nikolayevich, Tsarevich

ผู้เดินขบวนอย่างเด็ดขาด และให้ประกาศปิดสมัยประชุมสภาดูมาซึ่งกำลังแก้ไขสถานการณ์ แต่สภาดูมามีมติเป็นเอกฉันท์ให้เพิกเฉยต่อคำประกาศของซาร์และให้ดำเนินการประชุมต่อไปอย่างไม่เป็นทางการจนถึงเดือนเมษายนพร้อมกับตั้งคณะกรรมการชั่วคราวแห่งสภาดูมาขึ้น ต่อมาสภาโซเวียตแห่งเปโตรกราดและคณะกรรมการชั่วคราวแห่งสภาดูมาเห็นชอบให้ประกาศการสิ้นสุดอำนาจของรัฐบาลซาร์เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๑๗ และแต่งตั้งผู้แทนสภาดูมาไปทูลให้ซาร์นิโคลัสสละราชสมบัติซาร์นิโคลัสที่ ๒ ทรงยินยอมประกาศสละราชบัลลังก์ให้แก่พระโอรสเมื่อวันที่ ๒ มีนาคม (๑๕ มีนาคม) ในตอนบ่ายวันเดียวกันนั้นก็มีการสั่งให้ประกาศเรื่องการเสด็จขึ้นครองราชย์ของชาวรัสเซียเป็น “His Imperial Majesty Tsar Alexei II, emperor and autocrat of all the Russias” เพื่อเผยแพร่ แต่ในช่วงเย็นซาร์นิโคลัสก็ทรงเปลี่ยนพระทัยและทรงแก้ไขคำสั่งโดยประกาศมอบราชบัลลังก์ให้พระอนุชาแกรนด์ดยุกไมเคิล อเล็กซานโดรวิช (Grand Duke Michael Alexandrovich)* แทน เนื่องจากทรงทราบเงื่อนไขของรัฐบาลเฉพาะกาลที่จะไม่อนุญาตให้พระองค์ดูแลพระโอรสอีกต่อไปและในกรณีที่พระองค์และพระราชวงศ์เสด็จไปประทับต่างประเทศ ชาวรัสเซียจะต้องประทับอยู่ในรัสเซีย อย่างไรก็ตามแกรนด์ดยุกไมเคิลทรงปฏิเสธราชบัลลังก์และมอบอำนาจการปกครองให้แก่เจ้าชายเกรกอรี ลวอฟ (Gregory Lvov)* นายกรัฐมนตรีและรัฐบาลเฉพาะกาล การปฏิวัติที่จะสืบทอดราชสมบัติของแกรนด์ดยุกไมเคิลจึงทำให้ราชวงศ์โรมานอฟซึ่งปกครองรัสเซียกว่า ๓๐๐ ปีถึงกาลอวสาน รัฐบาลเฉพาะกาลกลายเป็นรัฐบาลที่ชอบธรรมโดยปริยาย

หลังการปฏิวัติเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๑๗ ชาวรัสเซีย อเล็กเซย์ซึ่งมีพระชันษา ๑๓ ปี ต้องเสด็จย้ายที่ประทับตาม

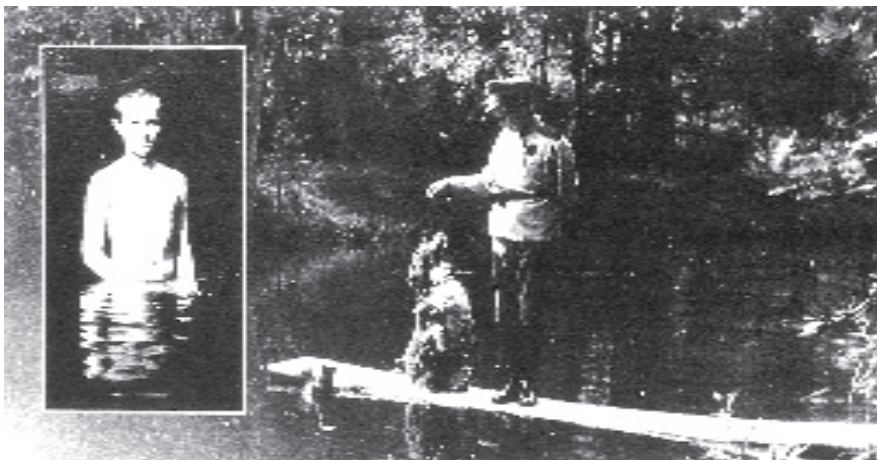
* ภายหลังการปฏิวัติเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๑๗ แกรนด์ดยุกไมเคิลทรงปลีกตัวจากสังคมและทรงใช้ชีวิตส่วนพระองค์ที่พระตำหนัก ณ เมืองกาชินา (Gatchina) ใกล้กรุงเปโตรกราด ต่อมาทรงขอประทับตราหนังสือเดินทางไปยังอังกฤษแต่ได้รับการปฏิเสธจากรัฐบาลอังกฤษ หลังการปฏิวัติเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๑๗ ทรงมีบันทึกถึงเลนนินขอเปลี่ยนชื่อสกุลตามสกุลพระชายา แต่รัฐบาลบอลเชวิคเพิกเฉยต่อคำร้องดังกล่าว ในเดือนมีนาคม ค.ศ. ๑๙๑๘ รัฐบาลโซเวียตสั่งควบคุมพระองค์และราชเลขาธิการในพระองค์ไว้ที่เมืองเปียร์ม (Perm) ซึ่งไม่ห่างจากเมืองเอคาเตรินบูร์กมากนัก ในช่วงที่ประทับอยู่เมืองเปียร์มทรงมีอิสระพอสมควรและหากจะทรงหลบหนีออกนอกประเทศก็สามารถทำได้ แต่พระองค์ไม่สนใจ ส่วนพระชายาต่อมาหลบหนีไปประเทศอังกฤษได้ในเดือนมิถุนายน ค.ศ. ๑๙๑๘ เลนนินสั่งการให้ปลงพระชนม์แกรนด์ดยุกไมเคิลและสร้างข่าวลือว่ากลุ่มนิยมกษัตริย์ได้ช่วยเหลือพระองค์เสด็จหนีไปได้และรัฐบาลโซเวียตกำลังดำเนินการติดตามอยู่ ข่าวลือเรื่องการหลบหนีและการปลงพระชนม์แกรนด์ดยุกและการสังหารราชเลขาธิการในพระองค์เป็นการทดสอบปฏิกิริยาของประชาชนในความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ แต่เมื่อประชาชนแสดงความรู้สึกไม่ยินดียินร้าย รัฐบาลโซเวียตจึงดำเนินการประหารหมู่พระราชวงศ์โรมานอฟทั้งหมดในกลางดึกคืนวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๑๘ และในวันรุ่งขึ้นก็ประหารพระประยูรญาติทั้งหมดที่ควบคุมไว้ ณ เมืองอะลาปาเยฟสค์ (Alapayevsk) ด้วย

Alexei Nikolayevich, Tsarevich

แกรนด์ดยุกอะเล็กซานโดรวิช พระอนุชา ชาร์นิโคลัส
ที่ ๒ ที่ทรงปฏิเสธราชบัลลังก์ ภายหลังจากปฏิวัติ
เดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๑๗ ซึ่งทำให้ราชวงศ์
โรมานอฟถึงกาลอวสาน

พระราชบิดาและพระราชมารดาไปไซบีเรียทรงมีพระสุขภาพ
อ่อนแอและต้องประทับในพระที่เกือบตลอดเวลา
ระหว่างเดือนมิถุนายนถึงกรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๑๘ ทรงถูก
ควบคุมพร้อมกับพระราชบิดา พระราชมารดา และ
พระราชวงศ์อื่น ๆ พร้อมกับข้าราชการบริวารที่ใกล้ชิด ณ บ้าน
อิมปาตีฟ (Impativ House) เมืองเอคาเตรินบูร์กในไซบีเรีย

ซาเวียชอะเล็กเซย์ นีโคลาเยวิช ใน ค.ศ. ๑๙๑๗

Alexei Nikolayevich, Tsarevich

ต่อมาในกลางดึกของคืนวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๑๘
พระราชวงศ์ทั้งหมดถูกปลุกให้ตื่นเพื่อย้ายที่ประทับไปยัง
ห้องใต้ดินชั้นล่างด้วยเหตุผลที่ว่ามีการต่อสู้ใกล้กับสถานที่
ประทับซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อราชวงศ์ ยาคอฟ ยูรอฟสกี
(Yakov Yurovsky) หัวหน้าเชกา (Cheka)* ประจำเมือง
เอคาเตรินบูร์กบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไว้ว่าเขาขอให้พระ
ราชวงศ์ฉายพระรูปรวมเพื่อจะแสดงว่าพระราชวงศ์ทุก
พระองค์ยังคงปลอดภัย ขณะที่เตรียมฉายพระรูป ยูรอฟสกี
และทหารบอลเชวิกรวม ๑๒ คนก็ระดมยิงพระราชวงศ์
ซาเวียชอะเล็กเซย์ไม่ได้สิ้นพระชนม์โดยทันทีเพราะก่อนที่
จะถูกระดมยิงนั้น ทรงอยู่ในอ้อมพระพาหาของพระราชบิดา
และชาร์นิโคลัสทรงล้มทับพระองค์ไว้ ยูรอฟสกีจึงยิง
ซาเวียชเข้าบริเวณพระกรรณอีก ๒ นัด จนสิ้นพระชนม์
พระศพของซาเวียชและพระราชวงศ์ถูกนำไปทำลายและฝัง
บริเวณเหมืองร้างในป่าคอปเตียกิ (Koptiyaki) นอกเมือง
เอคาเตรินบูร์กประมาณ ๒๐ กิโลเมตร ต่อมา รัฐบาลบอล
เชวิกได้ปล่อยข่าวว่ามีเพียงชาร์นิโคลัสที่ ๒ เพียงพระองค์
เดียวเท่านั้นที่สิ้นพระชนม์ ชารินาอะเล็กซานดราและ
ซาเวียชอะเล็กเซย์ถูกส่งไปประทับยังสถานที่ปลอดภัยและมี
พระพลานามัยแข็งแรง ส่วนแกรนด์ดัชเชสทั้ง ๔ พระองค์
รัฐบาลบอลเชวิกไม่ได้กล่าวถึงแต่อย่างใด

ในต้นทศวรรษ ๑๙๒๐ มีข่าวเล่าลือกันว่าพระ
ราชวงศ์บางองค์รอดชีวิตจากการปลงพระชนม์หมู่ใน ค.ศ.
๑๙๑๘ และมีบุคคลจำนวนมากกล่าวอ้างตนเป็น แกรนด์
ดัชเชสอะนัสตาเซีย (Grand Duchess Anastasia)*

Alfonso XIII

พระราชธิดาองค์เล็กของซาร์นิโคลัส นอกจากนี้ ในกลางทศวรรษ ๑๙๔๐ ถึงต้นทศวรรษ ๑๙๗๐ มีผู้กล่าวอ้างตนเป็นชาวเรวิซอะเลกเซย์อีกหลายคนทั้งในยุโรปและสหรัฐอเมริกา แต่หลักฐานที่ใช้อ้างก็ขัดแย้งกับข้อเท็จจริงหลายประการจนไม่มีผู้ใดให้ความเชื่อถือมากนัก

ในเดือนธันวาคม ค.ศ. ๑๙๔๑ มีการขุดพบโครงกระดูกจำนวน ๙ โครงบริเวณส่วนที่เป็นเหมืองร้างในป่าคอปเตียก็ ได้มีการนำโครงกระดูกดังกล่าวไปตรวจสอบดีเอ็นเอ (DNA - deoxyribonucleic acid) และในเวลาต่อมาสามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นของซาร์นิโคลัสที่ ๒ พระมหากษัตริย์และพระราชธิดาทั้ง ๓ พระองค์ คือแกรนด์ดัชเชสโอลกา (Grand Duchess Olga) แกรนด์ดัชเชสตาเตียนา (Grand Duchess Tatiana) และแกรนด์ดัชเชสมารี (Grand Duchess Marie) ส่วนที่เหลือเป็นข้าราชการบริพารที่ใกล้ชิด อย่างไรก็ตาม โครงกระดูกที่ค้นพบทั้งหมดนั้นไม่มีโครงกระดูกของแกรนด์ดัชเชสอะนัสตาเซียและชาวเรวิซอะเลกเซย์รวมอยู่ด้วย พระศพของพระราชธิดาองค์เล็กและมกุฎราชกุมารแห่งจักรวรรดิรัสเซียซึ่งสูญหายอย่างไร้ร่องรอยจึงทำให้เรื่องราวของแกรนด์ดัชเชสอะนัสตาเซียและชาวเรวิซอะเลกเซย์ยังคงเป็นปริศนาของประวัติศาสตร์สืบต่อไป ต่อมาในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๙๔ รัฐบาลรัสเซียออกข่าวว่าได้ค้นพบพระศพที่สูญหายทั้งของแกรนด์ดัชเชสอะนัสตาเซียและชาวเรวิซอะเลกเซย์แต่กำลังดำเนินการตรวจสอบพระอัฐิและจะแถลงข่าวอีกครั้งเมื่อได้รับทราบผลการตรวจสอบที่แน่ชัด.

(สัญญาชัย สุวังบุตร)

Alfonso XII (1886-1941) : พระเจ้าอัลฟอนโซที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๔๒๙-๒๔๘๔)

พระเจ้าอัลฟอนโซที่ ๑๓ ทรงเป็นกษัตริย์แห่งราชวงศ์บูร์บง (Bourbon)* สายสเปน ทรงปกครองสเปนด้วยระบอบเผด็จการระหว่าง ค.ศ. ๑๙๐๒-๑๙๓๑ พระองค์

Alfonso XIII

พระเจ้าอัลฟอนโซที่ ๑๓

ไม่ทรงเป็นที่ชื่นชอบของประชาชนมากนักและมีการพยายามโค่นล้มราชบัลลังก์ของพระองค์ ใน ค.ศ. ๑๙๓๑ ทรงถูกโค่นอำนาจและต้องเสด็จลี้ภัยไปพำนัก ณ กรุงโรม สเปนได้เปลี่ยนการปกครองเป็นระบอบสาธารณรัฐ พระเจ้าอัลฟอนโซที่ ๑๓ ทรงสิ้นพระชนม์ขณะทรงลี้ภัยการเมืองในต่างประเทศใน ค.ศ. ๑๙๔๑

พระเจ้าอัลฟอนโซที่ ๑๓ ประสูติเมื่อ ค.ศ. ๑๘๘๖ พระองค์ขึ้นครองราชบัลลังก์หลังจากที่พระเจ้าอัลฟอนโซที่ ๑๒ พระราชบิดาสิ้นพระชนม์แล้ว ในฐานะที่ทรงเป็นยุวกษัตริย์ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ จึงต้องทรงตั้งสมเด็จพระราชชนนีเป็นกำลังในการปกครองบ้านเมืองในตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน สมเด็จพระราชชนนีองค์นี้คือพระนางเจ้ามาเรีย คริสตินา (Maria Christina ค.ศ. ๑๘๕๕-๑๙๒๙) แห่งราชวงศ์ฮับส์บูร์ก (Habsburg)* ซึ่งทรงมีอิทธิพลมาก

ในตอนต้นรัชกาลของพระเจ้าอัลฟอนโซที่ ๑๓ สภาพบ้านเมืองไม่ใคร่เป็นปรกติ ด้วยเหตุว่าผู้นิยมลัทธิอนาธิปไตย (Anarchist) ได้ก่อวินาศกรรมอยู่เนือง ๆ โดยเฉพาะในกรุงมาดริด (Madrid) และเมืองบาร์เซโลนา (Barcelona) ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๐๖ ผู้นิยมลัทธิอนาธิปไตยได้ขวางลูกระเบิดใส่รถพระที่นั่งของพระเจ้าอัลฟอนโซที่ ๑๓ และพระนางวิกตอเรีย ยูจีนี (Victoria

Alfonso XIII

Eugenie) แห่งราชวงศ์บัทเทินแบร์ก (Battenberg)* ในระหว่างทางเสด็จกลับจากพระราชพิธีเสกสมรสในกรุงมาดริด แม้ว่าทั้ง ๒ พระองค์จะปลอดภัย แต่ราษฎรที่ขมขวนเสด็จเสียชีวิตไปหลายคน ต่อมาเกิดกรณีพิพาทอย่างรุนแรงระหว่างนายจ้างกับกรรมกร ทำให้มีการนัดหยุดงานทั่วไปที่เมืองบาร์เซโลนา รวมทั้งการที่ฝูงชนก่อการจลาจลต่อต้านพวกบาทหลวง เหตุการณ์รุนแรงในเมืองบาร์เซโลนาที่ยืดเยื้อออกไปเป็นเวลา ๑ สัปดาห์ (๒๖ กรกฎาคม - ๑ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๐๙) ซึ่งมีสมญาว่า สัปดาห์แห่งโศกนาฏกรรม (Tragic Week) ทำให้มีผู้คนบาดเจ็บและตายเป็นจำนวนร้อยกว่าคน สถานที่สำคัญทางคริสต์ศาสนานิกายโรมันคาทอลิก ๕๐ แห่งถูกทำลาย การที่พระเจ้าอัลฟอนโซที่ ๑๓ มีพระราชจริยาวัตรที่ไม่เหมาะสมหลายประการ ทำให้พระองค์ไม่เป็นที่นิยมชมชื่นของประชาชน ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๑ ทรงดำเนินนโยบายเป็นกลางแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ ๑ สิ้นสุดลงชาวกาตาลัน (Catalan) ได้แสดงท่าทีคุกคามการปกครองของพระองค์เพิ่มขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงได้มีผู้พยายามลอบปลงพระชนม์พระองค์ถึง ๕ ครั้ง แต่พระองค์ก็ทรงรอดพ้นอันตรายมาได้

หลัง ค.ศ. ๑๙๑๙ พระเจ้าอัลฟอนโซที่ ๑๓ โปรดให้ส่งกองทัพไปปราบอับเดล-กริม (Abd-el-Krim) หัวหน้าชาตินิยมชาวอาหรับซึ่งได้กระทำการแข็งเมืองต่อสเปนและฝรั่งเศสในอาณานิคมโมร็อกโก แต่กองทัพก็พ่ายแพ้ในการรบครั้งใหญ่ที่เมืองอะนุอัล (Anual) เมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๒๑ เสียชีวิตถึง ๑๒,๐๐๐ คน รวมทั้งผู้ที่ตายและบาดเจ็บ ซึ่งมีผลทำให้พระองค์ทรงเสียพระเกียรติอย่างมากอย่างไรก็ดี ในที่สุดกองทัพฝรั่งเศสและสเปนก็สามารถบังคับอับเดล-กริมให้ยอมจำนนลงได้

แม้พระเจ้าอัลฟอนโซที่ ๑๓ จะทรงพยายามสร้างความเป็นปรกติสุขและความมั่นคงให้แก่บ้านเมืองและทรงปกครองสเปนตามระบอบเผด็จการโดยทรงเชื่อฟังการชี้แนะของพลเอก ปรีโม เด ริเบรา (Primo de Rivera) แต่นายพลริเบราก็ไม่เป็นที่นิยมของประชาชนและไม่สามารถควบคุมสถานการณ์บ้านเมืองได้จนต้องลาออกในเดือนมกราคม ค.ศ. ๑๙๓๐ ฝ่ายราษฎรต่างก็ตำหนิว่าพระเจ้าอัลฟอนโซที่ ๑๓ จะพยายามปกครองประเทศตามแบบเบนิโต

Algeciras Conference

มุสโสลินี (Benito Mussolini)* ผู้นำอิตาลี ในขณะที่นั้นพวกนิยมระบอบสาธารณรัฐ (Republican) จึงรวบรวมพรรคพวกที่จะโค่นราชบัลลังก์ของพระองค์ เมื่อได้ชัยชนะอย่างท่วมท้นในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พวกนิยมระบอบสาธารณรัฐจึงได้ดำเนินการปฏิวัติ พระเจ้าอัลฟอนโซที่ ๑๓ คงจะทรงทราบดีว่า วาระสุดท้ายที่จะครองสเปนได้มาถึงแล้ว จึงเสด็จออกจากประเทศสเปนไปประทับ ณ กรุงโรมเมื่อวันที่ ๑๔ เมษายน ค.ศ. ๑๙๓๑ การปฏิวัติสเปนจึงอุบัติขึ้น ยังผลให้ประเทศเป็นสาธารณรัฐตั้งแต่บัดนั้นมาจนถึงเดือนเมษายน ค.ศ. ๑๙๓๙ เมื่อเจ้าชายฆวน การ์โลส (Juan Carlos) พระราชนัดดาของพระเจ้าอัลฟอนโซที่ ๑๓ ได้ขึ้นครองราชบัลลังก์สเปนทรงพระนามว่าพระเจ้าฆวน การ์โลสที่ ๑ (Juan Carlos I)

พระเจ้าอัลฟอนโซที่ ๑๓ สิ้นพระชนม์เมื่อ ค.ศ. ๑๙๔๑ ขณะพระชนมายุ ๕๕ พรรษา.

(รอง ศยามานนท์)

Algeciras Conference (1906) : การประชุมอัลเคซีราส (พ.ศ. ๒๔๔๙)

การประชุมอัลเคซีราส ใน ค.ศ. ๑๙๐๖ เป็นการประชุมนานาชาติที่เมืองอัลเคซีราสซึ่งตั้งอยู่ทางตอนใต้ของสเปน เพื่ออภิปรายปัญหาการบริหารประเทศโมร็อกโกเป็นการประชุมที่สำคัญ เนื่องจากการประชุมครั้งนี้เป็นการทดสอบความมั่นคงของ **ความตกลงอังกฤษ-ฝรั่งเศส หรือความตกลงฉันทมิตร (Anglo-French Entente; Entente Cordiale)*** ค.ศ. ๑๙๐๔

ตั้งแต่ ค.ศ. ๑๘๙๐ จักรวรรดิของสุลต่านแห่งโมร็อกโกซึ่งเป็นเอกราชแต่ในนามกำลังเสียมโกรมลงทั้งฝรั่งเศสและสเปนซึ่งต่างกระหายที่จะเข้าแทรกแซงในการบริหารภายในประเทศโมร็อกโก และในการเปิดประเทศเพื่อพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ ได้จัดประชุมระหว่างประเทศขึ้น

Algerian War

ที่เมืองอัลเคซีราส ใน ค.ศ. ๑๙๐๖ การประชุมดังกล่าวนำไปสู่การลงนามในพระราชบัญญัติอัลเคซีราส (Algeciras Act) ค.ศ. ๑๙๐๖ ซึ่งมีสาระสำคัญคือให้ฝรั่งเศสและสเปนเป็นผู้ฝึกฝนตำรวจโมร็อกโกและมีนายตำรวจชาวสวิสเป็นผู้ตรวจการ ระหว่างการเจรจาฝรั่งเศสได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากอิตาลี อังกฤษและรัสเซียเพื่อต่อต้านเยอรมนีซึ่งประสงค์จะขัดขวางฝรั่งเศสในโมร็อกโก ก่อนหน้านั้นเป็นที่เข้าใจว่าการที่พรรคเสรีนิยมได้ขึ้นปกครองประเทศอังกฤษใน ค.ศ. ๑๙๐๕ อาจจะทำให้ความสัมพันธ์กับฝรั่งเศสเสื่อมโทรมลง แต่ผลการประชุมที่เมืองอัลเคซีราสพิสูจน์ให้เห็นว่า อังกฤษกับฝรั่งเศสยังคงมีความสัมพันธ์ดีต่อกันเช่นเดิม เซอร์เอดเวิร์ด เกรย์ (Sir Edward Grey)* รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของอังกฤษได้เปิดการเจรจาว่าด้วยความร่วมมือทางทหารบกและทางทหารเรือกับฝรั่งเศสในเดือนมกราคม ค.ศ. ๑๙๐๖ ซึ่งดำเนินไปจนเกิดสงครามโลกครั้งที่ ๑ (First World War)* ขึ้น.

(รอง ศยามานนท์)

Algerian War (1954–1962) : สงครามแอลจีเรีย (พ.ศ. ๒๔๙๗–๒๕๐๕)

สงครามแอลจีเรีย เป็นการสู้รบแบบกองโจรของแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติ (Front de la Libération Nationale - FLN) ของชาวแอลจีเรียรักชาติต่อกองทัพฝรั่งเศสระหว่าง ค.ศ. ๑๙๕๔-๑๙๖๒

แอลจีเรียตั้งอยู่ในทวีปแอฟริกา ริมฝั่งทะเลเมดิเตอร์เรเนียน เป็นอาณานิคมของฝรั่งเศสมาตั้งแต่ประมาณ ค.ศ. ๑๘๓๐ ต่อมาใน ค.ศ. ๑๙๕๒ ฝรั่งเศสจัดการปกครองเป็นจังหวัด (Département) เช่นเดียวกับจังหวัดภายในประเทศของตน โดยแบ่งออกเป็น ๓ จังหวัดคือ แอลเจียร์ (Algiers) ออราน (Oran) และคอนสตันติ (Constantine) ส่งเสริมให้ใช้ภาษาฝรั่งเศสและนิยม

Algerian War

โมฮัมเหม็ด อาห์เหม็ด เบน เบลลา

วัฒนธรรมฝรั่งเศส พร้อมกับช่วยเหลือทหารกองหนุนฝรั่งเศสให้อพยพไปตั้งถิ่นฐานในแอลจีเรีย แต่ฝรั่งเศสไม่สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงชาวพื้นเมืองให้เป็นเสมือนชาวฝรั่งเศสได้ ชาวพื้นเมืองส่วนหนึ่งซึ่งเป็นชาวอาหรับและนับถือศาสนาอิสลามยังมีจิตใจเป็นพวกชาตินิยมปรารถนาที่จะได้มีการปกครองตนเอง

ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ (Second World War)* ใน ค.ศ. ๑๙๔๒ กองทัพพันธมิตรซึ่งเป็นทหารอเมริกันส่วนใหญ่ ได้ยกพลขึ้นบกในดินแดนแอฟริกาเหนือของฝรั่งเศส เพื่อตีขนาบกองทัพเยอรมันภายใต้การบังคับบัญชาของจอมพล แอร์วิน โรมเมิล (Erwin Rommel)* ซึ่งถูกกองทัพอังกฤษและพันธมิตรของนายพลเบอร์นาร์ด ลอว์ มอนต์กอเมอรี (Bernard Law Montgomery)* ขับไล่ออกจากตรีโปลี (Tripoli) จนต้องถอยจากแอฟริกาเหนือใน ค.ศ. ๑๙๔๓ นายพลชาร์ล เดอ โกล (Charles de Gaulle)* หัวหน้าขบวนการฝรั่งเศสเสรี (Free French Movement)* ได้ให้ความสนับสนุนในการจัดตั้งคณะกรรมการปลดปล่อยแห่งชาติ (Committee of National Liberation) ที่เมืองแอลเจียร์ โดยมีจุดประสงค์ที่จะปลดปล่อยประเทศฝรั่งเศสจากการควบคุมของรัฐบาลที่เมืองวีชี (Vichy) ซึ่งปกครองบ้านเมืองในขณะที่ยึดครอง

Allenby, Edmund Henry Hynman

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ เมื่อ ค.ศ. ๑๙๔๗ รัฐบาลฝรั่งเศสได้สัญญาว่าจะให้ชาวแอลจีเรียมีส่วนเต็มๆ ในการเมืองและสังคมของแอลจีเรียเอง แต่ปรากฏว่ารัฐบาลต่าง ๆ ที่บริหารประเทศฝรั่งเศสไม่ปฏิบัติตามคำมั่นสัญญานี้ เนื่องจากทางการทหารฝรั่งเศสได้ใช้อิทธิพลเข้าแทรกแซง ขัดขวาง จึงเป็นเหตุให้ชาวแอลจีเรียที่มีเชื้อสายอาหรับ ทำการสู้รบแบบกองโจรต่อกองทัพฝรั่งเศส โดยรวมตัวเข้าเป็นแนวร่วมปลดปล่อยแห่งชาติ การสู้รบเริ่มขึ้นเมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๕๔ และยุติลงโดยความตกลงเอวีเยอ (Evian Agreement)* ในเดือนมีนาคม ค.ศ. ๑๙๖๒ การสู้รบแบบกองโจรครั้งนั้นเรียกกันว่าสงครามแอลจีเรีย

ตามเงื่อนไขของความตกลงเอวีเยอ รัฐบาลฝรั่งเศส สมัยสาธารณรัฐที่ ๕ มอบเอกราชให้แก่แอลจีเรียซึ่งเปลี่ยนฐานะเป็นสาธารณรัฐแอลจีเรีย โดยมีโมฮัมเหม็ด อาห์เหม็ด เบน เบลลา (Mohammed Ahmed Ben Bella) หัวหน้าการปฏิวัติแอลจีเรียเป็นประธานาธิบดี แต่อยู่ในตำแหน่งได้เพียง ๓ ปี พันเอก อุฮารี บูเมเดียเน (Houari Boumedienne) แม่ทัพในสงครามแอลจีเรียและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ทำรัฐประหารยึดอำนาจการปกครองจากเบน เบลลา และได้ขึ้นดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีโดยดำเนินนโยบายชายจัด ปกครองแอลจีเรียเรื่อยมาจนถึงแก่อสัญกรรมใน ค.ศ. ๑๙๗๙ ขณะอายุ ๕๔ ปี ปัจจุบันแอลจีเรียเป็นสาธารณรัฐที่อุดมด้วยน้ำมันซึ่งเป็นสินค้าออกที่สำคัญของประเทศ.

(รอง ศยามานนท์)

Allenby, Edmund Henry Hynman (1861-1936) : พลเอก เอ็ดมันด์ เฮนรี ฮินแมน อัลเลนบี (พ.ศ. ๒๔๐๔-๒๔๗๙)

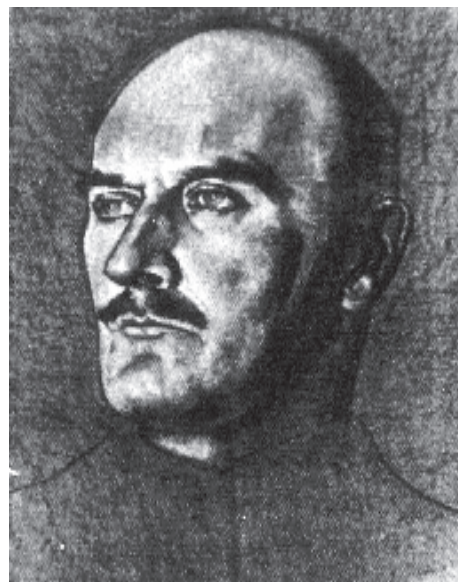
พลเอก เอ็ดมันด์ เฮนรี ฮินแมน อัลเลนบีเป็นแม่ทัพที่เข้มแข็งคนหนึ่งแห่งกองทัพอังกฤษ เกิดเมื่อ ค.ศ.

Allenby, Edmund Henry Hynman

๑๘๖๑ ได้ศึกษาวิชาที่โรงเรียนเฮลีย์เบอร์รี่ และโรงเรียนนายร้อยแซนด์เฮิสต์ (Sandhurst) ต่อมาได้เข้าประจำการในกรมทหารม้าอินนิสกีลลิง ดรากูนส์ (Inniskilling Dragoons) และได้มีประสบการณ์ในสงครามบัวร์ (Boer War ค.ศ. ๑๘๙๙-๑๙๐๒)*

เมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๑ (First World War)* เกิดขึ้น อัลเลนบีได้เป็นผู้บัญชาการกองพลทหารม้า แล้วเป็นแม่ทัพกองทัพอากาศ ๓ ในการรบที่เมืองอาราส (Arras) ในประเทศฝรั่งเศส ต่อมาเขาได้รับแต่งตั้งเป็นแม่ทัพอังกฤษประจำแคว้นปาเลสไตน์ (Palestine) ภายหลังที่ได้เตรียมกองทัพไว้อย่างมีระเบียบพร้อมแล้วก็ได้คุมทัพรุกขึ้นไปทางเหนือยึดได้เมืองเยรูซาเลม (Jerusalem) แล้วตีตะลุยกองทัพของจักรวรรดิออตโตมัน (Ottoman Empire)* ผ่านแคว้นซีเรียบังคับให้ข้าศึกต้องล่าถอยไปอย่างระส่ำระสายจนกระทั่งฝ่ายออตโตมันต้องยอมจำนนและทำสัญญาสงบศึกที่เมืองมูดรอส (Mudros) เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๑๘ ก่อนวันสงบศึก ๑๑ วัน

หลังสงครามโลกครั้งที่ ๑ **พระเจ้าจอร์จที่ ๕ (George V)*** แห่งอังกฤษได้ทรงปูนบำเหน็จความชอบในสงครามโดยทรงแต่งตั้งให้อัลเลนบีเป็นไวส์เคานต์ (Viscount) และระหว่าง ค.ศ. ๑๙๑๙-๑๙๒๕ ได้ดำรง

พลเอก เอ็ดมันด์ เฮนรี ฮินแมน อัลเลนบี

Alsace-Lorraine

ตำแหน่งข้าหลวงใหญ่อังกฤษประจำอียิปต์ ซึ่งเป็นรัฐในอารักขาของอังกฤษในขณะนั้น คุณความดีอีกอย่างหนึ่งของอัลเลนบี คือเป็นแม่ทัพที่เข้มแข็งและจงใจให้ทหารมุ่งที่จะปฏิบัติภารกิจอย่างมีประสิทธิภาพเต็มที่ นอกจากนี้คำ “อัลเลนบี” ยังเป็นชื่อของสะพานข้ามแม่น้ำเชื่อมปาเลสไตน์กับจอร์แดนด้วย

พลเอก เอ็ดมันด์ เฮนรี ฮินแมน อัลเลนบี ถึงแก่อนิจกรรมใน ค.ศ. ๑๙๓๖ ขณะอายุ ๗๕ ปี.

(รอง ศยามานนท์)

Alsace-Lorraine : อัลซาส-ลอเรน

อัลซาส-ลอเรนเป็นดินแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือของฝรั่งเศสที่ถูกรื้อฟื้นด้วยแร่เหล็กและเป็นแหล่งอุตสาหกรรมซึ่งทำรายได้เป็นจำนวนมากให้แก่แคว้นทั้งสองนี้ แต่อัลซาส-ลอเรนต้องอยู่ใต้การปกครองของฝรั่งเศสและเยอรมนีสลับกันไปมาถึง ๕ ครั้ง คือครั้งแรกตามเงื่อนไขของสนธิสัญญาสันติภาพเวสต์ฟาเลีย (Peace of Westphalia) ค.ศ. ๑๖๔๘ ซึ่งฝรั่งเศสได้ปกครองส่วนใหญ่ของอัลซาสส่วนลอเรนให้ผนวกเป็นส่วนหนึ่งของราชอาณาจักรฝรั่งเศสเมื่อ ค.ศ. ๑๗๖๖

ใน ค.ศ. ๑๘๗๑ เมื่อฝรั่งเศสพ่ายแพ้ในสงครามฝรั่งเศส-ปรัสเซีย (Franco-Prussian War ค.ศ. ๑๘๗๐-๑๘๗๑)* ฝรั่งเศสต้องยอมสละแคว้นอัลซาสเกือบทั้งหมดให้แก่ปรัสเซีย ยกเว้นดินแดนรอบ ๆ เบลฟอร์ด (Belfort) เท่านั้น และยกแคว้นลอเรนทั้งหมดแก่เยอรมนี ทั้งนี้เป็นไปตามสนธิสัญญาแฟรงก์เฟิร์ต (Treaty of Frankfurt) ทั้ง ๒ แคว้นมีฐานะเป็นดินแดนของจักรวรรดิเยอรมัน (Reichsland)

อย่างไรก็ตาม หลังสงครามโลกครั้งที่ ๑ (First World War)* ตามเงื่อนไขในสนธิสัญญาแวร์ซาย (Treaty of Versailles)* ค.ศ. ๑๙๑๙ เยอรมนีต้องโอน

Amiens, Treaty of

แคว้นอัลซาส-ลอเรนให้แก่ฝรั่งเศส ซึ่งนำความชื่นชมยินดีมาให้ชาวฝรั่งเศสมากเพราะเท่ากับสามารถลบล้างความอับอายจากความพ่ายแพ้ใน ค.ศ. ๑๘๗๑ ได้

หลังการพ่ายแพ้ของฝรั่งเศสต่อเยอรมนีในสงครามโลกครั้งที่ ๒ (Second World War)* เมื่อ ค.ศ. ๑๙๔๐ ออดอล์ฟ ฮิตเลอร์ (Adolf Hitler)* ได้ประกาศผนวกอัลซาส-ลอเรนเป็นส่วนหนึ่งของเยอรมนี

ต่อมา กองทัพพันธมิตรได้ปลดปล่อยอัลซาส-ลอเรนจากการปกครองของเยอรมนี เมื่อเยอรมนีพ่ายแพ้ในสงครามโลกครั้งที่ ๒ แคว้นอัลซาส-ลอเรนได้กลับมาเป็นของฝรั่งเศสอีกครั้งหนึ่งใน ค.ศ. ๑๙๔๕.

(รอง ศยามานนท์)

Amiens, Treaty of : สนธิสัญญาอามีแยง

สนธิสัญญาอามีแยงเป็นสนธิสัญญาสันติภาพที่อังกฤษ ฝรั่งเศส สเปน และฮอลันดาลงนามกันที่เมืองอามีแยงเมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ค.ศ. ๑๘๐๒

อังกฤษและฝรั่งเศสได้ทำสงครามต่อกันมาตั้งแต่ ค.ศ. ๑๗๙๓ ในสมัยปฏิวัติฝรั่งเศสครั้งใหญ่ สงครามครั้งนั้นได้รบติดพันยืดเยื้อสืบต่อมาจนถึงสมัยที่ฝรั่งเศสอยู่ใต้คณะกรรมการอำนวยการ (Directory)* ระหว่าง ค.ศ. ๑๗๙๕-๑๗๙๙ นโปเลียน โบนาปาร์ต (Napoleon Bonaparte)* เป็นแม่ทัพสำคัญผู้หนึ่งของฝรั่งเศสในเวลานั้น และวางแผนการรบที่จะยกกองทัพข้ามช่องแคบอังกฤษเพื่อบุกเกาะอังกฤษใน ค.ศ. ๑๗๙๘ แต่แผนการรบต้องถูกระงับไป เพราะฝรั่งเศสขาดกองทัพเรือที่สามารถคุ้มครองกองทัพที่จะยกข้ามไปยังเกาะอังกฤษ นโปเลียน โบนาปาร์ตจึงเปลี่ยนแผนการรบกับอังกฤษ เนื่องจากเห็นว่าอังกฤษมีกำลังอย่างมาก ด้วยเหตุว่าได้เงินทองและผลประโยชน์อย่างใหญ่หลวงจากอินเดียและได้ปกครองอินเดีย โดยอาศัยบริษัทอินเดียตะวันออกของตนช่วยเหลือ ถ้าฝรั่งเศส

Amiens, Treaty of

สามารถทำลายอำนาจของอังกฤษในอินเดีย ก็จะบันทึกอำนาจของอังกฤษได้อย่างมหัศจรรย์ แต่ฝรั่งเศสจะโค่นอำนาจของอังกฤษในอินเดียให้สำเร็จได้ ก็จะต้องตีอียิปต์ให้ได้เสียก่อน แล้วจึงใช้อียิปต์เป็นหัวหาดเพื่อรุกคืบหน้าไปตีอินเดียต่อไป ดังนั้น ใน ค.ศ. ๑๗๙๙ นโปเลียนจึงยกทัพบุกและทัพเรือไปตีอียิปต์ ในเวลานั้นอียิปต์มีฐานะเป็นดินแดนภายใต้การปกครองของจักรวรรดิออตโตมัน (Ottoman Empire)* แม้ว่ากองทัพฝรั่งเศสยกพลขึ้นบกในอียิปต์ได้ แต่ก็ประสบความพราชัยเนื่องจากกองทัพเรือฝรั่งเศสพ่ายแพ้ต่อกองทัพเรือของอังกฤษซึ่งมีพลเรือเอก ฮอเรซีโอ เนลสัน (Horatio Nelson)* เป็นแม่ทัพที่อ่าวอะบูกีร์ (Aboukir Bay) พร้อมกันนั้นอังกฤษได้ช่วยเหลือสุลต่านแห่งจักรวรรดิออตโตมันสกัดกั้นการรุกรานของกองทัพฝรั่งเศสในแคว้นเอเชียไมเนอร์ (ปัจจุบันเป็นดินแดนเลบานอน ซีเรีย และอิสราเอล)

ในระหว่างที่การรบดังกล่าวยังติดพันกันอยู่นั้น นโปเลียนได้ทราบข่าวว่าคณะกรรมาธิการอำนาจการคลังประสบความยุ่งยากในการปกครองประเทศฝรั่งเศส นโปเลียนจึงหลบหนีกองทัพเรืออังกฤษที่สกัดกั้นระหว่างทางกลับไปยังกรุงปารีสได้ ครั้นรวบรวมสมัครพรรคพวกได้เพียงพอแล้วนโปเลียนจึงก่อรัฐประหารเดือนบรูแมร์ (Brumaire Coup d'Etat)* ยึดอำนาจปกครองฝรั่งเศสได้ใน ค.ศ. ๑๗๙๙ และสถาปนาตนเป็นกงสุลคนที่ ๑ ซึ่งเป็นหัวหน้าคณะรัฐบาลฝรั่งเศส และยังทำสงครามต่อผู้ศัตรูต่อไป แต่นโปเลียนก็ไม่สามารถเอาชนะได้ ในที่สุด ก็ตัดสินใจที่จะยุติสงคราม ฝ่ายอังกฤษซึ่งต้องเผชิญกับการสงครามมาเป็นเวลาถึง ๘ ปีก็มีนโยบายที่จะฟื้นฟูสันติภาพเช่นเดียวกัน ด้วยเหตุผลดังกล่าวมานี้ ทั้ง ๒ ฝ่ายจึงได้ลงนามในสนธิสัญญาอาเมียงที่เมืองอาเมียงซึ่งเป็นเมืองใหญ่เมืองหนึ่งในภาคตะวันตกเฉียงเหนือของฝรั่งเศส

สาระสำคัญของสนธิสัญญาอาเมียงระบุให้อังกฤษได้ครอบครองเกาะตรินิแดด (Trinidad) ในหมู่เกาะอินเดียตะวันตกและได้เกาะลังกาแต่อังกฤษต้องคืนดินแดนดังต่อไปนี้ให้แก่เจ้าของเดิมคือ เกาะมอลตา (Malta) ให้แก่คณะอัศวินเซนต์จอห์น (St.John) และเคปโคโลนี (Cape Colony)* ในแอฟริกาใต้ให้แก่ฮอลันดา ในส่วนของฝรั่งเศสนั้น ฝรั่งเศสต้องถอนทหารทั้งหมดออกจากอียิปต์แล้วคืน

Amiens, Treaty of

อียิปต์ให้แก่สุลต่านจักรวรรดิออตโตมัน และฝรั่งเศสตกลงที่จะถอนทหารออกจากรัฐเนเป็ลส์ (Naples) นอกจากนี้สนธิสัญญานี้ยังรับประกันเอกราชของหมู่เกาะไอโอเนียน (Ionian Islands) ในทะเลเมดิเตอร์เรเนียนและประเทศโปรตุเกส ข้อตกลงอีกประการหนึ่งคือพระเจ้าแผ่นดินอังกฤษทรงเลิกใช้คำว่า “กษัตริย์แห่งประเทศฝรั่งเศส” (King of France) ต่อท้ายพระนาม เนื่องจากพระเจ้าแผ่นดินอังกฤษทรงใช้คำว่า “กษัตริย์แห่งประเทศฝรั่งเศส” เป็นตำแหน่งของพระองค์มาตั้งแต่รัชกาลพระเจ้าเอ็ดเวิร์ดที่ ๓ (Edward III) ซึ่งครองอังกฤษระหว่าง ค.ศ. ๑๓๒๗-๑๓๗๗ อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากสงครามร้อยปี (The Hundred Years' War)

สนธิสัญญาอาเมียงมีลักษณะเป็นสนธิสัญญาพักรบมากกว่าสนธิสัญญาสงบศึกและเข้ามาได้เพียง ๑๔ เดือนก็เกิดปัญหาขึ้น เนื่องจากชาวอังกฤษโดยทั่วไปไม่พอใจในสนธิสัญญาอาเมียง เพราะเห็นว่าอังกฤษเป็นฝ่ายเสียเปรียบและภายหลังการลงนามในสนธิสัญญาฉบับนี้เพียงไม่กี่เดือน นโปเลียนก็เข้าไปแทรกแซงในรัฐเยอรมนีหลายรัฐ แทรกแซงในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ และสนับสนุนผู้ที่เขานิยมให้ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีสาธารณรัฐอิตาลีซึ่งตั้งขึ้นใหม่ ทั้งที่เป็นการขัดต่อความตกลงในสนธิสัญญาอาเมียง ดังนั้นอังกฤษจึงตอบโต้ฝรั่งเศสโดยปฏิเสธไม่ยอมถอนตัวออกจากเกาะมอลตาและยังยืนยันที่จะยึดครองเกาะนี้ต่อไป เมื่อมีข่าวลือว่าฝรั่งเศสกำลังเตรียมกองทัพที่จะส่งไปตีอียิปต์อีกครั้งหนึ่ง

ในที่สุด อังกฤษได้ยื่นคำขาดขอปกครองเกาะมอลตาเป็นเวลา ๑๐ ปี ขอให้ฝรั่งเศสถอนทหารออกจากฮอลันดาและสวิตเซอร์แลนด์และขอเกาะลัมเปดูซา (Lampedusa) ฝ่ายฝรั่งเศสตอบปฏิเสธคำขอเหล่านี้โดยสิ้นเชิง ฝรั่งเศสได้แนะนำว่ารัสเซียควรเป็นผู้ไกล่เกลี่ยกรณีพิพาทต่าง ๆ ของตนกับอังกฤษ แต่อังกฤษไม่รับคำแนะนำนี้ไว้พิจารณา ดังนั้น สงครามระหว่างอังกฤษกับฝรั่งเศสจึงอุบัติขึ้นอีกครั้งหนึ่งเมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๘๐๓ สงครามครั้งนี้สิ้นสุดลงเมื่อนโปเลียนทรงพ่ายแพ้อย่างยับเยินที่ตำบลวอเตอร์ลู (Waterloo - ปัจจุบันอยู่ในประเทศเบลเยียม) เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ค.ศ. ๑๘๑๕.

(รอง ศยามานนท์)

Anarchism : ลัทธิอนาธิปไตย

ลัทธิอนาธิปไตยอยู่บนรากฐานของความเชื่อที่ว่า กฎหมาย กฎเกณฑ์ต่าง ๆ หรือรัฐบาลไม่ว่าในรูปแบบใดเป็น สิ่งเลวร้ายทั้งสิ้น เพราะการจำกัดสิทธิของบุคคลหนึ่งโดย บุคคลอื่น ๆ นั้น เป็นความชั่วร้ายที่จะต้องทำลายให้สิ้นไป คำว่า Anarchist มาจากภาษากรีก แปลว่า การปราศจาก รัฐบาล

อุดมการณ์ทางการเมืองของลัทธิอนาธิปไตยนั้นมี มาตั้งแต่สมัยโบราณในหลาย ๆ ส่วนของโลกที่มีตำนานเล่า ถึงความรุ่งเรืองของสังคมมนุษย์ที่มีมาก่อนที่จะมีการก่อตั้ง รัฐบาลขึ้นมาปกครอง

ขบวนการของลัทธิอนาธิปไตยมีความคล้ายคลึงกัน ในแง่ที่ต้องการให้สังคมนั้นเป็นเจ้าของร่วมกันในทรัพย์สิน ทั้งมวล โดยมีการตกลงกันเองระหว่างบุคคล แต่มักจะมี การขัดแย้งในเรื่องของรูปแบบและวิธีการ นักสังคมนิยมแบบ อุดมคติชาวฝรั่งเศสชื่อ **ปีแยร์-โซแซฟ ปรูดง (Pierre-Joseph Proudhon ค.ศ. ๑๘๐๙-๑๘๖๕)*** ได้ชื่อว่าเป็น บิดาของลัทธิอนาธิปไตย เพราะเขาได้เริ่มตั้งขบวนการขึ้น โดยเน้นให้บุคคลทั้งหลายร่วมมือกันเอง โดยไม่อาศัยกฎหมาย กฎเกณฑ์ หรือรัฐบาลเข้ามาเกี่ยวข้องในการดำเนินชีวิตของ แต่ละบุคคล

ขบวนการอนาธิปไตยเป็นที่หวาดกลัวของสังคมโลก ยิ่งขึ้น เมื่อมี **ฮาซิล อะเล็กซานโดรวิช บาคูนิน (Mikhail Alexandrovich Bakunin ค.ศ. ๑๘๑๔-๑๘๗๖)*** ชาว รัสเซีย ผู้นำของขบวนการอนาธิปไตยได้เผยแพร่ให้ใช้วิธี การที่รุนแรงเพื่อล้มล้างรัฐบาล ขบวนการนี้จึงมักใช้วิธีการ สังหารผู้นำของรัฐบาลเพื่อที่จะให้รัฐบาลล้ม ทั้งนี้ ด้วย ความเชื่อว่าเมื่อปราศจากผู้นำ รัฐบาลก็จะล้มไปเองและ ทุกสิ่งทุกอย่างก็จะปรับตัวให้ดีขึ้นได้โดยธรรมชาติ ดังนั้น ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ จึงได้มีการสังหารผู้นำหลาย ประเทศทั่วโลก เช่น **ซาร์อะเล็กซานเดอร์ที่ ๒ (Alexander II)*** แห่งรัสเซียใน ค.ศ. ๑๘๘๑ ประธานาธิบดีมารี ฟรองซัว ซาดิ-การ์โน (Marie François Sadi-Carnot) แห่ง

ปีแยร์-โซแซฟ ปรูดง

ฝรั่งเศสใน ค.ศ. ๑๘๙๔ จักรพรรดินีเอลิซาเบท (Empress Elizabeth) แห่งออสเตรียใน ค.ศ. ๑๘๙๘ พระเจ้าอุมแบร์โต ที่ ๑ (Umberto I) แห่งอิตาลีใน ค.ศ. ๑๙๐๐ และประธานาธิบดี วิลเลียม แมกคินลีย์ (William McKinley) แห่งสหรัฐอเมริกา ใน ค.ศ. ๑๙๐๑

ความนิยมในลัทธิอนาธิปไตยนี้เสื่อมลงหลังจาก เป็นที่ประจักษ์ว่าการใช้วิธีการสังหารผู้นำรัฐบาลแล้วไม่ได้ ทำให้รัฐบาลสลายตัว สาเหตุอีกประการหนึ่งที่ทำให้ลัทธินี้ เสื่อมลงก็คือความขัดแย้งระหว่างพวกนิยมลัทธิอนาธิปไตย กับพวกสังคมนิยมอื่น ๆ โดยเฉพาะกับพวกมาร์กซิสต์ เป็น เหตุให้บาคูนินถูกขับออกจากองค์การคอมมิวนิสต์สากลที่ ๑ (First International)* ใน ค.ศ. ๑๘๗๒ พวกนิยม ลัทธิอนาธิปไตยจึงไปตั้งขุมกำลังที่สเปนและใช้เป็นศูนย์ ก่อการร้าย แต่หลังสงครามกลางเมืองสเปน (Spanish Civil War ค.ศ. ๑๙๓๖-๑๙๓๙)* พวกนิยมลัทธิ อนาธิปไตยก็ถูกรัฐบาลนายพลฟรานซิสโก ฟรังโก (Francisco Franco)*ปราบปราม หลังจากนั้นลัทธิ อนาธิปไตยก็สูญเสียวัดถ่วง แม้จะมีการรื้อฟื้นในตอน ปลายทศวรรษ ๑๙๖๐ ในหมู่นักศึกษามหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเยอรมนีและฝรั่งเศส แต่ก็ไม่ได้มีอิทธิพล

Anastasia

เช่นเคยมีมา นำสังเกตว่า จุดหมายปลายทางของลัทธินาธิปไตยนี้คล้ายกับลัทธินาธิปไตยที่เชื่อว่า สังคมที่ดั่งงามในขั้นสุดท้ายนั้นต้องปราศจากรัฐบาลเช่นเดียวกัน.

(โกวิท วงศ์สุรวัฒน์)

Anastasia; Grand Duchess Anastasiya Nikolayevna Romanov (1901–1918) : อดิศาเซีย; แกรนด์ดัชเชสอดิศาเซีย นิโคลายเยฟนา โรมานอฟ (พ.ศ. ๒๔๔๔–๒๔๖๑)

แกรนด์ดัชเชสอดิศาเซียเป็นพระราชธิดาองค์เล็กของซาร์นิโคลัสที่ ๒ (Nicholas II)* และซารินาอะเล็กซานดรา เฟโอดรอฟนา (Alexandra Feodorovna) แห่งจักรวรรดิรัสเซีย มีพระนามเต็มว่าแกรนด์ดัชเชสอดิศาเซีย นิโคลายเยฟนา โรมานอฟ ทรงถูกพวกบอลเชวิค (Bolsheviks)* ปลงพระชนม์พร้อมกับพระราชบิดา พระราชมารดาและพระราชวงศ์องค์อื่น ๆ เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๑๘ ณ ห้องใต้ดินที่เมืองเอคาเตรินบูร์ก (Ekaterinburg)^๑ ซึ่งเป็นสถานที่ที่กักขังราชวงศ์โรมานอฟรวม ๗๘ วัน ตลอดช่วงเวลาหลายสิบปี หลังจากนั้น มีเรื่องราวที่เป็นปริศนาเกี่ยวกับแกรนด์ดัชเชสอดิศาเซีย เพราะมี

^๑ เอคาเตรินบูร์ก เป็นเมืองหลวงของภูมิภาคสเวียร์ดลอฟสค์ (Sverdlovsk) และบ้านเกิดของประธานาธิบดีบอริส เยลต์ซิน (Boris Yeltsin)* ในอดีตเคยเป็นป้อมและโรงงานผลิตโลหะที่ซาร์ปีเตอร์มหาราช (Peter the Great) ทรงจัดตั้งขึ้น และต่อมาพัฒนาเป็นชุมชนเมือง ใน ค.ศ. ๑๗๒๓ ซาร์ปีเตอร์มหาราชทรงนามว่า เอคาเตรินบูร์กเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระมเหสีคือพระนางเอคาเตรินา (Ekaterina) หรือพระนางแคเทอริน (Catherine) ต่อมาทรงครองราชสมบัติเป็นจักรพรรดินีแคเทอรินที่ ๑) ภายหลังสงครามกลางเมืองและลัทธิคอมมิวนิสต์นิยมสงคราม (War Communism)* ใน ค.ศ. ๑๙๒๑ พรรคบอลเชวิคเปลี่ยนชื่อเมืองเอคาเตรินบูร์กเป็นเมืองสเวียร์ดลอฟสค์ เพื่อเป็นเกียรติและอนุสรณ์แก่ยาคอฟ เอ็ม. สเวียร์ดลอฟ (Yakov M. Sverdlov) เลขาธิการคนแรกของคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์โซเวียต แต่เมื่อสหภาพโซเวียตล่มสลายใน ค.ศ. ๑๙๙๑ รัฐบาลรัสเซียได้เปลี่ยนมาใช้ชื่อเดิมอีกครั้งหนึ่ง ปัจจุบัน เอคาเตรินบูร์กเป็นเมืองอุตสาหกรรมใหญ่ของสหพันธรัฐรัสเซีย มีประชากรประมาณ ๑.๔ ล้านคน รัฐบาลท้องถิ่นได้วางโครงการจัดสร้างพิพิธภัณฑ์เกี่ยวกับราชวงศ์โรมานอฟในช่วงที่ถูกกักขังขึ้นเพื่อใช้เป็นสถานที่ตั้งศูนย์นักท่องเที่ยว และบริเวณบ้านอิมปาตีฟ (Impativ House) ซึ่งเคยเป็นที่ประทับและถูกทำลายลงได้กลายเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์เพราะมีการนำเครื่องหมายกางเขนและพระบรมฉายาลักษณ์ราชวงศ์โรมานอฟไปตั้งไว้บริเวณที่เป็นห้องใต้ดินที่พระราชวงศ์ถูกปลงพระชนม์หมู่ ชาวรัสเซียมักมาขอพรและสักการะ และรัฐบาลวางโครงการจะจัดสร้างเป็นโบสถ์ขึ้น

Anastasia

บุคคลจำนวนมากกล่าวอ้างตนเป็นอดิศาเซียซึ่งเล่าลือกันว่าเป็นสมาชิกของราชวงศ์เพียงพระองค์เดียวที่รอดชีวิตจากการปลงพระชนม์หมู่ในครั้งนั้น ในจำนวนสตรีที่กล่าวอ้างและยืนยันว่าตนเป็นแกรนด์ดัชเชสอดิศาเซียนั้น แอนนา แอนเดอร์สัน (Anna Anderson) เป็นคนที่โดดเด่นและน่าเชื่อถือมากที่สุดและเธอพยายามเรียกร้องสิทธิในทรัพย์สินของราชวงศ์โรมานอฟซึ่งมีมูลค่ามหาศาลที่อยู่นอกรัสเซียโดยเฉพาะในเยอรมนี ใน ค.ศ. ๑๙๔๔ รัฐบาลรัสเซียซึ่งปฏิเสธข่าวเกี่ยวกับการปลงพระชนม์หมู่มาโดยตลอดได้ประกาศยืนยันเป็นทางการเกี่ยวกับการสิ้นพระชนม์ของแกรนด์ดัชเชสอดิศาเซียใน ค.ศ. ๑๙๑๘ แต่ปฏิเสธที่จะกล่าวถึงพระศพของอดิศาเซียที่สูญหายอย่างไร้ร่องรอย

แกรนด์ดัชเชสอดิศาเซียประสูติเมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๐๑ ณ พระตำหนักฤดูร้อนริมฝั่งทะเลตอนเหนือของกรุงเซนต์ปีเตอส์เบิร์ก (St. Petersburg) มีพระเชษฐภคินี ๓ พระองค์และพระอนุชา ๑ พระองค์ แกรนด์ดัชเชสอดิศาเซียทรงเรียนภาษาต่างประเทศ ๓ ภาษา คือ อังกฤษ ฝรั่งเศส และเยอรมันแต่ก็ไม่ทรงสนักภาษาใดเป็นพิเศษ ทรงเป็นเด็กที่ร่าเริงและไม่ใส่พระทัยในการเรียนมากนัก อีกทั้งยังทรงมักขอคะแนนเพิ่มเป็นพิเศษด้วยการพระราชทานดอกไม้หรือขนมแก่ครูเป็นของกำนัล โปรดวิชาศิลปะและทรงมีทักษะด้านการแต่งเรื่อง จดหมาย และบันทึกส่วนพระองค์ ซึ่งต่อมาเป็นหลักฐานที่ทำให้เรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตส่วนพระองค์และพระราชวงศ์ในช่วงถูกเนรเทศในไซบีเรียระหว่างกลาง ค.ศ. ๑๙๑๗-๑๙๑๘ กระจ่างชัดขึ้น

แกรนด์ดัชเชสอะนัสตาเซีย

เมื่อเกิดการปฏิวัติเดือนกุมภาพันธ์ (February Revolution)* และการปฏิวัติเดือนตุลาคม (October Revolution)* ค.ศ. ๑๙๑๗ ซึ่งทำให้ราชวงศ์โรมานอฟที่ปกครองจักรวรรดิรัสเซียกว่า ๓๐๐ ปีถึงกาลอวสาน แกรนด์ดัชเชสอะนัสตาเซียซึ่งมีพระชันษา ๑๗ ปีต้องเสด็จย้ายที่ประทับตามพระราชบิดาและพระราชมารดาไปไซบีเรีย และสถานที่ประทับครั้งสุดท้ายระหว่างเดือนมิถุนายนถึงกรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๑๘ คือบ้านอิมปาตีฟที่เมืองเอคาเตรินบูร์กในไซบีเรีย ต่อมา ในกลางดึกของคืนวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๑๘ ทรงถูกพวกบอลเชวิคปลงพระชนม์ร่วมกับพระราชบิดา พระราชมารดา และพระราชวงศ์องค์อื่น ๆ รวมทั้งข้าราชการที่ใกล้ชิดด้วยการระดมยิงอย่างทารุณ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลโซเวียตโดยการนำของวลาดีมีร์ เลนิน (Vladimir Lenin)* ผู้นำคนสำคัญของพรรคบอลเชวิคประกาศว่ามีเพียงซาร์นิโคลัสที่ ๒ เท่านั้นที่ถูกปลงพระชนม์ พระราชวงศ์ที่เหลือยังคงปลอดภัยและมีพระพลานามัยดี แต่กระนั้นก็มีข่าวเล่าลือกันว่าพระราชวงศ์ทั้งหมดถูกปลงพระชนม์และในเวลาไล่เลี่ยกันก็มีข่าวเล่าลือเช่นกันว่าทายาทบางองค์อาจจะทรงรอดชีวิตจากการปลงพระชนม์หมู่ครั้งนั้นด้วย

ใน ค.ศ. ๑๙๒๐ สตรีวัยรุ่นซึ่งต่อมารู้จักกันในชื่อแอนนา แอนเดอร์สัน ได้รับการช่วยเหลือจากการพยายามฆ่าตัวตายด้วยการกระโดดลงคลองลันด์แวร์ (Landwehr) ในกรุงเบอร์ลิน ประเทศเยอรมนี เมื่อฟื้นคืนสติในโรงพยาบาล เธอกล่าวอ้างว่าเธอคือแกรนด์ดัชเชสอะนัสตาเซียและให้รายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับเธอและพระราชวงศ์ในวันสังหารหมู่ เธอเล่าด้วยภาษาเยอรมันว่าทหารบอลเชวิคชาวโปแลนด์สองพี่น้องสกุลไซคอฟสกี (Tschaikovsky) ช่วยเหลือเธอซึ่งสิ้นสติจากกระสุนปืน พาไปหลบซ่อนที่บ้านพักและต่อมาพาเดินทางหนีไปยังกรุงบูคาเรสต์ ประเทศโรมาเนีย เธอถูกข่มขืน และมีบุตรชายนอกสมรสกับชายผู้พี่ของสกุลไซคอฟสกีและบุตรชายวัย ๓ เดือนของเธอถูกส่งไปให้คนอื่นเลี้ยงดู (บ้างว่าเธอแต่งงานกับชายสกุลไซคอฟสกี และมีบุตรสาวกับเขา ซึ่งคนอื่นนำไปเลี้ยงดู และต่อมาสามีถูกพวกบอลเชวิคฆ่า) ต่อมา เธอได้รับความช่วยเหลือให้หนีมากรุงเบอร์ลินเพื่อติดต่อขอความช่วยเหลือจากเจ้าหญิงไอรีนแห่งปรัสเซีย (Irene of Prussia) ซึ่งเป็นแม่ทูนหัวและพระมาตุจฉาของอะนัสตาเซีย แต่ไม่พบ ในสภาวะที่ท้อแท้และสิ้นหวัง เธอจึงตัดสินใจจบชีวิตและความทุกข์ยากทั้งหมดด้วยการฆ่าตัวตายจนกระทั่งได้รับความช่วยเหลือ แอนนา แอนเดอร์สันเล่าเรื่องดังกล่าวนี้ด้วยภาษาเยอรมัน โดยเธอปฏิเสธที่จะพูดภาษารัสเซีย และไม่เคยมีผู้ใดได้ยินเธอพูดภาษารัสเซียอีกเลยจนเธอเสียชีวิต เธออ้างว่าภาษารัสเซียเป็นภาษาที่เธอได้ยินก่อนที่จะเกิดภัยพิบัติอย่างมหันต์กับครอบครัวของเธอ และเธอก็ไม่ต้องการที่จะใช้ภาษานี้อีกต่อไป

เรื่องราวที่เธอบอกเล่าและการประกาศตนเป็นแกรนด์ดัชเชสอะนัสตาเซียเป็นข่าวใหญ่ที่สร้างความปั่นป่วนในหมู่สมาชิกราชวงศ์โรมานอฟที่ยังมีชีวิตอยู่ เพราะหากทุกอย่างเป็นความจริง แกรนด์ดัชเชสอะนัสตาเซียมีสิทธิได้รับส่วนแบ่งในทรัพย์สินของราชวงศ์โรมานอฟที่อยู่นอกรัสเซีย ซึ่งมีมูลค่ามหาศาล คาดกันว่าเฉพาะทรัพย์สินที่เป็นเงินสดก็มีมากกว่า ๔,๐๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐและมีสิ่งหาริมทรัพย์อีกจำนวนมากที่อยู่ในเยอรมนี นอกจากนี้ กลุ่มนิยามกษัตริย์ในเยอรมนีและประเทศยุโรปอื่น ๆ ก็เคลื่อนไหวทางการเมืองเรียกร้องให้ทายาทของราชวงศ์โรมานอฟที่รอดชีวิตให้กลับครองบัลลังก์อีกครั้งหนึ่ง ต่อมาใน ค.ศ. ๑๙๒๙ สตรี

Anastasia

แกรนด์ดัชเชสอะนัสตาเซีย

ผู้กล่าวอ้างเป็นอะนัสตาเซีย เดินทางไปสหรัฐอเมริกาและเปลี่ยนชื่อเป็นแอนนา แอนเดอร์สัน

ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๒๐-๑๙๔๔ ซึ่งเป็นเวลารวม ๖๔ ปี แอนนา แอนเดอร์สันพยายามพิสูจน์และยืนยันตราบจนวนาระสุดท้ายของชีวิตว่าเธอคือแกรนด์ดัชเชสอะนัสตาเซีย ลักษณะหน้าตาที่คล้ายคลึงกับอะนัสตาเซียอย่างมาก และความรู้หลายอย่างเกี่ยวกับชีวิตส่วนพระองค์ของซาร์นิโคลัสที่ ๒ และพระราชวงศ์องค์อื่น ๆ ที่ละเอียดน่าเชื่อถือ เป็นอาวุธสำคัญที่แอนนาใช้ในการต่อสู้เพื่อพิสูจน์ตนเองว่าเธอคือแกรนด์ดัชเชสอะนัสตาเซียตัวจริง แม้บุคคลที่เกี่ยวข้องและใกล้ชิดกับราชวงศ์โรมานอฟจำนวนหนึ่ง เช่น เจ้าหญิงไอรีนแห่งปรัสเซีย และแกรนด์ดั๊กแอนดรูว์ พระญาติของซาร์นิโคลัสที่ ๒ จะทรงยอมรับว่าแอนนาคืออะนัสตาเซีย แต่พระญาติและพระราชวงศ์ที่ใกล้ชิดคุ้นเคยกับราชวงศ์อีกจำนวนมากก็ไม่ยอมรับ และต่างกล่าวหาแอนนาว่าเป็นนักฉกฉวยโอกาสเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว

ใน ค.ศ. ๑๙๓๓ แอนนา แอนเดอร์สันยื่นคำร้องต่อศาลเยอรมันเพื่อเรียกร้องสิทธิในทรัพย์สินของราชวงศ์โรมานอฟในเยอรมนี ศาลในกรุงเบอร์ลินตัดสินว่าเธอไม่ใช่ทายาทและไม่มีสิทธิได้รับมรดกของซาร์ในเยอรมนี ในการพิจารณาคดีครั้งนี้ แม้จะมีหลักฐานที่พอจะพิสูจน์ว่าแอนนาแอนเดอร์สันคือฟรานซิสกา ชานซ์คอฟสกา (Franziska Schanzkowska) สาวโรงงานชาวโปแลนด์ที่มาจากครอบครัวชาวนา แต่ศาลก็ไม่ได้ตัดสินว่าแอนนาคือ ฟรานซิสกา

Anastasia

ชานซ์คอฟสกา เพราะหลักฐานที่มีอยู่ไม่มีน้ำหนักเพียงพอ และแอนนาก็ไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าตัวเธอคือแกรนด์ดัชเชสอะนัสตาเซีย ใน ค.ศ. ๑๙๓๘ แอนนาอุทธรณ์ต่อศาล แต่สงครามโลกครั้งที่ ๒ ทำให้คำอุทธรณ์ของเธอต้องเลื่อนพิจารณาออกไปจนถึง ค.ศ. ๑๙๖๘ โดยศาลเยอรมันในเมืองฮัมบูร์กตัดสินยืนตามศาลในกรุงเบอร์ลิน แต่แอนนาแอนเดอร์สันซึ่งต่อมาแต่งงานกับจอห์น แมนนาฮาน (John Manahan) นักธุรกิจหนุ่มอเมริกันชาวเวอร์จิเนียก็ยังคงยืนหยัดทวงสิทธิของเธอในฐานะเป็นแกรนด์ดัชเชสอะนัสตาเซีย ตราบจนสิ้นชีวิตด้วยโรคปอดบวม เมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๘๔

เรื่องราวของแกรนด์ดัชเชสอะนัสตาเซีย และแอนนาแอนเดอร์สัน หรือแอนนา แมนนาฮาน เป็นปริศนาที่ให้แรงบันดาลใจแก่นักเขียนและนักประวัติศาสตร์ในการสร้างงานประพันธ์เกี่ยวกับความลึกลับของอะนัสตาเซียและการพยายามค้นหาหลักฐานเพื่อพิสูจน์เรื่องตัวจริงตัวปลอมงานเขียนเล่มสำคัญคือ **Anastasia the Riddle of Anna Anderson** ของปีเตอร์ คัวร์ท (Peter Kurth) **Anastasia the Lost Princess** ของเจมส์ แบลร์ โลเวลล์ (James Blair Lovell) และ **Is Anna Anderson Anastasia?** ของลิลลี่ พาลเมอร์ (Lilli Palmer) นอกจากนี้ มีการนำเรื่องราวของอะนัสตาเซีย ไปดัดแปลงเป็นละครเวทีและภาพยนตร์หลายครั้งด้วย ปริศนาอะนัสตาเซียตัวจริงตัวปลอมจึงได้รับความสนใจกันทั่วไป และเป็นระยะเวลาานาน

ใน ค.ศ. ๑๙๙๑ มีการขุดพบโครงกระดูกจำนวน ๙ โครง บริเวณส่วนที่เป็นเหมืองร้างในป่าคอปเตียกกี (Koptiyaki) ทางตอนเหนือซึ่งห่างจากเมืองเอคาเตรินบูร์กประมาณ ๒๐ กิโลเมตร โครงกระดูกดังกล่าวต่อมาสามารถพิสูจน์ด้วยวิธีการตรวจสอบสายพันธุกรรมที่เรียกว่า ดีเอ็นเอ (DNA - deoxyribonucleic acid) ได้ว่า เป็นของซาร์นิโคลัสที่ ๒ และพระมเหสีรวมทั้งพระราชธิดาทั้ง ๓ พระองค์ และส่วนที่เหลือเป็นข้าราชการบริพารที่ใกล้ชิด การตรวจสอบดีเอ็นเอดังกล่าวทำให้เรื่องราวของแกรนด์ดัชเชสอะนัสตาเซียเป็นข่าวใหญ่ของโลกอีกครั้งหนึ่งเพราะวิธีการตรวจสอบด้วยดีเอ็นเอจะทำให้ปริศนาเกี่ยวกับอะนัสตาเซียคลี่คลายลง ใน ค.ศ. ๑๙๙๓ คณะนักวิทยาศาสตร์ในประเทศอังกฤษได้ตรวจสอบสายดีเอ็นเอจาก

Anastasia

แอนนา แอนเดอร์สัน ผู้อ้างตัวเป็น
แกรนด์ดัชเชสอะนัสตาเซีย

เซลล์ลำไส้ของแอนนา แอนเดอร์สันซึ่งเก็บไว้ที่โรงพยาบาล มาร์ธา เจฟเฟอร์สัน (Martha Jefferson Hospital) ในมลรัฐเวอร์จิเนียที่เธอเคยไปผ่าตัดใน ค.ศ. ๑๙๗๙ ผลการตรวจสอบปรากฏว่าสายดีเอ็นเอลำไส้ของแอนนาไม่ตรงกับสายดีเอ็นเอพระอัฐิของซาร์นิโคลัสที่ ๒ และมเหสี นอกจากนี้ยังมีการตรวจสอบดีเอ็นเอของแอนนากับทายาทรุ่นหลาน ๆ ของตระกูลซาร์คอฟสกาและพบว่าสอดคล้องกัน คณะนักวิทยาศาสตร์อังกฤษจึงสรุปผลว่าแอนนา แอนเดอร์สัน แมนาซานน่าจะเป็นบุคคลเดียวกันกับฟรานซิสกา ซาร์คอฟสกา ซึ่งหายสาบสูญไปในช่วงเวลาเดียวกันที่แอนนา แอนเดอร์สันปรากฏตัวและประกาศว่าเธอคือแกรนด์ดัชเชสอะนัสตาเซีย นอกไปจากการตรวจสอบของคณะนักวิทยาศาสตร์อังกฤษแล้ว คณะนักวิทยาศาสตร์ในสหรัฐอเมริกาประจำมหาวิทยาลัยเพนซิลเวเนียก็ยังตรวจสอบดีเอ็นเอของเส้นผมที่เชื่อว่าเป็นของแอนนา แอนเดอร์สัน แมนาซาน กับดีเอ็นเอของเจ้าชายฟิลิปแห่งอังกฤษซึ่งเป็นพระญาติทางฝ่ายพระมารดาของแกรนด์ดัชเชสอะนัสตาเซียด้วย และพบว่าไม่ตรงกัน ผลการตรวจสอบดังกล่าวจึงเป็นการเน้นว่าแอนนา แอนเดอร์สัน แมนาซานไม่ใช่แกรนด์ดัชเชสอะนัสตาเซีย

Andorra, Principality of

อย่างไรก็ตาม โครงกระดูกที่ขุดพบในรัสเซีย ซึ่งในเวลาต่อมาตรวจสอบและพิสูจน์ได้ว่าไม่มีพระอัฐิของแกรนด์ดัชเชสอะนัสตาเซีย และซาเรวิชอะเล็กเซย์ นิโคลาเยวิช (Tsarevich Alexei Nikolayevich)* มกุฎราชกุมาร พระอนุชาองค์สุดท้ายที่รวมอยู่ด้วย พระศพที่สูญหายอย่างไร้ร่องรอยดังกล่าวจึงทำให้เรื่องราวของแกรนด์ดัชเชสอะนัสตาเซียยังคงเป็นปริศนาที่ไม่มีคำตอบที่ชัดเจนสืบต่อไป เหมือนที่แอนนา แอนเดอร์สันเคยกล่าวไว้ใน ค.ศ. ๑๙๒๐ ว่าเรื่องราวของเธอจะเป็นปริศนาในประวัติศาสตร์ที่ไม่มีข้อสรุปอันชัดเจน ต่อมาในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๙๘ รัฐบาลรัสเซียแถลงข่าว ว่าได้ค้นพบพระศพที่สูญหายทั้งของซาเรวิชอะเล็กเซย์ และแกรนด์ดัชเชสอะนัสตาเซีย แต่กำลังดำเนินการตรวจสอบพระอัฐิ และจะแถลงข่าวอีกครั้งเมื่อได้รับทราบผลการตรวจสอบที่แน่ชัดแล้ว.

(สัญญา สุวังบุตร)

Andorra, Principality of : ราชรัฐอันดอร์รา

ราชรัฐอันดอร์ราเป็นรัฐอิสระขนาดเล็กตั้งอยู่ในเทือกเขาพิเรนีส (Pyrenees) ระหว่างพรมแดนประเทศฝรั่งเศสกับประเทศสเปน เป็นดินแดนที่จักรพรรดิชาร์เลอมาญ (Charlemagne) ช่วยให้หลุดพ้นจากการครอบครองของพวกเขามุสลิมที่ขยายอำนาจเข้ามาในยุโรปในสมัยกลาง ต่อมาได้ตกอยู่ใต้การปกครองของขุนนางและกษัตริย์ฝรั่งเศสกับบิชอปแห่งอูร์เจล (Bishop of Urgel) แห่งสเปนในระบบฟิวดัล (feudalism) ความสัมพันธ์กับประมุขทั้งสองในฐานะผู้ปกครองได้มีอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ในต้นทศวรรษ ๑๙๙๐ อันดอร์ราได้ปฏิรูประบอบการปกครองเป็นประชาธิปไตย ได้มีการลดอำนาจและบทบาทของประมุขในระบบฟิวดัล แต่ก็ยังคงยอมรับประธานาธิบดีฝรั่งเศสและบิชอปแห่งอูร์เจลเป็นประมุขร่วมกันของประเทศ

Andorra, Principality of

อันดอร์ราตั้งอยู่บนเนินทางตอนใต้ของเทือกเขาพิเรนีสตะวันออก ทิศเหนือและทิศตะวันออกจดจังหวัดอารีแยซ (Ariège) และจังหวัดปีเรเนตะวันออก (Pyrénées Orientales) ของฝรั่งเศส ทางทิศใต้จดจังหวัดเลรีดา (Lerida) ของสเปน มีเนื้อที่ ๔๖๘ ตารางกิโลเมตร จัดว่าเป็นรัฐขนาดเล็กในทวีปยุโรปที่มีพื้นที่มากที่สุด [รัฐขนาดเล็กที่มีขนาดรองลงมา ได้แก่ **ราชรัฐโมนาโก (Principality of Monaco)*** สาธารณรัฐซานมาริโน (Republic of San Marino) และ**ราชรัฐลิกเตนสไตน์ (Principality of Liechtenstein)***] ห้อมล้อมด้วยภูเขาที่มีระดับความสูงระหว่าง ๒,๐๐๐-๓,๐๐๐ เมตร มีประชากร ๖๙,๘๖๕ คน (ค.ศ. ๒๐๐๔) ประกอบด้วยชาวอันดอร์ราประมาณร้อยละ ๓๐ ชาวสเปนร้อยละ ๖๑ ชาวฝรั่งเศสร้อยละ ๖ ที่เหลือเป็นชนเชื้อชาติอื่นๆ ภาษาราชการคือภาษากาตาลัน (Catalan) ซึ่งเป็นภาษาพื้นเมืองของสเปนตะวันตก แต่ภาษาสเปนและฝรั่งเศสก็ยังเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป คริสต์ศาสนานิกายโรมันคาทอลิกเป็นศาสนาประจำชาติ และเป็นที่ยึดถือของประชากรส่วนใหญ่ กรุงอันดอร์ราลาเวลลา (Andorra la Vella) เป็นเมืองหลวง อันดอร์ราไม่มีระบบเงินตราของตนเอง แต่ใช้หน่วยเงินของฝรั่งเศสและสเปนคือฟรังก์ (franc) และเปเซตา (peseta)

อันดอร์ราเริ่มเป็นที่รู้จักกันแล้วในสมัยโรมัน โดยมีหลักฐานว่าชาวโรมันเรียกชนเผ่าที่อาศัยในบริเวณแถบนั้นว่าพวกอันโดเซียน (Andosian) แต่ประวัติศาสตร์แบบจารีตนิยมของอันดอร์ราเริ่มต้นขึ้นเมื่อจักรพรรดิชาร์เลอมาญแห่งราชวงศ์คาโรลินเจียน (Carolingian) ได้ขับไล่พวกมัวร์ (Moor) ที่นับถือศาสนาอิสลามออกจากดินแดนอันดอร์ราได้สำเร็จใน ค.ศ. ๘๐๑ และนับแต่นั้นเป็นต้นมาชาวอันดอร์ราก็ยกย่องให้จักรพรรดิชาร์เลอมาญเป็นบิดาของประเทศ (เพลงชาติอันดอร์ราในปัจจุบัน คือ El Gran Carlemany, mon pare : จักรพรรดิชาร์เลอมาญมหาราช, บิดาของข้าพเจ้า) ต่อมา พระเจ้าชาร์ลที่ ๒ (Charles II) พระราชนัดดา ทรงให้เคานต์แห่งอูร์เจล (Count of Urgel) ปกครองอันดอร์ราในฐานะลอร์ดหรือประมุข ใน ค.ศ. ๙๕๔ ลูกหลานคนหนึ่งของเคานต์แห่งอูร์เจลได้ยกดินแดนอันดอร์ราให้บิชอปแห่งอูร์เจลปกครอง อย่างไรก็ตาม หลังจากที่เคานต์แห่งฟัว (Count of Foix) ชาวฝรั่งเศสได้เป็นทายาทของเคานต์

Andorra, Principality of

แห่งอูร์เจลทางสายมารดา สิทธิการปกครองอันดอร์ราของเคานต์แห่งฟัวและบิชอปแห่งอูร์เจลได้กลายเป็นประเด็นปัญหาที่สำคัญและก่อให้เกิดกระแสความตึงเครียดขึ้นในอันดอร์รา แต่ในที่สุดทั้ง ๒ ฝ่ายต่างยินยอมประนีประนอมและทำสนธิสัญญาปารีเยตเจส (Treaty of Pariatjes) ใน ค.ศ. ๑๒๗๘ โดยตกลงที่จะร่วมกันปกครองอันดอร์ราในฐานะประมุข เรียกว่า “co-princes” ต่างมีสิทธิและอำนาจในการปกครองทัดเทียมกัน นับแต่นั้นเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันทางฝ่ายสเปน ผู้ได้รับตำแหน่งบิชอปแห่งอูร์เจลได้รับสิทธิในการปกครองอันดอร์ราโดยตลอด และถือว่าอันดอร์ราเป็นส่วนหนึ่งของเขตการปกครองของบิชอปแห่งอูร์เจล ส่วนทางฝ่ายฝรั่งเศส สิทธิดังกล่าวนี้ได้ตกเป็นของกษัตริย์ฝรั่งเศสเมื่อเชื้อสายผู้หนึ่งของเคานต์แห่งฟัวได้เสด็จขึ้นครองราชบัลลังก์ฝรั่งเศสใน ค.ศ. ๑๕๘๙ ในพระนามพระเจ้าเฮนรีที่ ๔ (Henry IV)

ในระหว่างเกิดการปฏิวัติฝรั่งเศส (French Revolution)* รัฐบาลปฏิวัติได้สละสิทธิการปกครองอันดอร์ราใน ค.ศ. ๑๗๙๓ โดยยึดหลักการของการยกเลิกระบบการปกครองแบบฟิวดัล แต่ต่อมาใน ค.ศ. ๑๘๐๖ เมื่อฝรั่งเศสได้เปลี่ยนรูปการปกครองเป็นระบบกษัตริย์จักรพรรดินโปเลียนที่ ๑ (Napoleon I)* ทรงรื้อฟื้นความสัมพันธ์ระหว่างฝรั่งเศสกับอันดอร์ราและทรงใช้สิทธิขององค์พระประมุขฝรั่งเศสในการปกครองอันดอร์ราอีกครั้งหนึ่ง สิทธินี้ยังเป็นของประมุขฝรั่งเศสมาจนถึงปัจจุบันแม้ว่าฝรั่งเศสจะปกครองในระบอบสาธารณรัฐมีประธานาธิบดีเป็นประมุขของประเทศตั้งแต่กลางคริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ ส่วนอันดอร์รายังคงรักษาประเพณีของระบบฟิวดัลอย่างเคร่งครัดโดยส่ง “บรรณาการ” (tribute) ให้แก่ประมุขฝรั่งเศสและบิชอปแห่งอูร์เจลทุก ๆ ๒ ปี ประธานาธิบดีฝรั่งเศสได้รับเงิน ๙๖๐ ฟรังก์ ส่วนบิชอปแห่งอูร์เจลได้ ๔๖๐ เปเซตา

ลักษณะภูมิประเทศที่อยู่บนเทือกเขาสูงและการคมนาคมไม่สะดวก กอปรกับมีพื้นที่เพาะปลูกได้เพียงร้อยละ ๔ ทำให้อันดอร์ราเป็นดินแดนที่อยู่นอกความสนใจของชาวยุโรปอื่น ๆ มาตั้งแต่สมัยกลาง แม้กระทั่งสเปนและฝรั่งเศสซึ่งมีความใกล้ชิดกับอันดอร์รามากที่สุดก็ไม่คิดจะเข้าครอบ

Andorra, Principality of

ครองอันดอร์ราอย่างจริงจัง อันดอร์ราเป็นรัฐที่อยู่อย่างโดดเดี่ยวและถูกตัดขาดจากกิจกรรมภายนอกมาโดยตลอดในสงครามโลกครั้งที่ ๑ และครั้งที่ ๒ การที่อันดอร์ราตกอยู่ใต้ปกครองของบิชอปแห่งอูร์เคลและเกลียวสัมพันธมิตรอันแนบแน่นกับสเปน ทำให้อันดอร์ราสามารถรักษาความเป็นกลางและรอดพ้นจากภัยพิบัติของสงครามได้ ในขณะที่เดียวกัน การมีประมุขฝรั่งเศสร่วมปกครองราชรัฐก็ช่วยให้อันดอร์ราปลอดภัยจากสงครามกลางเมืองสเปน (Spanish Civil War ค.ศ. ๑๙๓๖-๑๙๓๙)* อย่างไรก็ตาม นับตั้งแต่ทศวรรษ ๑๙๕๐ เป็นต้นมา อันดอร์ราได้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับกิจการต่างๆ ในยุโรปมากขึ้นเนื่องจากอันดอร์รากลายเป็นสถานที่เล่นสกีและกีฬาฤดูหนาว และการท่องเที่ยวในฤดูร้อน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจึงทำรายได้สูงให้แก่ประเทศแทนการปลูกยาสูบและการเลี้ยงสัตว์ ซึ่งเป็นรายได้หลักมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน มีชาวต่างชาติ โดยเฉพาะชาวสเปนเริ่มอพยพเข้าไปประกอบอาชีพต่างๆ ในอันดอร์รามากขึ้น นอกจากนี้ อันดอร์รายังเป็นสถานที่จำหน่ายสินค้าคุณภาพดีและราคาถูกจากดินแดนต่างๆ ในยุโรป เพราะแทบไม่มีการเก็บภาษีอากร ทำให้มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากหลั่งไหลเข้าไปในอันดอร์รา และชื่อเสียงของประเทศก็เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายมากยิ่งขึ้น

อันดอร์ราได้ชื่อว่าเป็นดินแดนสุดท้ายในยุโรปที่อยู่ใต้การปกครองแบบฟิวคัล ก่อนมีการเปลี่ยนการปกครองในต้นทศวรรษ ๑๙๕๐ การปกครองของอันดอร์รามีลักษณะกึ่งระบบฟิวคัลและกึ่งระบอบประชาธิปไตย โดยประมุขของฝรั่งเศสและบิชอปแห่งอูร์เคลหรือ “co-princes” ร่วมกันปกครองอันดอร์รา ในทางทฤษฎี ทั้งสองมีอำนาจสูงสุดทางนิติบัญญัติ ตุลาการ และการบริหาร แต่ในทางปฏิบัติ ประมุขทั้งสองมอบอำนาจนิติบัญญัติและตุลาการให้แก่ผู้แทน (delegate) และผู้พิพากษาของแต่ละฝ่ายเป็นผู้ดูแล ศาลฎีกาของอันดอร์รามี ๒ แห่ง คือ ศาลฆราวาส ณ เมืองเปร์ปีญอง (Perpignan) ในฝรั่งเศส และศาลศาสนาประจำแขวงการปกครองของบิชอปแห่งอูร์เคลในสเปน โดยให้สิทธิแก่โจทก์ในการเลือกที่จะใช้ศาลใดก็ได้ ส่วนในการบริหาร อันดอร์รามีสภาการปกครอง (General Council) ประกอบด้วยสมาชิก ๒๔ คน จากเมือง ๖ เมือง คือ อันดอร์ราลาเวลลา อองกอง (Encamp) ลามาซานา

Andorra, Principality of

(La Macana) ออร์ดีโน (Ordino) คานิลโล (Canillo) และ ซานต์จูเลียเดลอเรีย (Sant Julia de Loria) เมืองละ ๔ คน มีวาระ ๔ ปี เลือกตั้งโดยผู้ชายที่เป็นหัวหน้าครอบครัวซึ่งมีอายุเกิน ๒๕ ปี ต่อมา เมื่อมีการดำเนินการปฏิรูปการปกครองได้เพิ่มเขตเลือกตั้งเป็น ๗ เมืองและเพิ่มสมาชิกสภาการปกครองเป็น ๒๘ คน สมาชิกสภาการปกครองนี้ไม่มีอำนาจทางนิติบัญญัติ แต่มีหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับทรัพย์สิน ธุรกิจ ภาษีอากร การคมนาคม โทรศัพท์ การดับเพลิง การให้สวัสดิการและอื่นๆ แต่ละเมืองมีคณะกรรมการชุมชน (communal board) รับผิดชอบการปกครองภายใน ส่วนการกำกับและการให้บริการทางด้านการศึกษา การไปรษณีย์ และการโทรเลขเป็นของรัฐบาลสเปนและฝรั่งเศส

รัฐธรรมนูญฉบับเก่าของอันดอร์รากำหนดให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งจะต้องเป็นพลเมืองชายชาวอันดอร์รารุ่นอายุที่สาม (third generation) หรือรุ่นหลานเท่านั้น แต่ต่อมาสิทธิดังกล่าวนี้ได้ขยายตัวมากขึ้นเมื่ออันดอร์ราพยายามพัฒนาระบอบประชาธิปไตยตามแนวทางของประเทศอื่นๆ ในโลกตะวันตก ใน ค.ศ. ๑๙๗๐ ได้มีการขยายสิทธิเลือกตั้งให้แก่ผู้ชายชาวอันดอร์รารุ่นอายุที่สอง (second generation) หรือรุ่นลูกและผู้หญิง อีก ๗ ปี ต่อมา ชาวอันดอร์ราซึ่งมีบิดา-มารดาเป็นคนต่างชาติ (คือชาวอันดอร์รารุ่นอายุที่หนึ่ง (first generation) หรือรุ่นแรกที่อพยพเข้าไปตั้งรกรากในอันดอร์รา อายุ ๒๘ ปีขึ้นไปทุกคนก็ได้สิทธิเลือกตั้งด้วย อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการขยายสิทธิการเลือกตั้งดังกล่าว แต่ผู้มีสิทธิออกเสียงก็ยังมีจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนประชากรทั้งหมดของประเทศที่ส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติ

ใน ค.ศ. ๑๙๘๐ ผู้แทนของ “co-princes” และสภาการปกครองได้ร่วมมือกันพิจารณาการปฏิรูประบบการปกครองของอันดอร์รา และได้ข้อสรุปว่าจะต้องมีการจัดตั้งสภาบริหาร (executive council) ขึ้นและมีการลงประชามติเพื่อเปลี่ยนแปลงระบบเลือกตั้งใหม่ ดังนั้น นับแต่ทศวรรษ ๑๙๘๐ เป็นต้นมาจึงเป็นช่วงระยะเวลาของการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในระบบการเมืองการปกครองของอันดอร์รา โดยเริ่มต้นตั้งแต่เดือนมกราคม ค.ศ. ๑๙๘๑ “co-princes” ได้แจ้งอย่างเป็นทางการให้สภาการปกครองของอันดอร์ราจัดเตรียมแนวทางสำหรับปฏิรูประบบการปกครอง ดังนั้น

Andorra, Principality of

หลังการเลือกตั้งสมาชิกสภาการปกครองในเดือนธันวาคม ค.ศ. ๑๙๘๑ แล้วได้มีการจัดตั้งสภาบริหารขึ้นในเดือนถัดไป โดยออสการ์ เรก (Oscar Reig) ได้เป็นหัวหน้าคณะรัฐบาล เรียกว่า Cap de Govern ซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากับนายกรัฐมนตรี และเรกได้แต่งตั้งคณะรัฐมนตรีอีก ๖ คน เพื่อเข้าร่วมบริหารประเทศในคณะรัฐบาลของเขา ต่อมา ในการเลือกตั้งในเดือนธันวาคม ค.ศ. ๑๙๘๕ สภาการปกครองของอันดอร์ราได้กำหนดให้ผู้มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไปมีสิทธิเลือกตั้ง ทำให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเพิ่มจำนวนขึ้นอีกร้อยละ ๒๗ ในวันที่ ๑๔ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๙๓ อันดอร์ราจัดให้มีการลงประชามติเพื่อรับรองร่างรัฐธรรมนูญฉบับประชาธิปไตยของประเทศ ผลปรากฏว่าผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งร้อยละ ๗๕.๗ หรือจำนวนพลเมือง ๙,๑๒๓ คนได้มาใช้สิทธิ และร้อยละ ๗๔.๒ ของจำนวนดังกล่าวได้ให้ความเห็นชอบกับร่างรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญประกาศใช้เมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๙๓ หลังจากที่ประธานาธิบดีฝรั่งเศสและบิชอปแห่งอูร์เคลลงนามรับรองในปลายเดือนเมษายน ซึ่งนับเป็นการยุติระบบการปกครองแบบพิวคัลที่มีมาอย่างต่อเนื่องนับพันปีและเปลี่ยนบทบาทของประมุขฝรั่งเศสและบิชอปแห่งอูร์เคลที่มีต่ออันดอร์รา ชาวอันดอร์ราจึงได้รับอำนาจอธิปไตยอย่างสมบูรณ์ สภาการปกครองมีสถานะภาพเป็นรัฐสภาแห่งชาติ ชาวอันดอร์ราและชาวต่างชาติที่ตั้งรกรากในอันดอร์ราเกิน ๒๐ ปี ได้รับสิทธิที่จะจัดตั้งหรือเป็นสมาชิกพรรคการเมืองและสหภาพแรงงานได้ โดยก่อนหน้านี้ไม่มีกฎหมายรับรองพรรคการเมืองและสหภาพแรงงาน นอกจากนี้ อันดอร์รายังจัดตั้งระบบการเก็บภาษีอากรและการศาลของตนเอง และมีอิสระในการกำหนดนโยบายต่างประเทศซึ่งฝรั่งเศสเคยกำกับดูแลในด้านนี้มาโดยตลอด

หลังจากแยกตัวออกจากอำนาจของฝรั่งเศสและสเปนแล้ว อันดอร์ราได้สมัครเป็นสมาชิกของสภาแห่งยุโรป (Council of Europe)* ในเดือนมิถุนายน ค.ศ. ๑๙๙๓ รัฐบาลอันดอร์ราได้ทำสนธิสัญญาด้านความร่วมมือกับฝรั่งเศสและสเปน โดยประเทศคู่สัญญาทั้งสองดังกล่าวยอมรับในอำนาจอธิปไตยของอันดอร์รา อีก ๑ เดือนต่อมา อันดอร์ราได้เป็นสมาชิกลำดับที่ ๑๘๔ ขององค์การสหประชาชาติ (United Nations)* ในปลาย ค.ศ. ๑๙๙๓ ฝรั่งเศสและสเปนได้จัดตั้งสถานทูตขึ้นในอันดอร์ราและอันดอร์ราก็เปิดสถานทูตในกรุงปารีสและกรุงมาดริด

Andrássy, Gyula, Count

อำนาจของประธานาธิบดีฝรั่งเศสและบิชอปแห่งอูร์เคลได้ถูกลดลงจนเกือบหมด ทั้งสองมีฐานะเป็นเพียงประมุขแต่ในนามเท่านั้นและมีเพียงสิทธิในการให้คำปรึกษาหรือคัดค้านในกรณีที่อันดอร์ราทำสนธิสัญญากับอีกประเทศที่อาจส่งผลกระทบต่อพรมแดนและความมั่นคงของประเทศตน ในวันที่ ๑๒ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๙๓ อันดอร์ราได้จัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ขึ้นเป็นครั้งแรก พรรคอะกรูปาซิออนเนชันแนลดีโมแครติกหรือเอเอ็นดี (Agrupacio National Democratica - AND) ของออสการ์ เรกได้ที่นั่งในสภาการปกครองมากที่สุด (๘ ที่นั่ง) ในเดือนมกราคม ปีต่อมา เรกก็ได้รับการสนับสนุนจากสมาชิกสภาการปกครองจากพรรคการเมืองต่าง ๆ จำนวน ๑๗ คนจาก ๒๘ คนให้เป็นหัวหน้าคณะรัฐบาลอีกครั้ง และเป็นนายกรัฐมนตรีคนแรกในระบอบการปกครองใหม่ของอันดอร์รา

ก่อนมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง อันดอร์ราได้เข้าเป็นสมาชิกของสหภาพศุลกากรของประชาคมยุโรป (European Community Customs Union) ใน ค.ศ. ๑๙๙๑ ซึ่งเปิดโอกาสให้อันดอร์รามีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจมากขึ้นกับกลุ่มประเทศสมาชิกประชาคมยุโรป (European Community - EC)* แต่ในขณะเดียวกันความสัมพันธ์กับฝรั่งเศสและกับสเปนก็ยังคงดำเนินต่อไปอย่างแน่นแฟ้น อันดอร์ราไม่มีสนามบินของตนเอง ดังนั้นสนามบินที่เมืองตูลุส (Toulouse) ในฝรั่งเศสและที่เมืองบาร์เซโลนา (Barcelona) ในสเปนจึงเป็นเสมือนหน้าต่างสำคัญสำหรับนักธุรกิจและนักท่องเที่ยวจากประเทศอื่น ๆ ในยุโรปและทั่วโลกที่ต้องการเดินทางต่อไปยังราชรัฐเก่าแก่นี้ ซึ่งได้ซ่อนตัวในเทือกเขามานานนับพันปี.

(อนันต์ชัย เลาะห์พันธุ์)

Andrássy, Gyula, Count
(1823-1890) : **เคานต์ยูลา อันดราซี (พ.ศ. ๒๓๖๖-๒๔๓๓)**

Andrássy, Gyula, Count

เคานต์ยูลา อันดราซีเป็นอัครมหาเสนาบดีคนแรก
ของฮังการี และเป็นเสนาบดีว่าการกระทรวงการต่าง
ประเทศของจักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการี (Austro-
Hungarian Empire)* เขามีบทบาทสำคัญในการต่อสู้เพื่อ
เอกราชของฮังการีในการปฏิวัติ ค.ศ. ๑๘๔๘ (Revolution
of 1848)* เพื่อต่อต้านออสเตรีย ใน ค.ศ. ๑๘๖๖ อันดราซี
เป็นประธานของคณะผู้เจรจาฝ่ายฮังการีในการทำความ
ปรองดองทางการเมืองระหว่างฮังการีกับออสเตรีย

เคานต์ยูลา อันดราซี เป็นชาวแมกยาร์ที่มาจาก
ตระกูลที่มีชื่อเสียง เกิดที่เมืองคอสซอ (Kassa) ใน ค.ศ. ๑๘๒๓
เขาเป็นนักชาตินิยมหัวรุนแรงและเคลื่อนไหวทางการเมือง
ในการต่อสู้เพื่อเอกราชของฮังการีระหว่าง ค.ศ. ๑๘๔๘-
๑๘๔๙ แต่ไม่ประสบความสำเร็จ ต่อมาเขาจึงถูกเนรเทศ
ไปอยู่ต่างประเทศเป็นเวลา ๘ ปี เมื่อกลับมาฮังการีอีก
ครั้งใน ค.ศ. ๑๘๕๗ เขากลายเป็นนักการเมืองที่มีความคิด
เห็นสายกลางมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากการที่เขาให้ความ
สนับสนุนแก่เฟอเรนซ์ เดออัก (Ferenc Déak)* ในการ
เจรจาทำความตกลงประนีประนอมออสเตรีย-ฮังการี
(Ausgleich)* ใน ค.ศ. ๑๘๖๖ โดยทั้ง ๒ ประเทศสถาปนา
ระบอบราชาธิปไตยคู่ (Dual Monarchy)* ขึ้น

เคานต์ยูลา อันดราซีดำรงตำแหน่งอัครมหา
เสนาบดีคนแรกของฮังการีระหว่าง ค.ศ. ๑๘๖๗-๑๘๗๑
ต่อมาได้เป็นเสนาบดีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของ
จักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการีระหว่าง ค.ศ. ๑๘๗๑-๑๘๗๙
โดยมีหน้าที่รับผิดชอบเรื่องการฟื้นฟูอิทธิพลที่ตกต่ำของ
ระบอบราชาธิปไตยในคาบสมุทรบอลข่านตะวันตกและฟื้นฟู
ความสัมพันธ์กับเยอรมนี ใน ค.ศ. ๑๘๗๘ อันดราซีเป็น
หัวหน้าคณะผู้แทนของจักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการีในการ
ประชุมใหญ่แห่งเบอร์ลิน (Congress of Berlin) และเขาเสนอ
โครงการให้ออสเตรียผนวกมณฑลบอลข่านและเซอร์เบีย
(Bosnia and Herzegovina) ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากที่

Andropov, Yuri Vladimirovich

ประชุม หลังการประชุมครั้งนี้ อันดราซีลาออกจากราชการ
และใช้ชีวิตอย่างสงบ ต่อมาในเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๑๘
เคานต์ยูลา อันดราซี บุตรชายของเขาซึ่งใช้นามเดียวกัน
ก็ได้เป็นเสนาบดีว่าการกระทรวงการต่างประเทศคนสุดท้าย
ของจักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการี

เคานต์ยูลา อันดราซี ถึงแก่อสัญกรรมใน ค.ศ.
๑๙๙๐ ขณะอายุ ๖๗ ปี.

(เพ็ญศรี ตู่ก)

Andropov, Yuri Vladimirovich (1914-1984) : นายยูรี วลาดีมีโรวิช อันโดรปอฟ (พ.ศ. ๒๔๕๗-๒๕๒๗)

ยูรี วลาดีมีโรวิช อันโดรปอฟเป็นเลขาธิการใหญ่
คณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์สหภาพโซเวียตใน
ค.ศ. ๑๙๘๒ และประธานคณะผู้บริหารสูงสุดของรัฐสภา
โซเวียตแห่งสหภาพโซเวียต (Presidium of the Supreme
Soviet of the USSR) ใน ค.ศ. ๑๙๘๓ เป็นเอกอัครราชทูต
สหภาพโซเวียตประจำสาธารณรัฐประชาชนฮังการีระหว่าง
ค.ศ. ๑๙๕๔-๑๙๕๗ หัวหน้าแผนกความสัมพันธ์กับพรรค
คอมมิวนิสต์และพรรคชนชั้นแรงงานของกลุ่มประเทศ
สังคมนิยม (Department for Relations with Communist
and Workers' Parties of Socialist Countries) ระหว่าง
ค.ศ. ๑๙๕๗-๑๙๖๗ และประธานเคจีบีหรือคณะ
กรรมาธิการเพื่อความมั่นคงแห่งรัฐ (KGB -
Committee of State Security)* ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๖๗-
๑๙๘๒ อันโดรปอฟได้ชื่อว่าเป็นผู้นำหัวปฏิรูปที่มีบทบาท

* เคานต์ยูลา อันดราซี เกิดที่กรุงบูดาเปสต์ (Budapest) ใน ค.ศ. ๑๘๖๐ และเข้าสู่การเมืองเมื่ออายุ ๒๔ ปี ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๐๖-
๑๙๐๙ เขาดำรงตำแหน่งเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และต่อมามีบทบาทสำคัญในฐานะเป็นผู้แทนฝ่ายออสเตรียในการเจรจายุติสงคราม
บอลข่าน (Balkan Wars)* ใน ค.ศ. ๑๙๑๒ ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๑ อันดราซีพยายามดำเนินนโยบายให้ออสเตรียยอมตกลงทำสนธิสัญญา
สันติภาพกับประเทศฝ่ายสัมพันธมิตร แต่ล้มเหลวและมีผลให้อันดราซีต้องลาออกจากราชการ ใน ค.ศ. ๑๙๒๑ เขาถูกจับขังด้วยข้อหาพยายามสนับสนุน
จักรพรรดิชาลส์ที่ ๑ (Charles I)* แห่งออสเตรียขึ้นเป็นกษัตริย์ของฮังการี แต่ล้มเหลว อันดราซีเสียชีวิตใน ค.ศ. ๑๙๒๙ ขณะอายุ ๖๙ ปี

Andropov, Yuri Vladimirovich

สำคัญในวงการเมืองโซเวียต เพราะเขาพยายามผลักดันการยกระดับประสิทธิภาพและคุณภาพของการทำงานในวงราชการ และการสร้างระเบียบวินัยต่าง ๆ ขึ้นในสังคมที่ยังสนับสนุนคนหนุ่มสาวรุ่นใหม่ซึ่งรวมถึงมีฮาอิล กอร์บาชอฟ (Mikhail Gorbachev)* ให้เป็นผู้นำในหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้เกิดการปฏิรูปทางการเมืองและเศรษฐกิจ ความเป็นผู้นำที่สามารถทำให้เขาได้รับเลือกเป็นสมาชิกโปลิตบูโร (Politburo) ใน ค.ศ. ๑๙๗๓ และเป็นผู้สืบทอดอำนาจจากประธานาธิบดีเลโอนิด เบรจเนฟ (Leonid Brezhnev)* ซึ่งถึงแก่อสัญกรรมในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๘๒

อันโดรปอฟเกิดเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๑๔ ในครอบครัวกรรมกรรถไฟประจำสถานีรถไฟหมู่บ้านนาคุตสกายา (Nagutskaya) ในภูมิภาคสตาวโรปอล (Stavropol) ทางรัสเซียใต้ เมื่อจบการศึกษาในระดับมัธยมต้นขณะอายุ ๑๖ ปี เขาทำงานเป็นกรรมกรและเข้าเป็นสมาชิกสันนิบาตเยาวชนคอมมิวนิสต์ (Communist Youth League)* ใน ค.ศ. ๑๙๓๐ เมื่อเขาเก็บเงินได้พอสมควร อันโดรปอฟเข้าศึกษาต่อด้านขนส่งทางน้ำที่วิทยาลัยริยบินสค์ (Rybinsk College) ใน ค.ศ. ๑๙๓๒ ขณะเดียวกันเขาก็ทำงานไปด้วย โดยเป็นกะลาสีเรือและต่อมาเป็นนายท้ายเรือ และผู้ช่วยกัปตันเรือ ใน ค.ศ. ๑๙๓๖ เขาศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยเปโตรซาวอดสค์ (Petrozavodsk) พร้อมกับเข้าศึกษาในโรงเรียนพรรคการเมืองระดับสูง (Higher Party School) ในสังกัดของคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์สหภาพโซเวียต ความใฝ่รู้และความบากบั่นของเขาสร้างความประทับใจให้กับผู้นำพรรคในองค์กรที่เขาสังกัดไม่น้อย ต่อมาอันโดรปอฟจึงได้รับการสนับสนุนให้เป็นผู้ช่วยขององค์การคอมโซมอล (Komsomol)* เขตยาโรสลาฟ (Yaroslavl) และใน ค.ศ. ๑๙๔๐ ได้เข้าเป็นสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์และเป็นผู้ช่วยองค์การคอมโซมอลที่เพิ่งจัดตั้งขึ้นในสาธารณรัฐคาระโล-ฟินนิช (Karelo-Finnish Republic)

ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ (Second World War)* อันโดรปอฟได้รับมอบหมายให้จัดตั้งองค์การคอมโซมอลใต้ดินขึ้นที่เมืองคาระเลีย (Karelia) เพื่อต่อต้านนาซี และทำหน้าที่ประสานการเคลื่อนไหวทางการเมืองของพรรคคอมมิวนิสต์ร่วมกับประชาชนในอาณานิคมของโซเวียตที่ถูกกองทัพเยอรมันยึดครอง นอกจากนี้ เขายัง

Andropov, Yuri Vladimirovich

มีหน้าที่ส่งหน่วยจู่โจมไปปฏิบัติการบริเวณแนวหลังรวมทั้งทำลายแนวหลังของศัตรูอีกด้วย ในช่วงเวลาดังกล่าว เขามีโอกาสทำงานร่วมกับออตโต คูซิเนน (Otto Kuusinen) คอมมิวนิสต์ชาวฟินแลนด์ซึ่งต่อมาเป็นผู้นำคนสำคัญคนหนึ่งในองค์การคอมมิวนิสต์สากลหรือโคมินเทิร์น (Comintern)* และเป็นสมาชิกโปลิตบูโรในสมัยนีกิตา เชียร์-เกเยวิช ครุชชอฟ (Nikita Sergeyevich Khrushchev)* ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นส่งผลดีในระยะยาวด้านอาชีพการงานของอันโดรปอฟ เพราะหลังสงครามยุติลง เขาได้รับการสนับสนุนให้เป็นเลขาธิการคนที่ ๒ ของคณะกรรมการกลางพรรคประจำเมืองเปโตรซาวอดสค์ และเมืองคาระเลียตามลำดับ ใน ค.ศ. ๑๙๕๑ เขาได้รับการสนับสนุนให้เป็นผู้ตรวจการประจำคณะกรรมการกลางพรรคที่กรุงมอสโก และต่อมาได้เลื่อนเป็นหัวหน้ากองของคณะกรรมการกลาง

ใน ค.ศ. ๑๙๕๓ อันโดรปอฟถูกย้ายไปประจำกระทรวงการต่างประเทศและในปีต่อมาก็ได้รับแต่งตั้งเป็นเอกอัครราชทูตโซเวียตประจำสาธารณรัฐประชาชนฮังการี ในช่วงก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางการเมืองในฮังการี หรือเหตุการณ์ที่เรียกว่า การลุกฮือของชาวฮังการี ค.ศ. ๑๙๕๖ (Hungarian Uprising 1956)* อันโดรปอฟส่งรายงานเดือนครุชชอฟให้ตระหนักถึงความวุ่นวายทางการเมืองที่กำลังก่อตัวขึ้นอันเป็นผลสืบเนื่องจากนโยบายการล้มล้างอิทธิพลสตาลิน (De-stalinization)* และเสนอแนะให้ปลดมัตยัส ราโคซี (Mátyás Rakosi)* ผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์ฮังการีที่นิยมสตาลินออกโดยแต่งตั้งยานอช คาดาร์ (Janos Kadar)* ซึ่งมีแนวคิดปฏิรูปมาดำรงตำแหน่งแทน แต่ครุชชอฟเพิกเฉยต่อข้อคิดเห็นของเขา อย่างไรก็ตาม เมื่อเกิดวิกฤตการณ์ทางการเมืองในฮังการีเดือนตุลาคม ค.ศ. ๑๙๕๖ อันโดรปอฟมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้กองทัพโซเวียตบุกปราบปรามฮังการี และต่อมายานอช คาดาร์ซึ่งเขาสนับสนุนอย่างมากก็ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์ฮังการี

ภายหลังเหตุการณ์ทางการเมืองในฮังการี สหภาพโซเวียตได้จัดตั้งหน่วยงานเฉพาะกิจที่สังกัดอยู่ในคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์สหภาพโซเวียต ที่เรียกว่าแผนกความสัมพันธ์กับพรรคคอมมิวนิสต์และพรรคชนชั้น

Andropov, Yuri Vladimirovich

แรงงานของกลุ่มประเทศสังคมนิยมขึ้นใน ค.ศ. ๑๙๕๗ (ยุบเลิกใน ค.ศ. ๑๙๘๘) และอันโดรปอฟได้รับเลือกเป็นหัวหน้าแผนกระหว่าง ค.ศ. ๑๙๕๗-๑๙๖๗ ตลอดช่วงเวลา ๑๐ ปีในตำแหน่งดังกล่าว เขาสร้างชื่อเสียงให้ตนเองในฐานะเป็นผู้นำรุ่นใหม่ที่มีแนวคิดปฏิรูปมากที่สุดในกลุ่มผู้นำระดับสูงของพรรคคอมมิวนิสต์โซเวียต ผลงานสำคัญของเขาคือการสนับสนุนยานอวกาศ คาคาเร็ ให้ปกครองยังการอย่างยืดหยุ่น โดยผ่อนคลายมาตรการความเข้มงวดต่าง ๆ ลง และยังคงมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับสหภาพโซเวียต ใน ค.ศ. ๑๙๖๗ อันโดรปอฟถูกย้ายไปเป็นหัวหน้าหน่วยตำรวจลับ เคจีบี และเขาอยู่ในตำแหน่งดังกล่าวจนถึง ค.ศ. ๑๙๘๒ การย้ายครั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องจากมีฮาอิล ซูสลอฟ (Mikhail Suslov) คู่ปรับทางการเมืองของเขาซึ่งเป็นคนสนิทของประธานาธิบดีเลโอนิด เบรจเนฟ ต้องการกีดกันอันโดรปอฟออกจากแวดวงของอำนาจภายในกลุ่มแกนนำพรรค ขณะเดียวกันอะเล็กเซย์ โคซีกิน (Alexsei Kosygin)* นายกรัฐมนตรีก็สนับสนุนซูสลอฟอย่างมากเพราะสหภาพโซเวียตต้องการปรับความสัมพันธ์ที่ร้าวฉานกับสาธารณรัฐประชาชนจีน และเห็นว่าการดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกความสัมพันธ์กับพรรคคอมมิวนิสต์และพรรคชนชั้นแรงงานของกลุ่มประเทศสังคมนิยมของอันโดรปอฟเป็นอุปสรรคต่อการจะสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศดังกล่าว เพราะความ

Andropov, Yuri Vladimirovich

แตกแยกทางการทูตกับสาธารณรัฐประชาชนจีนเกิดขึ้นในช่วงที่อันโดรปอฟเป็นหัวหน้าแผนก

ระหว่าง ค.ศ. ๑๙๖๗-๑๙๘๒ อันโดรปอฟปรับปรุงระบบการบริหารและการดำเนินงานของเคจีบีให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และขณะเดียวกันก็ปราบปรามการเคลื่อนไหวทางการเมืองของปัญญาชนและขบวนการสิทธิมนุษยชนอย่างต่อเนื่อง จนทำให้สมัชชาการปกครองของเบรจเนฟได้ชื่อว่าเป็นสมัชชาแห่งสุสานร้างที่สงบ เพราะมีบรรยากาศทางการเมืองและทางสังคมสงบเงียบ บทบาทดังกล่าวทำให้เขาได้รับเลือกเป็นสมาชิกโปลิตบูโรใน ค.ศ. ๑๙๗๓ และต่อมาได้รับการสนับสนุนให้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการคณะกรรมการกลางพรรค ทั้งยังได้รับการเสนอชื่อเป็นคู่แข่งกับคอนสตันติน อูสตีโนวิช เชียร์เนนโค (Konstantin Ustinovich Chernenko)* ในการสืบทอดอำนาจต่อจากประธานาธิบดีเบรจเนฟด้วย

การเสียชีวิตของมีฮาอิล ซูสลอฟคู่แข่งทางการเมืองในต้น ค.ศ. ๑๙๘๒ เปิดโอกาสให้อันโดรปอฟกลับมาสู่วงในแห่งอำนาจของพรรคคอมมิวนิสต์อีกครั้งหนึ่งในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. ๑๙๘๒ เขาได้รับเลือกเป็นเลขาธิการคณะกรรมการกลางพรรค และทันทีที่เขาดำรงตำแหน่งดังกล่าว อันโดรปอฟก็ปฏิรูประบบการบริหารของพรรคให้

ยูรี อันโดรปอฟ และอันเดรย์ โกรมีโค

Andropov, Yuri Vladimirovich

มีประสิทธิภาพมากขึ้น และปราบปรามการทุจริตฉ้อฉลในวงราชการอย่างเด็ดขาดจนกลุ่มบุคคลที่ใกล้ชิดกับประธานาธิบดีเบรจเนฟหลายคนที่พัวพันกับการทุจริตถูกจับมาดำเนินคดี ชื่อเสียงและความนิยมในอันโดรปอฟจึงเพิ่มมากขึ้น เมื่อประธานาธิบดีเบรจเนฟถึงแก่อสัญกรรมในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๘๒ อันโดรปอฟในวัย ๖๘ ปีจึงได้รับการสนับสนุนให้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการใหญ่แทน และในเดือนมิถุนายน ค.ศ. ๑๙๘๓ ก็ได้รับเลือกเป็นประธานคณะผู้บริหารสูงสุดของรัฐสภาโซเวียตแห่งสหภาพโซเวียต

การอยู่ในตำแหน่งหัวหน้าเคบีจีเป็นเวลา ๑๕ ปี ทำให้อันโดรปอฟมีข้อมูลมากในด้านกิจการระหว่างประเทศและความมั่นคง ทั้งยังมีสายสัมพันธ์กับบรรดานักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญโซเวียตที่มีความรู้เรื่องโลกตะวันตก อันโดรปอฟพยายามจะปรับนโยบายความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างสหภาพโซเวียตกับสหรัฐอเมริกาและประเทศตะวันตกให้ดีขึ้น เพื่อให้นโยบายการผ่อนคลายนความตึงเครียด (Détente)* ซึ่งเริ่มไว้อย่างดีในสมัยเบรจเนฟพัฒนามากขึ้นอีก เขาแต่งตั้งอันเดรย์ อันเดรเยวิช โกรมีโค (Andrei Andreyevich Gromyko)* รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศให้เป็นรองนายกรัฐมนตรีคนที่ ๑ อีกตำแหน่งหนึ่ง เพื่อให้โกรมีโคประสานงานระหว่างแผนกต่างประเทศ (International Department - ID) ของพรรคซึ่งรับผิดชอบเรื่องความสัมพันธ์กับขบวนการคอมมิวนิสต์ในประเทศทุนนิยมทั่วโลกและในประเทศที่กำลังพัฒนา กับกระทรวงการต่างประเทศในเรื่องการกำหนดนโยบายต่างประเทศ แต่นโยบายต่างประเทศดังกล่าวก็ประสบความสำเร็จไม่มากนัก เพราะประธานาธิบดีโรนัลด์ เรแกน (Ronald Reagan) แห่งสหรัฐอเมริกาต่อต้าน ทั้งเกิดเหตุการณ์เครื่องบินโดยสารเกาหลี ซึ่งบินล่องลำนำ่านฟ้าสหภาพโซเวียตถูกกองกำลังป้องกันประเทศของสหภาพโซเวียตยิงตกในเดือนมีนาคม ค.ศ. ๑๙๘๓ มีผู้เสียชีวิตถึง ๒๖๙ คน

หลังเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๘๓ เป็นต้นมา อันโดรปอฟเก็บตัวเงียบเนื่องจากล้มป่วยด้วยโรคไตอักเสบและเบาหวาน คณะแพทย์พยายามบำบัดด้วยการใช้ไตเทียม แต่สุขภาพของเขาก็ไม่ดีขึ้น เพราะหัวใจและไตทำงานได้ไม่สมบูรณ์ ต่อมา เมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๙๘๔ ยูริ วลาดิมีโรวิช อันโดรปอฟก็ถึงแก่อสัญกรรมที่บ้านพักในกรุงมอสโก ขณะอายุ ๖๙ ปี เพื่อเป็นการให้เกียรติแก่เขา

Anglo-American War of

รัฐบาลโซเวียตได้เปลี่ยนชื่อเมืองท่ารียบีนสค์ซึ่งตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำวอลกาตอนเหนือและอยู่ห่างจากกรุงมอสโกประมาณ ๒๔๐ กิโลเมตรเป็นชื่อเมืองอันโดรปอฟเนื่องจากอันโดรปอฟได้เริ่มต้นชีวิตทางการเมืองที่นี่.

(สัณชัย สุวังบุตร)

Anglo-American War of (1812-1814) : สงครามอังกฤษ-สหรัฐอเมริกา (พ.ศ. ๒๓๕๕-๒๓๕๗)

สงครามอังกฤษ-สหรัฐอเมริกามีสาเหตุมาจากความขัดแย้งและความสัมพันธ์ที่ตึงเครียดต่อกันมานาน สงครามเริ่มต้นเมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ค.ศ. ๑๘๑๒ และยุติด้วยการลงนามในสนธิสัญญาเกนต์ (The Treaty of Ghent) ที่ประเทศเบลเยียมเมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ค.ศ. ๑๘๑๔

อังกฤษและฝรั่งเศสทำสงครามกันมานานนับตั้งแต่ ค.ศ. ๑๗๙๓-๑๘๐๑ [ยุติลงด้วยสนธิสัญญาอาเมียง (Treaty of Amiens)* ค.ศ. ๑๘๐๒] และตั้งแต่ ค.ศ. ๑๘๐๓-๑๘๑๔ (ซึ่งฝรั่งเศสเป็นฝ่ายพ่ายแพ้) ในปีแรก ๆ ของสงคราม พ่อค้าและเจ้าของเรือชาวอเมริกันได้รับประโยชน์มากเพราะประเทศคู่สงครามต้องพึ่งเรืออเมริกันขนส่งสินค้า ดังจะเห็นว่าปริมาณการขนส่งสินค้าเพิ่มขึ้นจาก ๓๖๓,๑๐๐ ตันใน ค.ศ. ๑๗๙๑ เป็น ๘๔๘,๓๐๐ ตันใน ค.ศ. ๑๘๐๗ เรืออเมริกันสามารถติดต่อกับทั้ง ๒ ฝ่าย เมื่อกองทัพเรืออังกฤษขับไล่เรือฝรั่งเศสและเรือสเปนออกไปจากน่านน้ำนักเดินเรืออเมริกันยังได้ประโยชน์จากการขนส่งในเส้นทางระหว่างฝรั่งเศสกับสเปนด้านหนึ่ง และระหว่างฝรั่งเศสกับอาณานิคมสเปนในทะเลแคริบเบียน (Caribbean Sea) อีกด้านหนึ่งด้วย เส้นทางการค้าดังกล่าวขัดกับนโยบายของอังกฤษ ภายใต้อังกฤษเริ่มเพ่งเล็งว่า การเดินทางระหว่างอังกฤษกับอาณานิคมต้องไปพึ่งท่าเรืออเมริกัน สินค้าต่าง ๆ จากหมู่เกาะแคริบเบียนก็ไปยังที่ท่าเรืออเมริกัน และเรืออเมริกันก็นำสินค้าเหล่านั้นต่อไปยังฝรั่งเศส จัดเป็น